בוקרעשט

זכר־טעג רומעניען

25

א. ר.

1924 – 1904

1904
1924

סאוועניר בוך

ארויסגעגעבען צום

צוואַנציג יעהריגען
יובילעאום

פון

יוניוערסיטעט רומעניען
בר. 66 ארב. רינג

שבת, דעם 5 אפריל, 1924

רעדאַגירט פון

סאל ראזמאן
מיט דער מיטווירקונג פון

ה. שוצמאן וו. בערקאוויץ

ליפשיץ פרינטינג קא., 382 לאפאיעט סטריט, ניו יארק

אַ פּאַרדינטע בעלאָהנונג

מיר, די אַראַנדזשמענט קאָמיטע צוזאַמען מיט דער פּרעס קאָמיטע, דריקען אויס אונזער האַרציגען דאַנק און פּולע אַנערקענונג פאַר דער שווערער און אומ־ערמידלעכער אַרבייט, צו אונזער פֿרייַנד סעם גוטמאַן, דער מענעדזשער פון דיזען זשורנאַל.

סאל ראָזמאן:

די געשיכטע פון ברענטש 66 אַרבייטער רינג

„הזורעים בדמעה ברנה יקצורו".

רייבענדיג די געשיכטע פון ברענטש 66 טאָר מען ניט פאַרבייגעהן ניט בערירענדיג א בלעטל פאַרגעשיכטע פון די יאָהרען 1903-1900, וואָס שפּיגעלט מיט זיך אָפּ דעם אידישען לעבען פון דער פינסטערער רומעניען.

* * *

מאַסען־עמיגראַציע אַדער בעסער בעקאַנט אונטער דעם נאָמען „פוס־געהער".

די יאָהרען 1903-1900 זיינען כמעט די שווארצעסטע קאפּיטלען אין דער געשיכטע פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט אין רומעניען. די פינסטערע רעאַקציע וואָס האָט קיינמאָל ניט אַרונטערגענומען דעם שטעמפּל פון רומעניען, איז אין די יאָהרען 1903-1900 געווארען וואָס אמאָל אלין וויל־דער און פלאַמענדער.

די רעגירונג פון בוקאַרעסט, אונטער דער אָגיטאַציע פון ר' "Aparara Nationale" (די „נאַציאָנאַלע פערטיידיגונג"), די שווארצעסטע צייטונג וואָס איז וועז ערשינען אין עמלק־לאַנד, האָט ניט אויפגעהערט צו פּאָדערן אידישע קרבנות, און א דאַנק יענער אָגיטאַציע האָט די בוקאַרעסטער רעגירונג פאַרמאַכט דעם "Clubul Muncitorilor" („אַרבייטער קלוב") און די "Lumea Noua" (די נייע וועלט"), דעם אָפּיציעלען אָרגאַן פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין בוקאַרעסט. און ווי אלע מאָל, איז דער איד געווען דער „שעיר לעזאזל" און צוזאמען מיט עדעלשטיין'ן (*) זיינען די טהעטיגסטע אידישע מיטגלידער פון דעם קלוב אריינגעווארפען געווארען אין תפיסה און נאָך עטלעכע מאָנאַטען פון גייסטיגע און קערפּערלעכע פּיניגונגען זיינען זיי ארויסגעשיקט געווארען פון לאַנד.

---

* עדעלשטיין איז געווען דער ערשטער וואָס האָט געגומען פּאַרקויפען אַריבערנעפּעקעלטע אמעריקאַנער אידישע ליטעראַטור איבער די גאַסען פון בוקאַרעסט. ער איז געשטאַרבען אין ניו יאָרק אין אָקטאָבער, 1903, מיט דעם רמב"ם „מורה נבוכים" צוקאָפּענס אין מאַנטעפיאָרע האָוס.

די „אפּאראַט נאציאנאַלע" האָט אָבער איהר אגיטאציע ניט אָפּגעשטעלט און געפּאָדערט וואָס מעהר און מעהר קרבנות. די פּראָטעסטען וואָס דער "Adevurul" (די „וואַרהייט") און די "Revista Ideei"*) האָבען צו יענער צייט אויפגעהויבען זיינען געווען ווי א קול קורא במדבר. די פּארפּאַלגונגען וואָס די רעגירונג האָט אָנגענומען געגען די וואָס האָבען געוועקט צום קאמף דעם אידישען פּראָלעטאריאָט, זיינען געוואָרען וואָס אמאָל אלין מעהר אונערטרעגליך און דיזע ביטערע פּארפּאָלגונגען האָבען געפּיהרט צו דער מאסען־עמיגראַציע וואָס האָט אָנגעהאַלטען א משך פון דריי (3) יאָהר. לויט די סטאַטיסטיק פון דעם "Almanucul Israelit Ilustrat" (אילוסטרירטער אידישער קאַלענדאר, אַרויסגעגעבען פון דר. שוואַרצפעלד אין בוקארעסט) האָבען אין די דריי יאָהר אויסגעוואַנדערט פון גאַנץ רומעניען, ווי פאלגט:

אין יאָהר	1901	2774
" "	1902	7367
" "	1903	3699
צוזאמען		13840

זעלבסטפארשטענדליך אז דיזע מאסען־עמיגראציע וואָס האָט זיך געצויגען אין דער לייטע און אין דער בריט פון דער פינסטערער רומעניען צו די ברעגען פון דעם אטלאַנטיק האָבען ניט פּארפעהלט זייער ווירקונג: אייראָפּא איז פּארפּלייצט געוואָרען מיט רומענישע „פּוס־געהערס", און דיזען ביטערען ספּעקטאַקעל האָבען שוין די דייטשע און פראַנצויזישע יאָהודים ניט געקאָנט פּארטראָגען. די "Aliance Israelit" האָט דורך דער פראַנצויזישער פּרעסע אויפגעהויבען א מעכטיגען פּראָטעסט־געשריי. די פינסטערע רומעניען, וואָס איז אלע מאל געווען געוואוינט אָפּצוטהאָן כל מעשים תעתועים אין דער שטיל, האָט זיך אביסעל דערשראָקען — ניט אזוי פּאר איהרע אכזריות'דיגע ארבייט ווי פּאר די אידישע גלעזל־זעק פון אייראָפּא, און אין מאַנאַט מאי, 1902, האָט זי שטילערהייד געפּועל'ט ביי דער אונגארישער רעגירונג ניט אריבערצולאָזען די צוויי טויזענד (2,000) אידישע עמיגראַנטען וואָס האָבען זיך שוין געפונען אויפ'ן וועג נאָך אמעריקא **). און די אונגארישע רעגירונג האָט ניט געלאָזט ווייטער געהן און רומעניען האָט ענטזאַגט דעם „שאר פּזורי ישראל" זיך אומצוקעהרען...

*) די ערשטע א גאנץ ראדיקאלע צייטונג, רעדאגירט פון קאנסטאנטין מילא, און די צווייטע אן אויסגעשפראכענע אנארכיסטישע צייטונג, רעדאגירט פון מושאי און דר. זאסין.

**) זעהט די אפשפיגלונג פון די „גולי רומעניען" אין דער ארבייט פון דעם ארטיסט אויף דער פאדערבלאט פון דיזען זשורנאל.

ווער קאן באשרייבען דעם ביטערן טרויער און עלענד וואס האט ארומגענומען יענע גולי רומעניען? ווער עס האט ניט בייגעוואהנט יענע שוידערליכע בילד, וואס דער אידיש־רומענישער וואנדערער האט מיט זיך פארגעשטעלט, דער האט קיין שוידערליכעם בילד ניט געזעהן אין זיין לעבען!...

די "Aparara Nationale" האט געארבייט מעשים ניט אריינצולאזען די זשי־דאנעם אין דער שוין פטור געווארענער רומעניען. דער געשריי פון דער אלייניג איזראעליט איז אבער געווען אזוי שטארק, אז רומעניען האט געמוזט עפענען איהרע טויערען מיט דער באדינגונג אז די אלייניג איזראעליטע וועט מאכען שנעלע אראנדזשמענטס אריבערצופיהרען די עמיגראנטען קיין אמעריקא אויף א פיעל שטילערען אופן ווי פריהער.

פיעלע אידישע יונגע לייט האבען זיך דאן אריינגעווארפען אין דער דאנא אבי זיך ניט צוריקקעהרען אין עמלק־לאנד.

מיט דריי (3) מאנאטען שפעטער אין אויגוסט, 1902, זיינען די פעלדער פון אייראפא ווידער געווען פארפלייצט מיט אידישע וואנדערער פארטריבענע פון דער פינסטערער רומעניען. מיט עטליכע מאנאטען שפעטער האט א טהייל פון אונזער גרופע *) באשלאסען צו פארלאזען אונזער פאטערלאנד (?) און מיט א טויזענד־פאכיגער קלאה אויף די ליפען האבען מיר פארלאזען דאס שווארצע רומעניען...

די גרינדונג פון דער גרופע „ליבט און וואהרהייט".

דעם 24טען אקטאבער, 1903, איז פון דעם שרייבער פון דיזע ציילען ערשינען אן אויפרוף אין דער „פרייער ארבייטער שטימע" און אין „פארווערטס", וועגדעגדיג זיך צו דער נאר־וואס אריבערגעקומענער פראגרעסיווער יוגענד פון רומעניען וועגען די נויטוועגדיגקייט פון א ספעציעלער אידיש־רומענישער גרופע פארטצוזעצען די אויפקלערונגס־ארבייט וואס די פינסטערע רומעניען האט אויף א ווייל אויבער־געריסען. די ערשטע חברים וואס האבען זיך אפגערופען אויף יענעם אפיעל זיינען געווען: ס. מאסט, לאנגער, מארגענטאל, ל. פינקעלשטיין און די קינדער פון דער פאמיליע ליברעסקו.

---

*) די גרופע איז באשטאנען פון אחוץ דעם שרייבער פון דיזע ציילען אויך פון מארים מייער, ראשעל און מ. ברומבערג — יעצט אין לאנדאן; ס. מאסט, מינא ראזמאן — ניו יארק; לאנגער איז סט. לואים; מארגענטאל אין באפלא; וויסמאן אין שיקאגא.

זונטאג דעם 25טען אקטאבער, 1903, אין א קליינער רומקע אין 150 ארטשארד סטריט, די רום וועלכע דער שרייבער פון דיזע ציילען האט פארנומען, איז געלייגט געווארען דער וויינקעל־שטיין פון דער געבוידע, פון וועלכער עס איז ארויסגעווארפען די גרופע "Revolutionar Romun" און די גרופע „ליכט און וואהרהייט".

מיט וואס פאר א שטראהלענדע געזיכטער, מיט וואס פאר א ברענענדען ענטוזיאזמום די חברים האבען זיך גענומען אויסארבייטען די פראגראם אויף וועלכער די גרופע זאל אנפיהרען איהר ארבייט. די קליינע פינסטערע רומקע איז ווי מיט אמאל אנגעצונדען געווארען מיט טויזענדער גלענצע ליכטער. די בילדער פון באקונין און קארל מארקס זיינען ווי אויפגעשטאנען תחית המתים און גערופען אונז צום קאמף, אנצייגענדיג די ליכטיגע צוקונפט וואס שטעהט פאר פאר אונז אין דער נאר־וואס אנגעפאנגענער ארבייט...

ווער קאן באשרייבען דעם ענטוזיאזמום, דעם אמת'ן גליק, וואס האט אנגעפילט אונזער אלעמענס הערצער? ווער האט געקענט צווייפלען אין דעם ערפאלג פון אונזער ארבייט... אלעס איז דאך געווען אזוי שעהן, אזוי פארבענרייך. די ארבייט וואס איז געשטאנען פאר אונז אין דער נייער היים האט צו אונז געוואונקען מיט טויזענדער אויגען... דער יאוש פון לעבען; די טרוקענע ווירקליכקייט; דער פראקטישער מלאך המות איז צושמאלצען געווארען אנטקעגען אונזערע אידעאלען און יוגענד חלומות...

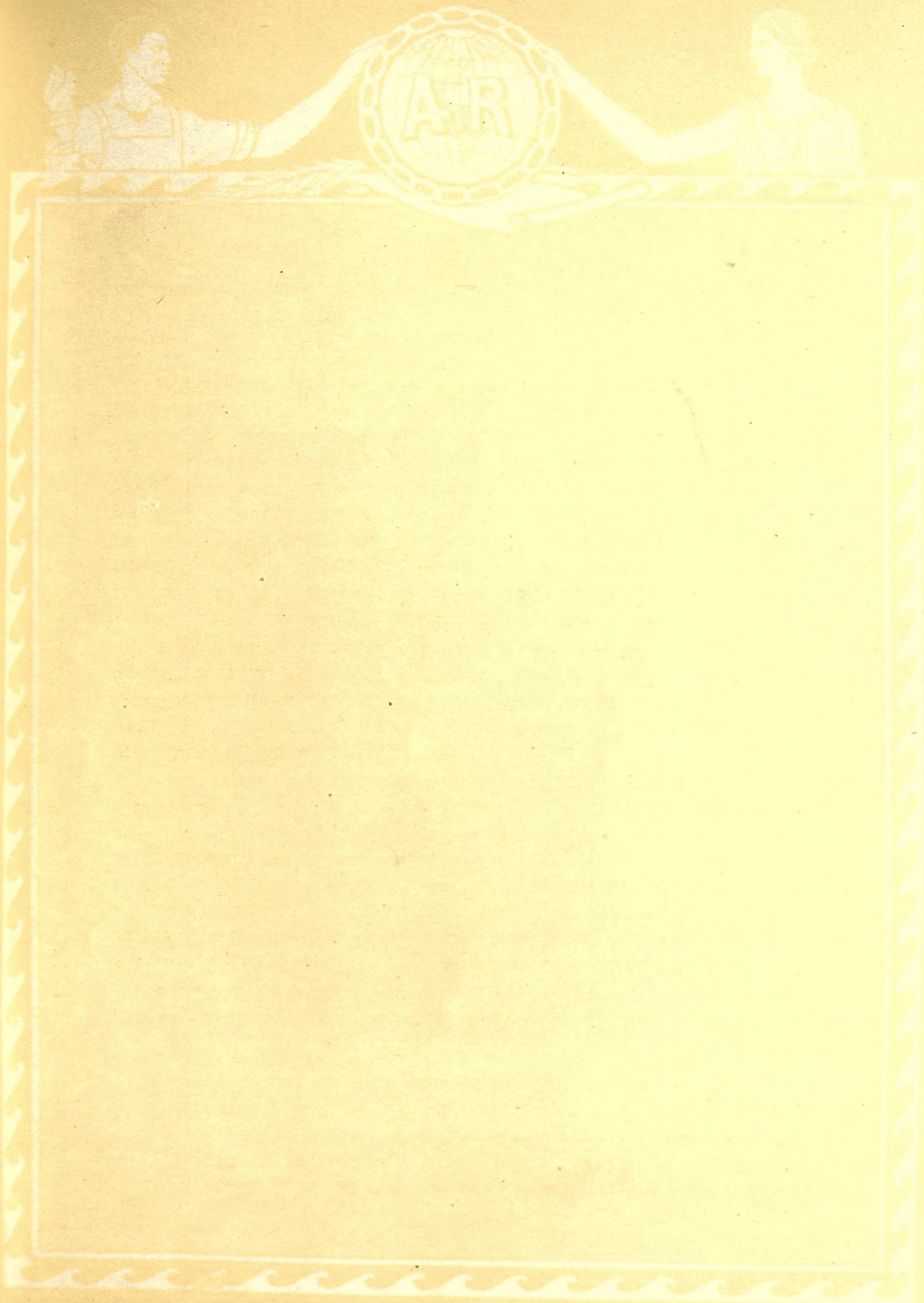
די בלוטיגע וואונדען פון דער נאר־וואס פארלאזטער רומעניען זיינען געווען צו שארף, צו בולט, ניט צו פיהלען דעם אמת'ן גליק אין אונזער ארבייט. שרייבענדיג דיזע ציילען טראגט זיך דער געדאנק אריבער יענע לאנגע שטרעקע וואס רופט זיך „צוואנציג יאהר", און עס פארקלעמט אזוי דאס הארץ; עס ביינקט זיך נאך דער קליינער רומקע אין ארטשארד סטריט, וואו עס איז געבוירען געווארען דער געדאנק פון „ליכט און וואהרהייט"; עס ביינקט זיך נאך יענע יונגע חברים פול מיט פייער און באגייסטערונג; עס ביינקט זיך נאך די פארשוואונדענע צוואנציג יאהר, און איך קאן ניט צוריקהאלטען די טרערען וואס שטיקען מיך אן עס ווייניט זיך אויף די לאנגע צוואנציג יאהר וואס האבען איינגעשלונגען אין זיך דאס שעהנסטע, דאס בעסטע וואס מיר האבען פארמאגט.

מיט זעקס (6) מאנאטען שפעטער האבען מיר, די גרופע „ליכט און וואהרהייט", געגומען פארהאנדלען וועגען אנשלוסען זיך אן ארבייטער רינג.

די גרינדער פון ברענטש 66

קלמן נאדלער　　מינא ראזמאן　　סאל ראזמאן

די גרינדונג פון ברענטש 66

דורך די גאנצע זעקס (6) מאנאטען וואס די גרופע „ליכט און וואהרהייט" האט עקזיסטירט, האבען מיר ניט דורכגעלאזט קיין איין זונטאג ניט רופענדיג מאסען־פערזאמלונגען, לעקטשורס אדער פארלעזונגען. איבערהויפט האבען מיר אוועקגעלייגט אונזערע גאנצע כחות צו וועקען דעם אידיש־רומענישען עמיגראנט צו פארלאזען די אזוי אנגעוועהטאגטע צרה — „וויינישענקען". גלייך נאך די ערשטע אפיעלס וואס זיינען ערשינען אין דער „פר. אר. שט." און אין „פארווערטס" האבען מיר באקומען באגריסונגען מיט פארלאנגען פון אנדערע שטעדט, וואו עס האבען זיך נאר געפונען חברים פון די גוטי רומעניען. דער פארלאנג פון יענע חברים איז געווען צו שאפען ברענטשעס פון „ליכט און וואהרהייט" אין די גרעסערע אינדוסטריעלע שטעדט אום צו קענען העלפען דעם אידיש־רומענישען אימיגראנט אין זיין נייער היים.

צו יענער צייט האט פריינד ל. ראזענצווייג, דער דאמאלסדיגער סעקרעטער פון אר. רינג, אנגעפירט א שטארקע פראפאגאנדע צווישען די עקזיסטירענדע לאנדסלייט־ארגאניזאציאנען אנצושלייסען זיך אן ארבייטער רינג, און אפריל דעם 27טען, 1904, האבען מיר, די גרופע „ליכט און וואהרהייט", באשטעהענד פון 17 מעמבערס, זיך אנגעשלאסען אן דעם ארבייטער רינג אלס ברענטש 66.

ווידער אמאל זייגען מיר זיך צוזאמענגעקומען אין 150 ארטשארד סטריט, ווידער אמאל דורכגעלעבט די זעלבע באגייסטערונג ווי ביי דעם ערשטען מיטינג פון „ליכט און וואהרהייט". פריינד ראזענצווייג האט פאר אונז געמאלען מיט ליכ־טיגע פארבען די מעגליכקייטען וואס דער ארבייטער רינג וועט אונז געבען פארט־צוועצען אונזער ארבייט, אונזער פראפאגאנדע. און מיט נייע באגייסטערונג, מיט נייע כחות האבען מיר, די זיבעצעהן (17) מעמבערס, אונטערגעשריבען דעם הייליגען קאנטראקט מיט דעם צוקונפטיגען גרויסען ארדען וואס האט אונז אריינגענומען אלס רינגעלע אין דער מעכטיגער קייט וואס רופט זיך „ארבייטער רינג".

מיר דרוקען דא איבער אן ארטיקל פון דער „פר. אר. שט.", וואס ראזענצווייג האט אנגעשריבען דעם 30טען אפריל, 1904, לכבוד דער גרינדונג פון ברענטש 66.

„ברענטש נומער 66.

„דיזען נומער האבען געקראגען די רומענישע יונגע ארבייטער, וועלכע שעהמען זיך מיט דעם נידעריגען, געזונקענעם ארט לעבען ווי די רומענישע ארבייטער דא אין נויארק פארברענגען אין די שמוציגע קאפע הייזער. די רומענישע, גאט זיי דאנק, האבען דא אין נויארק אלעם, נאר ניט קיין גייסטיגען צירקעל, א פלאץ וואו מענשען זאלען זיך צוזאמענקומען און זיך

פיהלען ווי מענשען האבען זיי ניט. זיי האבען קאפע הייזער, זיי האבען ווייב־ישענקען, זיי האבען סאלראטלעך מיט רויטע הויזען, געלע קנעפלאך און בלעבענע שווערדלעך, וועלכע ערנידריגען דעם מענשען אזוי אז אפילו א שפיי טהאן אויף איהם איז ער ניט וועדטה; זיי האבען א סקעב־אגענטור וועלכע כאבט פון מענשען גלאט חוזק: זיי האבען דאקטוירים און לאיערס וועלכע פארקויפען זיך צו די שמוציגע פאליטישענס ווי די געפאלענע פרויען אלע מאל צו אן אנדערען. מיט איינעם ווארט, זיי האבען אלעם וואס ערנידריגט דעם מענשען, נאר א פלאץ וואו דער מענש זאל זיך פיהלען מענש, א פלאץ וועלכער זאל באפרידיגען די העבערע שטרעבונג פון מענשען, דאס האבען זיי ניט. דער רומענישער ברענטש פון ארבייטער רינג וועט יעצט וועלען דער צענטער וואו די עהרליכע אינטעליגענטע אידען פון רומעניען, און וועלכע זיינען אונצוויפעלהאפט פארבונען פיעל, און זיי וועלען זיך קענען צוזאמענקומען און זיך פיהלען מענשען צווישען מענשען. דער רומענישער ברענטש האט אונזער הערצליכען ווילקאמען".

צוואנציג יאהר!

צוואנציג אהר זיינען מיר, די גרינדער און בויער פון ברענטש 66, געשטאנע און געטראגען די ביטערע נויט, ליידען פארצווייפלונג, צו וועלכע דער ביטערער שיקזאל וואס רופט זיך לעבען האט געווארפען אונזערע מעמבערס. פיעלע פון אונזערע גרינדער, וואס זיינען געשטאנען ביים וויגעלע פון דער געבורט פון אונזער ברענטש זיינען שוין לאנג אויף דעם עולם האמת: פיעלע ווידער זיינען פון אונז אוועק דאן וועו דער לעבען האט זיך מיט זיי א שפיעל געטהאן (?) און זיי געוואלט מיט זיינע פאלשע אוצרות — דאך זיינען מיר געבליבען טריי צו אונזער ארבייט: טריי צו די פרינציפען פון די יסודות אויף וועלכע אונזער ברענטש איז געגרינדעט געוואלרען. און עס קייקלט זיך ארונטער א טרעהר אויף ביידען — אויף יענע וואס זיינען פון אונז אוועקגעריסען געוואלרען פאר דער צייט און האבען ניט דערלעבט צו זיין ביי דער שמחה אויף וועלכע זיי האבען אזוי פיעל געהאפט, און פאר וועלכע זיי האבען אזוי פיעל קרבנות געבראכט; און אויף די וועלכע האבען אונז פארלאזען אין צייט פון נויט, עלענד און פארצווייפלונג און זיך געלאזען פארבלענדען פון דעם נאריישען שפיעל פון דעם לעבען. צו די לעצטע זאגען מיר אציגד, וועו מיר געהען פייערען אונזער גרויסע שמחה פון אונזער צוואנציג־יאהריגען עקזיסטענץ: „כל הפרוש מן הצבור אינו ראוי בנחמות הצבור"...

ברענטש 66 אלם ברענטש אין ארבייטער רינג

מיט דעם אריינטרעטען פון אונזער ברענטש אין ארבייטער רינג פאנגט זיך אן פאר אונזערע מעמבערס א נייע טעטיגקייט. נייע פראגען זיינען ארויפגעשוואומען אין דעם לעבען פון אַרדען אזוי גוט ווי אין דעם לעבען פון דער אידישער גאס אין אלגעמיין. און אויף יעדער פראגע האט זיך אונזער ברענטש געשטעלט אין די סאמע פאדערשטע רייהען, אוואו נאר עס האט אנגעריהרט דעם לעבען פון אונזער ברענטש, סאי אויף די קאנוועגשאנס פון ארבייטער רינג און סאי אין דעם לעבען פון דער אירישער באוועגונג אין אלגעמיין. און ניט אכטענדיג אויף די ווייניגע כחות און די פיעלע ארבייט וואס איז געשטאנען פאר דעם ברענטש, האט ברענטש 66 קיינמאל ניט פארגעסען זיין הויפט צייל, נעמליך: פראפאגאנדע פאר און צווישען די ארבייטער־געקומענע יוגענד פון רומענין, אזוי גוט ווי פאר די, וואס זיינען שוין געווען תושבים אין דער נייער היים. צו דיזען צווק האט דער ברענטש אנגעפיהרט א שטענדיגע אגיטאציע דורך לעקטשורס, פארלעזונגען און טהי־פארטיעס.

לעקטשורס, פארלעזונגען און טהי־פארטיעס

שווער איז געווען די ארבייט וואס דער רומענישער ברענטש האט זיך פאר־גענומען. נאך שווערער זיינען געווען די שטייגער, וואס די אזוי גערופענע בענע־פיט סאסייעטים, וואס האבען צו יענער צייט שוין עקזיסטירט אין דעם רומענישען קוואַרטאל, האבען געלייגט אונזער ברענטש אין זיין אונטערנעהמונגס ארבייט. וואס מעהר איינפלוס אונזער ברענטש האט געקראגען אין רומענישען קוואַרטאל, וואס שארפער ברענטש 66 האט קריטיקירט די געזונקענהייט פון דעם אידיש־רומענישען עמיגראנט אין זיין נייער היים, אלץ מעהר פארביסענער, אלץ שארפער האט זיך צופלאקערט דער קאמף צווישען ברענטש 66 מיט זיין אויפקלערונגס ארבייט אויף איין זייט, און דאס פינסטערע געזינדל מיט זייערע כלי־טוערס אויף דער אנדער זייט. די בילדונג און שוואַרצע פאליטישענס וואס האבען געצויגען זייער חיונה פון דעם אונווייסענדען רומענישען אימיגראנט, האבען אין דער ארבייט פון ברענטש 66 געזוהן א טויט־קלאפ צו זייער פינסטערער ממשלה און זעלבסט־פערשטענדליך אז זיי זיינען ארוים אין א קאמף געגען דעם לייכטענדען פאקעל וואס בר. 66 האט אנגעצונדען אין דעם רומענישען קוואַרטאל.

ברענטש 66 אלם פיאניר אין זיין אויפקלעהרונגס ארבייט

וועהרענד אנדערע ברענטשעס אין ארבייטער רינג וואס זיינען צו יענער צייט אריין אין אַרדען פארטצוזעצען זייער אויפקלעהרונגס ארבייט צווישען זייערע לאנדס־לייט האבען געקראגען די שטיצע פון טויזענדער פארטי חברים, וועלכע האבען זיי

געהאלפען אין זייער ארבייט, זיינען מיר, דער רומענישער ברענטש 66, געשטאנען איינער אליין אין דעם ברייטען, ניט בעפעלקערטען פעלד. שרייבענדיג דיזע ציילען פארשטעה איך ערשט יעצט, מיט צוואנציג יאהר שפעטער, וואהרום אונזער פארשטארבענער לעהרער און וועג־ווייזער, אונזער אלעמענס גרויסער י ע ק ב ג א ר ד י ן האט אזוי פיעל צייט און מיה אוועקגעגעבען ברענטש 66.

א לעקטשור פאר ברענטש 66 איז ביי יעקב גארדין ניט געווען סתם אב־פטור'ן א חוב. עס איז ביי איהם געווען מעהר ווי דאס. עס איז געווען א טהייל פון יעקב גארדין'ס אויפקלעהרונג ארבייט דארט וואו אויפקלעהרונג האט זיך גע־נויטיגט אם שטארקסטען. אויף דער ליסטע פון די וואס זיינען געווען צווישען די לעקטשורערס פאר ברענטש 66 זיינען געווען די סאמע בעכטע וואס דער אידישער קווארטאל האט צו יענער צייט פארמאגט.

ברענטש 66 האט מיט זיינע לעקטשורס און פארלעזונגען צוגעצויגען א גרויסע צאהל מעמבערס פון אלגעמיינעם ארבייטער רינג. דער איינפלוס פון יענער אויפ־קלעהרונגס ארבייט פון אונזער ברענטש איז געווען גאנץ בעדייטענד צווישען די מעמבערס פון אנדערע ברענטשעס. א דאנק יענער פעריאדע האט אונזער ברענטש אריינגעקראגען אייניגע טראנספערירטע מעמבערס פון אנדערע ברענטשעס (ניט רומענישע), וואס זיינען מיט דער צייט געווארען די טהעטיגסטע מעמבערס פון אונ־זער ברענטש. אין די נייע טרענספערירטע מעמבערס, ווי די פריינדע גוטמאן און בערקאוויטש, האט ברענטש 66 צוגעקראגען נייע כחות אין דער פארטזעצונג פון זיין שווערער ארבייט.

פארלעזונגען און טיע־פארטים

פארלעזונגען און טיע־פארטים זיינען אין ברענטש 66 אפגעהאלטען געווארען יערע וואך. די טיע־פארטים זיינען מיט דער צייט געווארען ביי די מעמבערס פון בר. 66 די נשמה יתירה, אויף וועלכער זיי האבען געהאפט פון וואך צו וואך... און צוערעדט איהר זיך נאך היינט, נאך דעם ווי צוואנציג לאנגע יאהרען האבען געמאכט אזא וויטצן שפאן, און פאר דעם זכרון קוים איבערגעלאזט א מיניאטיור בילד פון יענער גליקליכער צייט, — וועו איהר צוערעדט זיך מיט די עלטערע מעמבערס פון ברענטש 66, דערמאנען זיי אייך גלייך אן דער שהענער, גליקליכער צייט פון יענע טיע־פארטים, און עס פארגעהט זיך א טיפע בייקענעניש אין הארצען און עס וואלט זיך וועלען צוריקרוקען דעם וויזער פון דער צייט אום נאך אמאל דורכצולעבען יענע גליקליכע טעג וואס האבען געהאלטען אין שפינען דעם שהענעם חלום פונ'ם לעבען, כאטש ניט אלע מאל האט דער ברענטש געהאט די נויטיגע גלדער צו דעקען די קאסטען פון יענע פארטים...

און דערפאר טאקע פארגעסען ניט די עלטערע מעמבערס פון ברענטש צו דערמאנען מיט ליעבע דעם נאמען פון מ י נ א ר א ז מ א ן, די חבר'טע און לעבענס־בעגלייטערין פון דעם שרייבער פון דיזע ציילען, פאר איהר אונערמידליכע ארבייט וואס זי האט געלייסטעט דעם ברענטש מיט יענע טיע־פארטים. פון 150 ארטשארד סטריט ביז 26 דעלענסי סטריט, די דאמאלסדיגע העדקוואָרטערס פון אונזער ברענטש, געטראגען קעסלען מיט געקאכטע וואסער, און ניט זעלטען געמאכט צובייסענס און חברה האט זיך משמח געווען פאר און נאך דער פארלעזונג מיט א גלעזעלע וואריימע טיי...

די הויפט אויפגאבע פון די טיע־פארטים האט אבער געהאט א פיעל טיפערע בעדייטונג ווי א גלעזעל וואריימע טיי. היות, אזוי ווי די רומענישע ליגען איבער אין די קאפע הייזער און ווייגשענקען, און אזוי ווי זיי ארויסצושלעפען פון דארטען איז געווען דער הויפט ציעל פון ברענטש 66, האבען מיר דארום באשלאסען זיי צו פארנארען צו אונזערע טיע־פארטים אין דארטען זיי צו באקענען מיט דער געזונ־קענהייט פון דעם לעבען פון קאפע־הויז און מיט דער שהנער, ליכטיגער וועלט וואס קומט צו א מענשען דורך בילדונג און אויפקלעהרונג. אט דאס איז געווען דער אמת'ער אמת, דער תמצית, דער יסוד פון אונזערע טיע־פארטים. און דערמאן איך זיך אן יענע גלייקליכע יאהרען, אן יענע שהנע טעג וואס דער לעבען און די צייט האבען אזוי ברוטאל אוועקגעוויבט פון אונז, דערמאן איך זיך שוין אויך אן די טויזענדער רומענישע „פוס־געהער" וואס דאס שווארצע רומענין האט פארטריבען פון איהרע גרעניצען און צושפרייט זיי איבער דער ברייטער איראפא צו דער פרייער אמעריקא.

דאס יאהר 1907 אין רומענין און ברענטש 66

דאס יאהר 1907 איז פאר רומענין געווען דער אנפאנג פון א נייער עפאכע. עס איז געווען צוויי יאהר נאך די גרויסע אקטאבער טעג אין רוסלאנד, וועו דער פאקעל פון דער רוסישער רעוואלוציאן האט אננעצונדען די הערצער פון אלע פריי־הייטס ליעבענדע מענשען איבער דער גרויסער וועלט און אריבערגעוואָרפען איהרע ליכטיגע שטראהלען אין דעם פינסטערען רומענין, אין וועלכען עם האבען זיך צו יענער צייט געפונען אין בוקארעסט אחוץ דר. ראקאווסקי אויך דער רוסישער איד דאבראדזשיאנא גערא, וועלכער האט אזוי רייך געמאכט די רומענישע ליטעראטור.

דאבראדזשיאנא גערא האט אין זיין "Studio Critic" („קריטישע שטודיען") געשאפען פאר דער רומענישער ליטעראטור אונגעפעהר דאס זעלבע וואס דער פראנ־צויזישער ליטעראטור קריטיקער היפאליט טהיען האט געשאפען פאר דער ענגלישער ליטעראטור, מיט דער אויסנאהמע וואס גערא איז געווען א חוץ דער גרויסער

ליטעראטור קריטיקער אויך א מענש מיט א ווארימע נשמה און א קעמפער פאר אלעם וואם ברייגט ליכט און ווארהייט און א בלוטיגער שונא געגען אלעם וואם איז פאלש און פארדארבען.

דאברא־דושאנא גערא איז קיינמאל ניט מיעה געווארען צו וועקען מיט דער פען דעם בערויבטען און אונטערדריקטען פויער אין רומענין, און וועו דער שטורם פון דער רוסישער רעוואלוציאן האט זיך אריבערגעטראגען אויף די רומענישע פעלדער, וואו דער באדען איז געווען דורכגעוויקט פון מענשליכע בלוט און טרערען אונטער דער דעספאטישער הערשאפט פון די רומענישע גוטס־באזיצער, וואם האבען אויס־געוויגען יעדען טראפען בלוט וואם דער רומענישער פויער האט אין זיך פארמאגט, איז א דאנק דער אונערמידליכער ארבייט פון דר. ראקאווסקי און גערא אין בוקארעסט, מאקם וועקסלער און דעם אלטען וועטעראן פון דער סאציאליסטישער פארטיי אין רומענין דר. געלערטער, — א דאנק זייער ארבייט איז דער באדען ריזיג געווארען פאר דעם גרויסען פויערים אויפשטאנד אין רומענין אין 1907, באקאנט אלס די "Agrara Revolutionari" וועלכע האט ארומגענומען דעם גאנצען טהייל פון מאל־דאווא און וועלכע האט איבערגעלאזט איהרע טיפע וואונדען אלס די ערשטע קעמפע וואם דער רומענישער פויער איז ארויסגעטראטען אין אפענעם קאמף געגען דעם רומענישען גוטס־באזיצער און געגען דער פינסטערער רעגירונג פון בוקארעסט. און אבווהל עם איז דער רעגירונג פון בוקארעסט געלונגען צו דערטרינקען יענעם אויפ־שטאנד אין טייכען פון בלוט, זיינען אבער די רויט מיט בלוט באפלעקטע פעלדער געבליבען אלס אן אייביגער קוואל פון בעגייסטערונג און האפנונג פאר'ן רומענישען פראלעטאריאט אין זיינע קעמפע מיט דער רומענישער רעגירונג.

ברענטש 66 האט זיך גלייך ביי די ערשטע טעלעגראמען וואם מיר האבען באקומען דא אין אמעריקא געשטעלט אין פארבינדונג מיט דר. געלעהרטער און מיט דער איניציאטיוו פון ברענטש 66 האט זיך גלייך געגרינדעט א ספעציעלע גרופע צו העלפען דעם גרויסען, עהרליכען קאמף, וואם דער רומענישער פויער האט אנגעפיהרט אין רומענין. ברענטש 66 האט צוזאמען מיט דער ספעציעלער גרופע געזאמלט טויזענדער דאלארס וואם זיינען אריבערגעשיקט געווארען צו דעם יאססער קאמיטעט, פון וועלכען דר. געלעהרטער איז געווען דער הויפט פערוואלטער.

טויזענדער דאלארס געזאמלט פון רומענישע עמיגראנטען וואם דאם שווארצע רומענין האט פארטריבען פון איהרע ברעגען און פון וועלכע די „אפפראראַ נאציא־נאלע" האט געמיינט אז זי איז שוין פטור געווארען פון די פארטריבענע זשידא־געם — ניט אומזיסט האבען צו יענער צייט די צווייי הויפט אנטיסעמיטען פון די פאקולטעטען פון יאססי און בוקארעסט, יאנקא אין קוזא, זיך געטרייסט אז די

געלדער זיינען געשיקט געוואָרען פון די משה'לאַך און שלמה'לאַך. טיעף אין האַרצען אָבער האָבען אָט די צוויי אַנטיסעמיטישע פּראָפעסאָרען געפיהלט אז די בריטיקייט און וויטקייט פון דעם אטלאַנטישען אָקעאַן וואָס האָט אָפּגעטהיילט די גוטי רומענינען פון דעם קאַמפּס פּלאַץ האָט ניט גענאָמען איבערריסען דעם הייליגען בונד און די שבועה וואָס האָט פּארבונדען די הערצער פון די וואָס זיינען פּארטריבען געוואָרען פון רומענינען. און וועו דער פּייער פון דער רעוואָלוציאָן האָט אויסגעבראָכען זיינען די גוטי רומענינען געווען די ערשטע צו העלפען דער „אגראַרא רעוואָלוציאָנארע".

דער וועהטאָג און די שאַנדע פון די טויזענדער דאלארס איז געווען אזוי טיעף געטראָפען אין דער אַנטיסעמיטישער רומענינען, אז מיט א יאָהר שפּעטער, אין 1908, וועו דר. ראקאָווסקי האָט זיך צוריקגענעהרט פון דעם שטוטגארטער סאָציאליסטישען קאָנגרעס, האָט די רעגירונג פון בוקארעסט פּארמאַכט פּאר איהם דעם וועג און איהם ערקלעהרט אלס פרעמידען און ניט קיין געווינשטען בירגער אין רומענינען.

ראקאָווסקי האָט דאן ווידער אמאל געדארפט געהן אָפּריכטען גלות אין דער פרעמד. פּארבליבען זיינען אָבער דר. געלעהרטער, מאקס וועקסלער אין יאסי און דאָבראָדזשיאנא גערא אין בוקארעסט. דער לעצטער האָט וויטער פּארטגעזעצט דעם קאמף מיט זיין פּען געגען דער דעספּאָטישער רעגירונג און געגען די פינסטערלינגע אין דער גשטאלט פון די אַנטיסעמיטישע פּראָפעסאָרען יאָרגא און קוזא.

לאָמיר האָפען אז דאָס וואָס דער ערשטער דאָבראָדזשיאנא גערא האָט געטהאן מיט דער פעדער וועט קומען א צווייטער גערא מיט'ן פענזעל און פּארנעהמען דעם רעזערווירטען פּלאַץ פון דעם Atenuel Romun (Hall of Fame) פון בוקארעסט וואו עס איז פּארשריבען מיט גאלדענע וועלטער:

"Acest loc ie rescrvat pentru acela care o sa descrie historia Romunilor in tablour." *)

און דאָרטען אויפמאָהלען די געשיכטע פון די טויזענדער און טויזענדער אידישע וואַנדערער וואָס דאָס פינסטערע רומענינען האָט פּארטריבען פון זיך, און זאָלען דיזע בילדער אין דעם Atenuel Romun אין דעם Hall of Fame פון רומענינען, פּארבליבען אלס אייביגער שאנד־פלעק אין די אויגען פון דער ציוויליזירטער וועלט, וואו נאָר דער נאָמען רומענינען וועט דערמאָנט ווערען.

---

*) דיזעזר פּלאַץ איז רעזערווירט פּאר דעם יענינגען וואָס וועט באשרייבען די געשיכטען פון רומענינען אין בילדער.

ליטעראטור פאר רומעניען

גלייך נאך דעם אויפשטאנד פון 1907 האט ברענטש 66 אנגעפיהרט א שטארקע אגיטאציע צו שאפען א פאנד וועגן שיקען ליטעראטור נאך רומעניען, ספעציעל אין אזעלכע שטעדט וואו דער אידישער ארבייטער האט זיך געפונען אין גרעסערע מאסען. צו דיזען צווק האט ברענטש 66 ארויפגעלייגט א טעקס אויף זיינע מעמבערס און פאר דעם טעקס געקויפט בראשורען און אנדערע נויטיגע ביכער אין וועלכע דער אידישער ארבייטער אין רומעניען האט זיך אזוי שטארק גענויטיגט.

די גרינדונג פון אנדערע רומענישע ארבייטער רינג ברענטשעס

זעלבסט־פערשטענדליך אז די שווערע אונערמידליכע ארבייט וואס ברענטש 66 האט אנגעפיהרט אין דעם רומענישען קווארטאל האט געמוזט בריינגען די געווינשטע פרוכטען. ביסלעכווייז האבען זיך געזומען ארגאניזירען אנדערע רומענישע ארבייטער רינג ברענטשעס. אזוי צ. ב. ש. איז געגרינדעט געווארען ברענטש 278, סעווער בר. 414, יונייטעד רומעניען בר. 452 און דער יאססער דר. געלעהרטער ברענטש 649. ברענטש 66 האט אין די נייע געגרינדעטע ברענטשעס געזעהען די ערשטע שטראהלען פון דער אויפגעהענדער זונן, וועלכע דער רומענישער קווארטאל וועט ארויפווארפען פון זיך די פינסטערלינגע און בילגע פאליטישענס וואס האבען אזוי שווארץ געמאכט דעם נאמען איד אין זיין נייער היים.

צו דערזעלבער צייט איז ברענטש 66 אנגענאנגען ווייטער מיט זיין אויפקלערונגס ארבייט ניט אכטענדיג אויף די צוגעקומענע ברענטשעס אין רומענישען קווארטאל. ברענטש 66 האט ווייטער אנגעפיהרט זיין פראפאגאנדע צווישען די רומענישע לאנדסלייט ארגאניזאציאנען. ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, איז טראץ דעם צוואוואקס פון אנדערע רומענישע ברענטשעס אין ארבייטער רינג איז אויף ברענטש 66 געפאלען דער גורל צו בלייבען **דער עוואנגארד, דער עמוד האש אין זיין אויפקלערונגס ארבייט אין דעם רומענישען קווארטאל.** און א דאנק די מעהר אינטעליגענטע מעמבערס וואס האבען זיך געפונען אין ברענטש 452 האבען זיך אנגעפאנגען פערהאנדלונגען צווישען דעם דערמאנטען ברענטש מיט בר. 66.

די פעראייניגונג פון יונייטעד רומעניען בר. 452 מיט בר. 66

דעם דריסינגסטען יאנואר, 1915, האבען זיך ביידע ברענטשעס פעראייניגט. די יונגע פון בר. 452 האבען אין בר. 66 געפונען א לעהרער און וועגווייזער, און בר. 66 האט אין בר. 452 געזוכט יונגע בלוט און נייע כחות אין דער פארטזעצונג

The 20TH ANNIVERSARY of the

UNITED ROUMANIAN BR.

1904

1924

W.

C.

COPYRIGHT
B. LIPSHUTZ
STUDIO

פון זייער ארבייט. בר. 452 האָט אין בר. 66 געטראָפען א ברייט אויסגעאַקערטע פעלד מיט א רייכע פערגאַנגענהייט, און בר. 66 האָט זיך אויך ניט גענארט אין דעם שידוך. צוזאמען מיט די מעמבערס פון בר. 452 זיינען אויך אריינגעקומען די ברידערלאַך שוצמאן, פון וועלכע העררי שוצמאן האָט גלייך איבערצייגט בר. 66, אז דער שידוך האָט זיך געלוינט. אין העררי שוצמאן האָט בר. 66 צוגעקראָגען א טרייען חבר אין אמת'ן מיטאַרבייטער פאר די אידעאַלען, פאר וועלכע בר. 66 האָט אזוי בראוו געקעמפט. זייענדיג פון די שפעטערדיגע אידיש־רומענישע עמיגראַנטען וואָס האָבען זיך אויפגעצויגען אונטער דער שולע פון דר. געלעהרטער, און זייענדיג פון דער נאטור א מענש מיט א ווארימע נשמה, פארקערפערט אין זיך חבר שוצמאן אלעס וואָס בר. 66 נויטיגט זיך אין דער פאַרטזעצונג פון זיין הייליגער ארבייט.

די מלחמה

וועו דער לויטערער הימעל האָט פארצויגען זיין שווארצען שלייער איבער דער ציוויליזירטער וועלט און די גאנצע מענשליכע קולטור האָט גענומען בייטען איהרע פונקציאָנען און גענומען שרייבען איהר קולטור געשיכטע מיט דעם בלוט פון דער סאמע יוגענד פון דער מענשהייט; וועו די געאַגראַפישע ליניען פון דער אלטער אייראָפּא האָט גענומען בייטען איהרע פונדאמענטאלע אייגנריכטונגען; וועו מענש און טייפעל האָבען זיך פארביטען מיט זייערע ראָלען און גענומען שפילען זייער טייפלישען טאַנץ אויך אויף דיזער זייט פון דעם אטלאַנטיק; וועו דער גאנצער געבוי פון דער אמעריקאנער געזעלשאפט האָט זיך גענומען באַווענגען אין דער ריכטונג פון מענש און מלחמה און דער שווארצער געשפענסט האָט גענומען אריינדרינגען אין די חדרי חדרים פון אונזער לעבען און האָט, זעלבסטפערשטענדליך, פארבייגעהענדיג ניט געלאָזט בר. 66 אונבעריהרט און אוועקגענומען פון אונז די בעסטע כחות און די סאמע יונגע בלוט וואָס בר. 66 האָט פארמאָגט, אויך דאן האָט בר. 66 ניט אפגעשטעלט זיין טעטיגקייט. די עלטערע מעמבערס פון ברענטש האָבען אויף זיך גענומען די ארבייט פון די יונגע, א דאנק די איבערגעבענהייט פון די עלטערע מעמבערס פון ברענטש מיט די פרייגדע אזיאָס גאלדבערג, ו. בערקאָוויטש און גוטמאן אן דער שפיצע, וועלכע האָבען געארבייט טאָג און נאכט אום אויפצוהאלטען די ארבייט פון ברענטש דורך דער שווערער און ביטערער צייט פון דעם גרויסען וועלט־בראנד.

וועו די פרידענס קלאַנגען פון דער פארבלוטיגטער מענשהייט האָבען דורך די וויסע טויבען פון דער וועלט'ס תיבה געמוטען צוטראָגען די גוטע בשורה פון דער וועלט'ס שלום, געבוירען דורך בלוט־רויטע פארבען, וועו אין די וואסערען האָט ווידער

געגומען פלײסען דער נאטירלעכער וואסער־שטראם אנשטאט מענשלעכעם בלוט, און אונזערע צוריקגעקומענע מעמבערם האבען זיך אלע ווידער געפונען אין די רייען פון ברענטש 66 און די יונגע און אלטע האבען זיך ווידער פאראייניגט אין דער ארבייט פון ברענטש, דאן האבען די יונגע אזוי גוט ווי די אלטע ערשט פארשטאנען ריכטיג אפצושאצען דעם הייליגען גלויבען וואס האט פארבונדען די הערצער פון די מעמבערם פון ברענטש 66.

שוין ניט רײדענדיג וואס דורך דער גאנצער צייט פון דער מלחמה האט ברענטש 66 ניט ארונטערגענומען די אויג פון די פאמיליען פון די וואס זיינען אוועק אויף דעם שלאכטפעלד צו פאראייביגען די נבואה: „לא ישא גוי על גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה"... און דער צוריקקעהרען פון אונזערע חברים — ניט באשעדיגט פון דער הייליגער מיסיאן (?) וואס זיי האבען דורכגעפיהרט — אין די רייען פון בר. 66, איז געווען איינער פון די גליקלעכסטע מאמענטען אין דעם לעבען וואס בר. 66 האט דורכגעלעבט אין זיין צוואנציג־יעהריגען עקזיסטענץ.

אלגעמיינע שטיצע פון ברענטש 66

דורך דער גאנצער צייט פון אונזער עקזיסטענץ האט בר. 66 ניט ענטזאגט קיין ארגאניזאציאן, ניט צוריקגעוויזען קיין אפיעל און געגעבען אזוי פיעל ווי־פיעל איהרע כחות האבען נאר erlaubt, שוין ניט רײדענדיג וועגען די אפיעלם וואס זיינען געקומען פון דער אנארכיסטישער אזוי גוט ווי פון דער סאציאליסטישער פארטיי. אין דער פראגע פון סטרייקס איז ברענטש 66 געשטאנען אין די סאמע פאדערשטע רייען. וען דער גרייסער שניידער סטרייק האט אויסגעבראכען און זיך געצויגען דורך די לאנגע פופצעהן וואכען האט בר. 66 געטעקסט זיינע מעמבערם און אויסגעהאלטען די יעניגע מעמבערם וואס זיינען געווען דירעקט פארבונדען מיט'ן סטרייק. אונזערע מעמבערם האבען ניט נאר געקראגען זייערע בילס גוט געמאכט דורך דער גאנצער צייט, נאר זיי האבען נאך געקראגען צו פינף דאלאר יעדע וואך דורך דער גאנצער צייט פון דעם הערליכען און־בראווען סטרייק, וועלכען זיי האבען אזוי גלאררייך פארענדיגט.

און געהאלפען האט בר. 66 אויף אזא אופן, אז די מעמבערם האבען געפיהלט מיט דער ארץ און מיט דער נשמה, אז די הילפע קומט פון אייגען בלוט און פלייש. און מיט דעם זעלבען גייסט פון געגענזייטיגע הילפע האט בר. 66 אויסגעשטעקט זיין האנד צו אלע די וואס האבען זיך נאר געניטיגט אין הילפע. אין דער פראגע פון העלפען איז בר. 66 אלע מאל געווען אן אויסנאהמע. די פילע פארמאליטעטען וואס געוויסע ארגאניזאציאנען פראקטיצירען ביים העלפען א פרוינד אין נויט זיינען פרעמד אין ברענטש 66. און ניט נאר צו מעמבערם אליין האט

בר. 66 זיך באצויגען מיט דיזען גייסט פון געגענזייטיגע הילפע. אין די ביכער פון יעדע פראגרעסיווע ארגאניזאציאן איז פארשריבען דער נאמען פון בר. 66. וועז דיזע ארגאניזאציאנען האבען זיך נאר געוועגדעט נאך הילפע האבען זיי עם אלע מאל געקראגען בכבוד. איבערהויפט האט בר. 66 געהאלפען אזעלכע ארגאניזאציאנען וואס האבען זיך אפגעגעבען מיט בילדונג און אויפקלערונגם ארבייט.

בר. 66 האלט אויך אויף א לאגן פאנד פון און פאר די מעמבערם פון ברענטש. און אויך דער לאגן פאנד ווערט געפיהרט אין דעם גייסט און אין דעם פרינציפ ווי בר. 66 פארשטעהט געגענזייטיגע הילפע.

דר. קיסמאן און גילישענסקי, דעלעגאטען פון רומענין אין 1922, און די הילפע וואס בר. 66 האט זיי געגעבען

ווען די בלוטיגע וואונדען פון נאך דער מלחמה זיינען געווען האלב פארהיבער און די פינסטערע רומענין האט צו איהרע רויבערישע אפעטיטען צוגעקראגען בעסאראביען און אנדערע טהיילען לאנד און איז געווארען דאס וואס זי רופט זיך אצינד Romania Mare („גרויס רומענין"), און גרויס פארשטעהט מען אין רומענין מעהר שווארצקייט, מעהר אנטיסעמיטיזמוס, מעהר מאכט געגען דעם שוואכען און אונטערדריקטען; גלייך ווי דיזע שווארצע פעסט פון אירופא האט געגומען דער־פיהלען איהר פארשטארקטע מאכט, האט זי געגומען שפילען איהר טיפלישען טאנץ און געגומען שטיקען און דריקען די איינוואהנער פון די זאגענאנטע ערבערטע טעריטאריעס. און וועז מען רעדט וועגען פארפאלגונגען אין רומענין, פארשטעהט מען גלייך אז דער ערשטער צו ליידען אין רומענין איז דער איד, דער אייבינגער שעיר לעזאזל. וועז דער הילפס־געשרייי דורך דר. געלעהרטער און די חברים פון „בונד" האט דערגרייכט אין אמעריקא, האט גלייך בר. 66 געזופען א קאנפערענץ. פונקט ווי זי האט געטהאן אין 1907 אזוי אויך דיזעם מאל איז דורך דער איניציאטיווע פון בר. 66 געגרינדעט געווארען א רומענישע הילפס לייג וועלכע האט מעגליך געמאכט, אז דר. קיסמאן און גילישענסקי זאלען אריבערגעבראכט ווערען קיין אמעריקא און באקענען די רומענישע אזוי גוט ווי די אלגעמיינע עפענטליכקייט וועלט מיט דער שווארצער ארבייט פון „גרויס רומענין"... די חברים פון בר. 66 מיט הערי שוצמאן אן דער שפיצע מעגען זיין שטאלץ אויף זייער ארבייט און צופרידען מיט די רעזולטאטען פון די רומענישע דעלעגאטען, וואס האבען אזוי קלאהר געמאכט פאר דער עפענטליכקייט וועלט די עלענדע לאגע אין וועלכער עם קומט אוים דעם אידען אין רומענין צו קעמפען אלס א י ד און אלס מ ע נ ש.

א דאנק דער אונערמידליכקייט ארבייט פון דר. קיסמאן און הערר גילישענסקי און זייער מסירת נפש פאר דעם צוועק וואס זיי זיינען געקומען, מיט דער הילפע

פון „פארווערטס" וואס האט די רומענישע דעלעגאטן געגעבן אלע מעגליכקייטן צו קומען אין בעירונג מיט די צענטראלע קערפערשאפטן; און נאך אמאל א דאנק די דעלעגאטן פאר זייער שפארזאמקייט מיט וועלכע זיי האבן אנגעפיהרט זייער ארבייט איז עס זיי געלונגען אהיים צו פיהרן אכט טויזענד דאלאר ($8,000) — אכט טויזענד פלוכטן פאר דער בוקארעסטער רעגירונג און די אנטיסעמיט שע קאלעדש פראפעסארן פון „גרוים" רומענין....

שרייבענדיג וועגן דיעזען ענין קאן איך זיך ניט צוריקהאלטן און ניט שיקן א טויזענד־פאכן פלוך אויף דער זאגענאנטער שטודירענדער יוגענד פון רומענין. געהט דאך ניט אוועק א טאג, אז די טעלעגראפישע אגענטורן זאלן ניט ברייגנג גערוסן (?) פון סטודענטן־אונרוהן, וואו דער אידישער סטודענט אין רומענין ווערט מערדערליך געשלאגן פון זיינע קאלעדש קאלעגן (?) און ווערט פארטריבן פון די לעקציעס פון די פאקולטעטן יאססי, קלאזענבורג און בוקארעסט. אט דאס איז די שטודירענדע יוגענד אין רומענין!!

די שטודירענדע יוגענד! — אויך רוסלאנד איז געווען א פינסטערע לאנד, א צארן־לאנד; אויך רוסלאנד האט געשטיקט און געדריקט דעם אידן, וועלכער האט זיך געבאדרן אין טייכן פון בלוט דורך וויללדע פאגראמען, רדיפות און נגישות. די שטודירענדע יוגענד אין רוסלאנד איז אבער געווען דער סימבאל, דער אנזאגער פון א נייער צייט; דער ליכט־בריינגער פון א גאלדענער צוקונפט פאר דעם שוואכן און אונטערדריקטן. געהאפט האט מען אז אויך דער רומענישער סטודענט וועט געהן אויף דעם וועג, אויף וועלכן עס זיינען געגאנגען זייערע חברים פון דעם באריישען רוסלאנד. און געהאפט האט די ציוויליזירטע וועלט אז דער רומענישער סטודענט וועט אראפענהמען דעם שוואַרצען פלעק אין וועלכן רומענין האט פארזיגלט איהר שיקזאל פאר דעם צוקונפטיגען היסטאריקער אלס דאס שוואַרצעסטע לאנד פון דעם צוואנציגסטען יאהרהונדערט. און געקומען איז די שטודירענדע יוגענד פון רומענין, די צוקונפטיגע טרעגער פון קולטור און ציוויליזאציע און מיט זייערע מעשים תעתועים אויסגלאשען יעדען פונק פון האפנונג אין דער פינסטערער רומענין. און נאך אמאל שיקען מיר א טויזענד־פאכיגע קללה אויף אזא רעגירונג, וואס האט אויף איהר באדען ערצויגען אזא שטודירענדע יוגענד ווי די שוואַרצע נשמות פון דעם רומענישען סטודענט...

„רעכטע און לינקע" אין ברענטש 66

וועו די מגפה וואס רופט זיך „רעכטע און לינקע" האט זיך באוויזען אויף דער אידישער גאס און האט געגומען ארויינדרינגען אין יעדען צווייג פון געזעלשאפטליכען

אזוי גוט ווי אין דעם אינדוסטריעלען לעבען, האָט עס אויך נאטירלעכערווייזע ניט אויסגעלאָזען בר. 66. צום שטאָלץ אבער פון ברענטש 66 מוז געזאָגט ווערען, אז גלייך ביים ערשטען צוזאמענשטויס פון „רעכטע און לינקע" האָבען די מעמבערם זיך שנעל איבערצייגט אז אויף דעם באָדען פון בר. 66 איז ניט פארזייט געווארען די קערנדלעך פון צאנקערייען און קלייזעל פאָליטיק. מעמבערם וואָס קומען אריין אין בר. 66 איבערצייגען זיך שנעל אז דער באָדען פון בר. 66 איז א פאָלשטענדיג רייענער פון אירגענד וועלכע צאנקערייען אָדער פערזענלעכע אמביציעם. דער שטאָלץ און די ליבע וואָס ברענטש 66 האָט איינגעפלאָנצט אין די הערצער פון זיינע מעמבערם איז אזעלכער, אז ביי די ערשטע מיטינגען פון א נייעם מעמבער אין אונזער ברענטש דערפיהלט ער גלייך, אז דער באָדען פון בר. 66 איז פריי פאר אלע פראָגרעסיוועע שטרעמונגען; אז דער פרינציפ פון פ ע ר ז ע נ ל י כ ע פ ר ר י ־ ה י ט איז געווען דער יסוד, דער סימבאל, דער עמוד האש וועלכער האָט געלויכטען ברענטש 66 אויף זיין לאַנגער רייזע דורך די לאַנגע, שווערע צוואַנציג יאָהר.

מעמבערם פון ברענטש 66 האָבען אלע מאל פארשטאַנען, אז אין ברענטש 66 איז דאָ א העכערע שטרעבען און א העכערער געפיהל ווי קלייניע נאריש צאנקע־ריין. מיט רעספעקט און ליבע טראָגען די מעמבערם פון בר. 66 אין הארצען די שבועה וואָס זיי האָבען געגעבען ביים אריינקומען אין ברענטש, נעמליך: טרייהייט צו די פרינציפען פון דעם אלגעמיינעם אָרדען און ליבע צו דער אויפגאבע וואָס בר. 66 האָט זיך געשטעלט אין 1904.

מעמבערם פון ברענטש 66 טראָגען הויך די פאָהן וואָס איז אויפגעהויבען געוואָרען אין 1904 געגנאיבער די פינסטערלינגע און ביליגע פאָליטישענס אין רומעניען קוואַרטאל. און מיט שטאָלץ טראָגען אונזערע מעמבערם דעם פאקעל פון „ליכט און וואַרהייט" וואָס בר. 66 האָט אָנגעצונדען אין די הערצער פון אלע די וואָס לעבען און ווירקען מיט דעם בטחון, אז די צייט איז ניט ווייט ווען די ווערטער פון דעם הייליגען נביא „ומחה אלהים דמעה מעל כל פנים" ווערט ארויס־שפראָצען אלס דער סימבאל פון „ליכט און וואַהרהייט", און דער מערטיגער קאמף פון ארבייטער רינג ווערט צוריסען די קייטען פון מענשליכער שקלאַפערייי און א פריי און ליכטיגע צייט ווערט באָגעגענען אונזערע מעמבערם אין די צוקונפטיגע יובילע־אומס פון דער מענשליכער משפחה וואָס רופט זיך ארבייטער רינג. **און איך ווינש אונזערע מעמבערם מיט זייערע פאַמיליען צו דערלעבען א סך יום־טובים אין ברענטש 66, און דעם גרעסטען יום־טוב איבער אלע יום־טובים ווינש איך אונזערע מעמבערס, אז מיר זאלען דערלעבען צו פייערען דעם פאל און דעם אונטערגאַנג פון דער פינסטערער ממשלה פון עמלק־לאנד.**

שלום

שוועך איז געווען די ארבייט וואס בר. 66 האט אויף מיר ארויפגעלייגט; נאך שוועריקער איז אין מיינע אויגען אויסגעווארטלעכקייט וואס איך האב זיך פארגענומען, און שלעסעדיג דיזען ארטיקעל נאך די לאנגע שלאפלאזע נעכט, אין וועלכע איך האב ארומגעבלאנדזשעט צווישען 1904 און 1924, פיהל איך זיך ווידער אוועקגעטראגען אויף די פליגלען פון דער יוגענד פאנטאזיע און אין הארצען וועבט זיך א טיעפער בייזקען נאך מיינע יוגענד חברים גאלדבערג און ה. קאטץ וואס האבען מיר אזוי פיעל און אזוי טריי געהאלפען אין די ערשטע יאהרען פון דער געבורט פון „ליכט און וואהרהייט" אין ברענטש 66.

פאר מיינע אויגען שוועבען פארבי טויזענדער און טויזענדער בילדער; בילדער פון נאהענט און פון ווייט; בילדער פון דעם גרויסען און ביטערען עלענד, אין וועלכען די שווערע האנד פון דער צייט האט צוגעטיילט דעם אידען אין רומע־ניען און עם שפרייטען זיך אויס טויזענדער און טויזענדער מחנות פון אידישע עמיגראנטען פארטריבען פון דער פינסטערער רומעניען. און א מאדנע וואראעמקייט נעהמט מיך ארום. דער איינגעהאלטענער שטראם פון טרערען מאכט זיך א פרייען וועג און איך פיהל אין דיזען מאמענט א טיפע אכטונג צו די מעמבערם פון בר. 66 און צו דער ארגאנדזשמענט קאמיטע, וואס האבען מיר צוגעטהיילט דעם כבוד צו רעדאקטירען דיזען זשורנאל און פאר דער מעגליכקייט וואס דיזע ארבייט האט מיר געגעבען נאך אמאל דורכצולעבען יענעם שעהנעם חלום פון די קינדערשע יאהרען וואס האלטען אין זיך פארבונדען די קערענדלעך און שפראצונגען פון דיזער ארבייט.

איך פיהל אויך אויסצודריקען א הערצליכען דאנק מיינע חברים פון דער פרעס קאמיטע, די פריינדע בערקאוויטש, גוטמאן און העררי שוצמאן, פאר זייער אונ־ערמידליכער ארבייט אין דער פארבעריטונג און אלעם וואס האט מיר געהאלפען אין מיין שווערער אונטערנעהמונגם ארבייט צו מאכען דעם זשורנאל אזוי שעהן און אזוי רייך און צו דערזעלבער צייט אויך דינען פאר דעם צוקונפטיגען היסטאריקער די געשיכטע פון דער ערשטער גרופע פון די גולי רומעניען. א דאנק אויך דער ארגאנדזשמענט קאמיטע וואס האט געהאלפען מאכען די שמחה פון אונזער גרויסען יום־טוב — די פייערונג פון אונזער צוואנציג־יעהריגען עקזיסטענץ — אזוי שעהן און ערפאלגרייך, ווי עס פאסט פאר די מעמבערם פון ברענטש 66 ארבייטער רינג.

דר. יוסף קיסמאן:

מעבר לים

לויבע, טייערע פרייגד:— צוריקגעקומען פון א נסיעה קיין לאָנדאָן און פאַריז אין די אינטערעסאַנטן פון אונזערע פראָלעטאַרישע יוגענד־שולען „מאָרגענוויט" בין איך אָנגענעהם איבערראַשט געוואָרען פון אייער בריוו, אין וועלכען איהר פאָדערט פון מיר א באַגריסונג צו אייער 20 יאָהריגען יובילעום.

ערשט מיט א קורצער צייט צוריק בין איך געווען בייַ אייך. מיט אָפענע אַרעמס האָט איהר אויפגענומען די שלוחים פונ'ם אַלגעמיינעם אידישען אַרבייטער בונד אין רומעניע. איך האָב אייך דערצעהלט וועגען אונזערע גרויסע לייַדען און וועגען דעם ביסעל פריידען דאָ אין רומעניע. איך האָב אייך פרייַנדליך געדריקט די האַנד, געפיהלט האָב איך זיך אין אייער סביבה ווי צוויישען אַלטע גוטע פרייַנד און קאַמף גענאָסען. און די שענסטע אין דער צייט פון מיין פאָרוויילען אין אַמעריקא איז פאַר מיר געיון יענער אָבענד, וועו איהר האָט מיך און מיין פרייַנד גילישענסקי אויפגענומען אַלס עהרען מיטגלידער פון אייער ברענטש...

דר. יוסף קיסמאן
רעדאַקטאָר פון „דאָס נייַע לעבען"

וועו איר האָט דערצעהלט וועגען אייערע נויטען, וועגען אייער אַרבייט און אייער קאַמף, האָט זיך פאַר מיין גייסטיגען אויג אָבגעמאָלט דער שווערער, שטייניגער וועג באַרג ארויף, אויף וועלכען ס'איז געגאַנגען דער ברענטש 66 אין משך פון צווויי צעהנדליג יאָהר.

איך זעה אייך בייַ אייער אַרבייט, צו וועקען דאָס מענשליכע און דאָס פראָלעטאַרישע באַוואוסטזיין אין דעם אידישען עמיגראַנט פון רומעניע, וועלכער איז נאָר וואָס אַנטרונען געוואָרען פון די רומענישע שקלאַפען־קייטען און פאַר'שכור'ט פון דעם כלומרשטען אמעריקאַנער גן עדן בויגט ער פרייוווי־

ליג דעם קאָפּ אונטער דעם יאָך פונ׳ם מאָדערנעם קאָפּיטאַליזם אויף יענער זייט אָקעאַן. איך זעה די פּיאָנערען פון אייער ברענטש אין די ברודיגע גאַסען פונ׳ם רומענישׂ־אידישען קוואַרטאַל אין ניו־יאָרק, ארויסרייסען די ארבייטער־ברידער פונ׳ם פּיזישען און גייסטיגען שמוץ צו א הויכער מדרגה פון אידעאַלע שטרעבונגען. איך זעה אייך אין קאָמף מיט די אָבגעשטאַנענע קלייבערגעריכע סאָסיטים, וועלכע פּאַרנעהמען ביי אייך אין אמעריקא דעם אָרט פון אונזערע פינסטערע „חברה תהילים" ארגאַניזאַציעס אין מזרח איראָפּאישען געטהאָ...

די גאַנצע צייט פון אייער קאָמף און אייער אַנטוויקלונג אין אמעריקא האַלט איהר אָנגעשטרענגט דעם קוק אויף יענער זייט אָקעאַן צו אייערע ברידער און שוועסטער אין רומעניע, וועלכע איהר האָט איבערגעלאָזט אין נויט און פּיין און פינסטערניש. און אייער מיטגעפיהל, אייער בריידערליכע סימפּאַטיע, שפּרייזט אריבער דעם וואַסער־מדבר אין די צעהנדליג מלוכה׳שע גרענעצען וואָס טיילען אונז פאַנאַנדער און מיר פיהלען זיך נאָהענט איינער צום צווייטען....

צוואַנציג יאָהר!

פיעל צרות און נויט, אָבער אויך פיעל שעהנע טעג, פיעל גרויסע מאַמענטען האָט איהר איבערגעלעבט ביז אהער, טייערע פרייַנד! ערלויבט מיר אייך צו זאָגען, אז די אָקציע פאר׳ן אידישען ארבייטער בונד אין רומעניע מיט איהר צוריק, ביי וועלכער איהר זייט געשטאַנען אין די ערשטע רייהען, בעלאַנגט אָהן א ספק צו אייערע שענסטע פּראָלעטאַרישע מעשים און זייט וויסען, ליבע פרייַנד, אז ביי אייער היינטיגען יום־טוב בין איך מיט מיין פרייַנד גילישענסקי, וועלכע האָבען מיט אייך צוזאַמען געארבייט א שטיק צייט, ניט דער אייניציגער אין רומעניע, וועלכער פרייט זיך מיט אייער שמחה. א סך אידישע ארבייטער פון רומעניע, צווישען וועלכע מיר האָבען פונאַנדער געטראָגען די בשורה פון אייער ארבייט און שאפען, זיינען היינט גיים־טיגע געסט ביי אייער יום טוב.

און אזוי ווינש איך אייך גליק, ליבע פרייַנד און בריידער, צו אייער 20 יאָהריגען יובילעום — ניט בלויז אין אייגענעם נאָמען, נאָר אויך אין נאָמען פון א גרויסער צאָהל אידישע ארבייטער אין אלע פראָווינצען פון דער פאַרגרעסערטער רומעניע. מוט און אונערמידליכען כוח ווינש איך אייך צו אייער ווייטער־דיגער ארבייט! זאָל ברענטש 66, דער ערשטער ברענטש פון קלאַסען־באַוואוסטע אידישע ארבייטער אין אמעריקא, ווייטער פאַראויס־לייכטען אויפ׳ן וועג פון די רומענישע אידישע ארבייטער אין אמעריקא! זאָל די ענגע בריידערשאפט, וואָס בינדט צונויף די אידישע ארבייטער אין רומעניע מיט זייערע קלאַסען־חברים אויף יענער זייט אָקעאַן, זיך פאַנאַנדער־בליהען צו די שענסטע שפּראָצונגען פון אינטערנאַציאָנאַלער ארבייטער אחדות פון די מיטלידער מאַסען פון בר. 66 און פון

די אנדערע אלט־רומענישע, בעסאראבער, און בוקאווינער ארבייטער רינג ברענגטשעם!

אין א גרויסער צייט פייערט איהר אייער יום טוב! זעצט־פאָרט די ארבייט מיט באנייטע, מיט פארטאפעלטע כוחות! לאמיר זיך באגריסען, טייערע פרייגד, מיט אונזער אלעמענס היימעם־טען וואונש! וועט ברענטש 66 וועט פייערען זיין נאהענטסטען יובילעום, דאן זאל דאס זיין דער יום טוב פון אינטער־נאציאנאלען ארבייטער־קלאס צוליב דעם נצחון פון סאציאליזם אויף דער גאנצער וועלט!

טשערנאוויץ, 26טען יאנואר, 1924.

העררי שוצמאן:

וואָרום מיר היסען יוניטעד רומעניען ברענטש 66

איך וויל באַלד אין אָנפאַנג זאָגען, אז ניט זייענדיג פון די גרינדער פון ברענטש 66, וועט מיין אויפגאַבע זיין ניט אָנצושרייבען די געשיכטע פון בר. 66 זייט ער איז געגרינדעט געוואָרען, נאָר איך וועל דאָ בעשרייבען די טהעטיגקייט פון ברענטש זייט איך בין אַריינגעקומען אַלס מעמבער אין ברענטש 66. נאָר איידער איך וועל דאָס טהאָן, וועל איך מוזען בעשרייבען די אורזאַכע וואָרום אייגענטלִיך מיר היסען היינט „יוניטעד רומעניען בר. 66 א. ר." און ניט „רומענישער בר. 66", ווי דער ברענטש האָט זיך געהופען ביי זיין גרינדונג.

פון יאָהר 1904, ווען בר. 66 איז געגרינדעט געוואָרען, ביז דעם יאָהר 1909, איז ברענטש 66 געווען דער אייניציגער אַרבייטער רינג ברענטש אין רומענישען קוואַרטאַל. וויפיל דער ברענטש האָט ניט אָגיטירט וועגען אַרבייטער רינג צווישען די רומענישע לִאַנדסלִייט האָט זיך אויסגעדוכט אז אונזערע לִאַנדסלִייט וועלען קיינמאָל ניט אַריינקומען אין זייענ רייהען.

אין יענע צייטען האָבען שוין עקזיסטירט מאַסען רומענישע סאָסייעטים, און דער ברענטש האָט פאַר זיי אַוועקגעגעבען א סך, זעהר א סך צייט. ער האָט אָפּגעדרוקט טויזענדער און טויזענדער לִיפלִעטס; אונזערע עלטערע מעמבערס פלעגען געהן פון סאָסייעטי צו סאָסייעטי און געקלאַפּט אין די טירען, אָבער אָן ערפאָלג. מ'האָט זיי ערגעץ ניט אַריינגעלאָזט. קיין אייניע פון די עקזיסטירענדע סאָסייעטים האָט מיט זיי ניט געוואָלט האָבען צו טהאָן. וועגן די גרינדער פון ברענטש האָבען געזעהן אז אין די סאָסייעטים לִאָזט מען זיי ניט אַריין, האָבען זיי אָנגעהויבען טיילען לִיפלִעטס אין די טהייהיזער, וואו די רומענישע אידען פלעגען זיך אימערצו געפינען. זיי זייענען געגאַנגען, די גרינדערס פון בר. 66, פון טהיי־הויז צו טהיי־הויז, פון וויין־קעלִער צו וויין־קעלִער — אָבער אויך דאָ אָהן ערפאָלג! עס האָט זיך אויסגעדאַכט, אז מען וועט שוין קיינמאָל ניט בעווען די רומענישע אַרבייטער צו ווערען בעוואוסטזיניגע מענשען.

דער ברענטש האָט אין די ערשטע יאָהרען פון זיין עקזיסטענץ אַראַנזשירט צעהנדלִיגע לִעקטשורס און קאָנצערטען מיט די בעסטע לִעקטשורערס און קאָנצערטיסטען פון יענער צייט, און כאי די לִעקטשורס און סאי די קאָנצערטען זיינען געווען זעהר גוט בעזוכט פון — רוסישע, לִיטווישע, גאַליציאַנער און פון אַלערלִי

לאנדסלייט, נאר ניט פון קיין רומענישע. עס פערשטעהט זיך, אז קיין צו גרויסען פּאַרטשריט אין אריינקריגען מעמבערס האָט דער ברענטש ניט געמאכט צווישען אונזערע לאנדסלייט. דער ברענטש האָט אָנגעפאנגען אריינצוקריען מעמבערס. געקומען זיינען זיי אָבער פון די אויבענדערמאָנטע לאנדסלייט. און עס איז מערקווירדיג, אז אָט די „פרעמדע" מעמבערס האָבען זיך אריינגעוואָרפען צווישען די רומענישע לאנדסלייט מיט זייער גאנצער בעגייסטערונג פאר'ן ארבייטער רינג. און אויך זיי האָבען אָנגעהויבען טהיילען ליפלעטס אין די טהיי־היזער, אָבער דער רעזולטאט איז געווען אז אונזערע „פרעמדע" האָבען זיך אויסגעלערנט — עסען מאסלינעס, קארנאצלעך, טרינקען רומענישען ווין, אָבער קיין מעמבערס האָבען זיי ניט אריינגעבראכט. מיר האָבען זיי, אָט די „פרעמדע", „רומעניזירט", אָבער זיי האָט זיך ניט איינגעגעבען די רומענישע צוצוציהען צום ארבייטער רינג.

און אזוי איז זיך דער ברענטש אָנגעגאנגען מיט זיין ארבייט. ער האָט ווייטער ארגאנזשירט לעקטשורס און קאָנצערטען (וועגען וועלכע אונזער פריינד ראָזמאן בעשרייבט מעהר אויספירליך אין אן אנדער טהיילֿ פון דיזען זשורנאל). די מעמבערס פון ברענטש האָבען זיך געטעקסט מיט א געוויסע סומע פאר יעדען קוואַרטאל און האָבען מיט דעם גלייך געקויפט בראָשורען און ביכער און זיי געשיקט נאָך רומעניען. דער ברענטש האָט אויך פון צייט צו צייט געשיקט געוויסע סומען גלייך צו דער רומענישער ארבייטער בעוועגונג, וועלכע האָט דאמאָלס דורכגעמאכט א שטורמדיגע צייט.

ווי שוין געזאָגט, איז ביז 1909 ברענטש 66 געווען דער איינציגער רומענישער ארבייטער רינג ברענטש. אין יענעם יאָהר האָט א גרופּע ערשט אריבערגעקומענע רומענישע יונגע גענאסען גענרינדעט דעם צווייטען רומענישען ארבייטער רינג ברענטש אונטער דעם נאָמען „פּראָגרעסיוו רומעניען בר. 278 ארבייטער רינג". אזוי גיך ווי דער צווייטער ברענטש איז געגרינדעט געוואָרען האָבען ביידע ברענטשעס אויף דאָס נייע אָנגעפאנגען צו אָגיטירען פאר דעם ארבייטער רינג אין רומענישען קוואַרטאל. און אחוץ זייער אָגיטאציע פאר'ן ארבייטער רינג האָבען זיי געטרייעט מיט אלע זייערע כחות אריינצוטרייבען די סקעב נעסטען פון קוואַרטאל. זיי האָבען ניט אויפגעהערט צו ווען דעם רומענישען ארבייטער און געטהאָן אלעס מעגליכעם צו מאכען די רומענישע ארבייטער פאר בעוואוסטזיניגע ארבייטער.

און זיי זיינען ווידער געגאנגען צו די רומענישע סאסייעטים, און ווידער גע־קלאפט אין די טירען און ניט פאַרלאָרען דעם מוט ווען מ'האָט זיי ניט אריינגעלאָזט. צו יענער צייט אָבער האָט שוין זייער ארבייט אָנגעהויבען צו ברייגען פרוכטען. אין די סאסייעטים האָבען זיך שוין געפונען פּראָגרעסיוו יונגע לייט וועלכע זיינען נאָר־וואָס געהאָט אריבערגעקומען פון רומעניען און וועלכע האָבען געהאָט דורכ־

געלעבט די אויפלעבונג פון דער רומענישער ארבייטער בעוועגונג אין די יאָהרען 1905 ביז 1910.

פון די פיעלע רומענישע אָרגאַניזאַציעס האָבען זיך בעזונדערס אָפּגערופען צוויי: דאָס זיינען געווען די סאָסייעטס אונטער'ן נאָמען „יונייטעד רומעניען יאָנג מענ'ס בענעוואָלענט אסאָסיאייישאָן" און די „סיווענער יאָנג מענ'ס בענעוואָלענט אסאָסיאייישאָן". אין ביידע סאָסייעטס האָבען זייערע בעוואוסטזיניגע מעמבערס אָנגעהויבען צו אָנגיטירען אז זיי זאָלען אריינטרעטען אין ארבייטער רינג. איך וועל דאָ ניט בעשרייבען ווי אזוי די סיוועניער זיינען געווָארען אן ארבייטער רינג ברענטש, וויל עס האָט ניט צו טהאָן מיט ען; וואָס איך וויל דאָ בעשרייבען איז וועגען יונייטעד רומעניען, וועלכע איז שפּעטער געווָארען א טהייל פון ברענטש 66.

אין „יונייטעד רומעניען" איז די ארבייט צו באָקאָהרען די מעמבערס צום ארבייטער רינג געווען אן אויסערגעווענליך שווערע. אום אונזערע מעמבערס זאָלען האָבען א בעגריף ווי שווער ס'איז געווען פאר די פּראָגרעסיווע מעמבערס צו בעקאָהרען די אַנדערע מעמבערס צום ארבייטער רינג, וועל איך נאָר אָנווייזען אויף דעם פאקט, אז ווען מ'האָט אָנגעהויבען אין דער סאָייעטי צו אָגיטירען פאר דעם ארבייטער רינג האָט די אָרגאַניזאַציע פאָרמאָגט אריבער הונדערט מעמבערס און ווען די סאָסייעטי איז אינסטאָלירט געווָארען אלס ארבייטער רינג ברענטש האָט דער נייער ברענטש פאָרמאָגט בלויז 35 מעמבערס.

די אינסטאָלירונג פון יונייטעד רומעניען בר. 452 ארבייטער רינג

אין א געוויסען אָוועגנ איז ביים מיטינג פון יונייטעד רומעניען, וועלכע האָט דאמאָלסט געמיטעט אין מאַנהעטען לייסאָום, ערשינען א קאָמיטע פון ברענטש 278, בעשטעהענד פון די פריינדע ל. סיפילעסקו און נייטהען ריעזעל, און זיי האָבען אין וואָרימע ווערטער ערקלעהרט די פרינציפּען פון ארבייטער רינג. זייער ערדע האָט געמאַכט א גוטען איינדרוק אויף די מעמבערס, ספּעציעל אויפ'ן דאמאָלסדיגען טשערמאן פון דער סאָסייעטי, פריינד איזי טייטלער און אויפ'ן שרייבער פון דיזע ציילען, וועלכער איז נאָר־וואָס געהאָט אריבערגעקומען פון רומענין, און וועלכער האָט זיך שוין געהאָט דורכגערעדט מיט פריינד טייטלער אז עס וואָלט זעהר גוט געווען וען מיר קענען באָווענען אָרגאַניזאַציע צו ווערען אן ארבייטער רינג ברענטש.

אזוי גיך ווי די דערמאָנטע קאָמיטע האָט פאַרלאָזט דעם מיטינג לאָקאַל, איז בעשלאָסען געווָארען אז פריינד טייטלער צוזאַמען מיט דעם שרייבער פון דיזע ציילען זאָלען זיך זעהן מיט פאַרטרעטער פון די ברענטשעס 66 און 278 און אריינברייענגען א רעפּאָרט מיט אלע אייניצלהייטען וועגען ארבייטער רינג. און שוין באלד ביים

צווייטען מיטינג האָבען זיך ערשט אָנגעהויבען די ריכטיגע צרות. די גרעסטע צאָהל מיטגלידער פון דער אָרגאַניזאַציאָן האָבען זיך נישט אינטערעסירט אין דער ארבייט. פרייוד טייטלער האָט אויסגעפונען אַז מען קען נישט אָנהייבען ארבעטן ביז מען האָט נישט אויפגעבויט אַ פונדאַמענט. מיר האָבען אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט דער פירמע פון ווייס, וואָס האָט אונדז אויפגעבויט אַ פונדאַמענט פאַר אונדזער ארבייט. מיר האָבען אויך אָנגעהויבען צו ארבעטן אויף אַ נייעם אָרט, אין דער ווייס בילדינג, 175 דעלאַנסי סטריט, ווו מיר האָבען אונדזערע אָפיסעס ביז היינט.

אין אַפריל 1914 האָבען מיר אָנגעהויבען אַ נייע אַגיטאַציאָן פאַר נייע מיטגלידער. מיר האָבען אויסגעשיקט אַ צאָהל בריוו צו אַלע מיטגלידער וואָס מיר האָבען נישט געקענט אַנטרעפן פערזענלעך, מיט דער בקשה אַז זיי זאָלען קומען צו אונדזערע מיטינגען. מיר האָבען אויך אויסגעשיקט אַ צאָהל בריוו צו אַלע מיטגלידער וואָס מיר האָבען נישט געקענט אַנטרעפן פערזענלעך, מיט דער בקשה אַז זיי זאָלען קומען צו אונדזערע מיטינגען. מיר האָבען אויך אויסגעשיקט אַ צאָהל בריוו צו אַלע מיטגלידער וואָס מיר האָבען נישט געקענט אַנטרעפן פערזענלעך, מיט דער בקשה אַז זיי זאָלען קומען צו אונדזערע מיטינגען.

צוואַמען מיט די פריינדע: הייסי שוואַרץ, נייטהען איצקאָוויץ, מאָקס ראָזען, ב. יאַנקאָוויץ, דזש. בערקאָוויץ, און נאָך אַנדערע וועמען נעמען איך קען זיך יעצט נישט דערמאָנען, האָבען מיר ניט אויפגעהערט צו ארבייטען פאַר אונזער אַרייניטעד אין ארבייטער רינג. פון די גאָר טהעטינג מעמבערס וועלכע זיינען געווען געגען אונז איז אויך געווען אונזער פריינד פ. שמולאָוויץ, וועלכער האָט ביז דער אינסטאַלירונג פון דער סאָסייעטי אלס א ברענטש פון ארבייטער רינג זעהר ביטער געקעמפט געגען אונז. אָבער אזוי ווי מיר זיינען געווארען א ברענטש האָט ער אָן אלעם פארגעסען און איז ביז היינטיגען טאָג אונזערער א טרייער מעמבער.

א סך צו פארדאַנקען אונזער אַרייניטעד אין ארבייטער רינג האָבען מיר אויך פריינד ב. וואָלאָוויץ, וועלכער איז געשיקט געווארען אלס פערטרעטער פון דער דאמאָלסדריגער סיטי אָרגאַניזאַציאָנס קאָמיטע. צוזאמען מיט די אויבען־דערמאָנטע פריינד האָט ער אונערמידלעך געארבייט פאַר אונזער אַרייניטעד אין ארבייטער רינג. כמעט א יאָהר צייט האָט ער באזוכט יעדען מיטינג ביז ענדליך דעם 7טען אָקטאָבער, 1913, זיינען מיר אינסטאַלירט געווארען אלס „יונייטעד רומעניען ברענטש 452 ארבייטער רינג".

רומענישער ברענטש 66 וועלט יונייטעד רומעניען ברענטש 66

ווי שוין אויבען געזאָגט, זיינען מיר דעם 7טען אָקטאָבער, 1913, אינסטאַלירט געווארען אלס ברענטש פון ארבייטער רינג מיט 35 מעמבערס. מיט א מאָנאַט אַדער צוויי בעפאָר זיינען אויך די סיוועניער אינסטאַלירט געווארען אלס ברענטש 414 ארבייטער רינג. האָבען מיר שוין אלזא געהאט פיער רומענישע ברענטשעס אין אונזער קוואַרטאַל.

אזוי שנעל ווי די צוויי נייע ברענטשעס זיינען צוגעקומען צו דער משפחה פון ארבייטער רינג, האָבען זיי צוזאמען מיט די עלטערע צוויי ברענטשעס אָנגעהויבען א קולטורעלע טהעטיגקייט אין רומענישען קוואַרטאַל. זיי האָבען אלע צוזאמען ארבייזשירט לעקטשורס, קאָנצערטען און אויך מאַסמיטינגען. געקומען זיינען אָבער זייער אייגענע מעמבערס און זעהר וועניג פרעמדע.

די צוויי נייע ברענטשעס האָבען זעהר וועניג פּאַרטשריט געמאַכט. מילא, די עלטערע צוויי ברענטשעס זיינען שוין צוגעוואוינט גענוג צו זייער לאַנג. אָבער די יונגערע האָבען ניט געזעהן פּאַר זיך קיין גלענצענדע צוקונפט, האָבען די מעמבערס פון די צוויי יונגע ברענטשעס אָנגעפאַנגען צו רעדען צווישען זיך וועגען א פּעראַייניגונג. האָבען מיר אָבער, די מעמבערס פון ברענטש 452, זיך אַרומגעזעהן, אז דער שידוך וועט אַנשטאָט נוצען נאָר שאַדען ברייגען, איז פון דער פּעראַייניגונג גאָרנישט געווארען.

צו יענער צייט איז דעם שרייבער פון דיזע ציילען געקומען אויפן געדאַנק, אז אזוי ווי מיר זיינען א יונגער עלעמענט און די מעמבערס פון ברענטש 66 זיינען עלטערע און פּראַקטישערע, וואָלט דאָס גלייכסטע געווען, מיר זאָלען זיך מיט זיי פּעראַייניגען. איך האָב וועגען דעם פּלאַן דורכגערעדט מיט פּרויענד טייטלער און מיט נאָך אייניגע מעמבערס. מיין פּלאַן איז זיי געפּעלען און מיר האָבען דאָס פּאַרגעבראַכט ביי אונזער נעקסטען מיטינג. ביי דעם מיטינג האָבען מיר ניט געהאַט קיין שוועריגקייטען צו איבערצייגען אונזערע מעמבערס וועגען דער פּראַקטישקייט פון דער פּעראַייניגונג מיט ברענטש 66, און אויך זיי זיינען צופריעדען געווען. און ביי א מיטינג, וועלכער איז פאָרגעקומען ענדע דעצעמבער, 1914, אין הויז פון דעם שרייבער פון דיזע ציילען, האָבען די קאָמיטעס פון ביידע ברענטשעס איינגעשטימט, אז דער פּעראַייניגטער ברענטש זאָל זיך רופען „יונייטעד רומעניען ברענטש 66 אַרבייטער רינג". דעם 30טען יאַנואַר, 1915 איז די פּעראַייניגונג אָפיציעל דורכגעפּירט געווארען פון פּרוינד מ. בעצאַלער אלס פּאַרטרעטער פון דער דזשענעראַל עקזעקוטיוו פון אַרבייטער רינג. די פּעראַייניגונג איז געפּרוועט געווארען מיט א באַנקעטל אין א האַל אויף פּאַרסייט סטריט.

און זאָל דאָ באַלד געזאָגט ווערען, צום קרעדיט פון די מעמבערס פון ביידע ברענטשעס, אז צווישען אונזערע מעמבערס זיינען קיינע רייבענישען ניט פאָרגעקומען. מען האָט באַלד פאַרגעסען, אז מיר זיינען געווען צווי פּאַרשיידענע ברענטשעס. אונזער אייניגיג אויפגאבע איז געווען, מיט פּעראַייניגטע כחות צו מאַכען דעם ברענטש וואָס שטאַרקער און וואָס גרעסער. ביים אַריינקומען פונ'ם נייעם ברענטש אין ברענטש 66 האָט ער פאַרמאָגט אַרום 50 מעמבערס, דער נייער ברענטש האָט פאַרמאָגט 28 מעמבערס, און עס פּאַרשטעהט זיך, אז מיר האָבען באַלד אָנגעהויבען א דרייוו פאר נייע מעמבערס. קיין גרויסען ערפאָלג אין אונזער נייער אונטערנעהמונג האָבען מיר ניט געהאַט. וויל ווי שוין געזאָגט — אַריינצוקריגען נייע מעמבערס פון רומענישען קוואַרטאל איז געווען זעהר שווער, און פון נייע אַריבערגעקומענע רומענישע יונגלייט האָט קיין פּראָגע ניט געקענט זיין, וויל

די מלחמה איז שוין געווען אין פולען גאנג, און קיין אימיגראנטען זיינען ניט אריינגעקומען אין לאנד.

צו יענער צייט — דאס איז געווען אין זומער פון 1916 — האט מען אנגעהויבען רעדען, אז רומעניען גרייט זיך אריינצוטרעטען אין דער מלחמה, און זייענדיג שוין בעקאנט מיט די רעליף ארבייט, וועלכען דער ארבייטער רינג האט אנגעפיהרט צווישען די ברענטשעס, האבען מיר צוזאמען מיט ברענטש 278, וועלכער האט זיך שוין דאמאלסט אויך געהאט פאראייניגט מיט דעם סיוועניער ברענטש 414 — בעשלאסען צו רופען א קאנפערענץ פון אלע רומענישע ארגאניזאציעס, און גרינדען א רומענישען רעליף.

דער קאנפערענץ איז געווען א שוואך באזוכטער, און פון דער רעליף ארגאניזאציע איז כמעט גארניט געווארען. די רומענישע ארגאניזאציעס האבען ניט געוואלט ארבייטען מיט די ארבייטער רינג ברענטשעס. די צוויי ברענטשעס האבען אבער געמיינשאפטליך געארבייט פאר א רעליף ארגאניזאציע, ניט קוקענדיג אויף די אלע שטערונגען וואס זיינען געמאכט געווארען פון די זאגענאנטע פירערס פון רומענישען קווארטאל, וועלכע זיינען גרופירט אונטער א געוויסען פארבאנד. מיר האבען אונערמידליך געארבייט פאר א רעליף ארגאניזאציע, און די זעלבסט געקרוינטע פירערס אנשטאט אונז צו העלפען ארגאניזירען אזא רעליף ארגאניזאציע, האבען זיי געטהאן אלעס מעגליכעס און אונמעגליכעס נאר אונז צו שטערען אין דער ארבייט. זיי זיינען ארויס מיט אטאקעס אויף אונז אין אלע אידישע צייטונגען מיט דער אויסנאהמע פון „פארווערטס" וועלכער האט אונז זעהר שטארק געהאלפען אין אונזער ארבייט.

די גרינדונג פון רומענישען רעליף

ס'איז אונז אבער דאך געלונגען צוצוציהען עטליכע רומענישע, און צוזאמען מיט זיי האבען מיר געגרינדעט דעם ערשטען רעליף פאר די רומענישע מלחמה קרבנות. מיר זאגען דעם ערשטען רעליף, וויל באלד וויי מיר האבען אונזער רעליף געגרינדעט האט דאס געמאכט א זעהר גוטען איינדרוק אויף אייניגע טהוערס פון רומענישען קווארטאל, און די זעלבסט געקרוינטע פירער פון אונזער קווארטאל זעהענדיג אז זיי פארליירען דעם באדען פון אונטער זייערע פיס, זיינען געצוואונגען צו רופען א קאנפערענץ פון די רומענישע קאנסערוואטיוע ארגאניזאציעס, און האבען דארטען געגרינדעט א רעליף ארגאניזאציע.

זיי האָבען אין דער זעלבער צייט ניט געקענט פֿארטראָגען אונזער רעליגיעזע ארגאניזאציע, און זיי זיינען ארויסגעקומען מיט אטאקעס אויף אונז אין אלע באַטיישע צייטונגען, וועלכע האָבען זעהר גערן געדרוקט זייערע אטאקעס אויף אונז. אין יענער צייט וואַן מיר זיינען אזוי ביטער באקעמפט געוואָרען — און מען דארף ניט פֿארגעסען אז מיר זיינען באקעמפט געוואָרען טוענדיג אזא וויכטיגע ארבייט ווי רעליגיעזע ארבייט — פלעגט דער שרייבער פון דיזע ציילען, וועלכער איז געווען טשערמאַן פון רעליגיעזן קומען צו ברענטש 66, און ערקלערען ווי שווער עס איז פֿאר אונז, די קאָמיטע, אנצוגעהן מיט דער ארבייט. און ביי יעדער ערקלעהרונג פלעגען די מעמבערס פון ברענטש 66 אויף דאָם נייַ זיך נעהמען מיט מעהר ענערגיע צו דער ארבייט. איך געדענק ספעציעל ווי איינמאָל בין איך געקומען צו א מיטינג פון ברענטש און ערקלערט אז איך מוז האָבען א גרויסע צאָהל וואַלונטירען וועלכע זאָלען באַזוכען ארגאניזאציעס און וועלכע זאָלען פֿארקויפען טיקעטס פֿאר'ן בענעפיט פון רעליגיעזן. ביי יענעם מיטינג האָב איך געקראָגען פינף־און־צוואַנציג וואַלונטירען וועלכע האָבען א סך נעכט אוועקגענעבען באַזוכענדיג פֿארשידענע ארגאניזאציעס מיינסטענס רומענישע, און זיי האָבען צו די ארגאניזאציעס פֿארקויפט א גרויסע צאָהל טיקעטס פֿאר דעם טהעאַטער בענעפיט וואָס איז אראַנזשירט געוואָרען פֿאר'ן רעליגיעזן.

איך האָב אויבען געזאָגט אז מיר האָבען א גרויסע צאָהל טיקעטס פֿארקויפט ניט צו קיין רומענישע ארגאניזאציעס וויל אפילו אין אזא צייט וואַן מיר זיינען ארומגענגען פֿארקויפען טיקעטס פֿאר'ן רעליגיעזן, האָט מען אונז אויך ניט צוגעלאָזען צו די רומענישע ארגאניזאציעס. דער פלאץ ערלויבט ניט צו דערצעהלען די טרויעריגע רעלע וואָס ס'האָבען געשפּילט די זאָגערופענע פירערס פון רומענישען קוואַרטאל. איך דענק אבער אז עס וועט זיין אינטערעסאַנט פֿאר אונזערע אינגערע מעמבערס צו וויסען ספעציעל א פאָר אינטערעסאַנטע פאקטען: מיר האָבען אונזער אפיס אין יוניווערסיטי סעטעלמענט אויף עלדרידזש סטריט (פֿאר'ן אפיס האָבען מיר ניט געצאָהלט), האָט מען דאָרטען געגעבען אנצוהערענישׂ אז מיר זיינען ניט קיין כשר'ה מענשען און מען זאָל טרייען פּטור ווערען פון אונז, דאָס איז זיי אבער ניט גענונגען.

דעם אָוונד וואַן מיר האָבען געהאט אונזער טעאַטער בענעפיט איז מען צוגעקומען צום שרייבער פון דיזע צייטען און מען האָט איהם געסטראַשעט מיט פֿאָלס, אויב ער וועט ניט ערלויבען זייער פֿארשטעהער צו רירען צושען די אקטען. מיר האָבען זיך פון זיי אויסגעלאָכט, און וואַן ס'איז געקומען די צייט פון ריידען איז דער דאַמאַלסדריגער "לייבאָר עדיטאָר" פון "פֿארווערטס" דר. מאָקס נאָלדפֿארב, ארויף אויפֿ'ן סטיידזש און געמאַכט אן אפּיעל פאר'ן רעליגיעזן וועלכע האָט ארויי־

לאָן פאָנד קאָמיטע

רעכטס צו לינקס — ערשטע רייהע: ה. העקער, ח. שוואַרץ, דוש. שנוידער
צוויטע רייהע: ש. לייבאָוויץ, ה. מייקעלזאָן, מ. סאלאמאָן

געבראכט אריבער זעקס הונדערט דאלער. אונזער רעליעף איז זיך אננעגאנגען מיט זיין ארבייט ניט קוקענדיג אויף אלע שטערונגען, און א סך צו פארדאנקען פאר דעם סוקסעס פון רעליעף האבען מיר געהאט דעם „פארווערטס" וועלכער האט אונערמידליך געארבייט פאר אונז. אונזערע מעמבערס האבען וואכען און מאנאטען אוועקגעגעבען פאר'ן רעליעף, און חאטש מיר זיינען דאמאלסט געווען געטעקסט פאר דעם אלגעמיינעם רעליעף האבען מיר זיך נאך אמאל פריוויליג געטעקסט פאר דעם רומענישען רעליעף, דער ערשטער דרייוו אונזערער האט אריין געבראכט אריבער פופצעהן הונדערט דאלער. און וען מיר האבען אראנזשירט א צווייטען דרייוו, האט זיך ליידער אונזער ארבייט געמוזט אבשטעלען וויל אמעריקא איז שוין צו יענער צייט אריין אין דער מלחמה, און די טעטיגסטע מעמבערס פון רעליעף זיינען געדרעפטעט געוואָרען אין דער ארמיי.

אונזערע געדרעפטעטע מעמבערס

האבענדיג א גרויסע צאהל יונגע מעמבערס האבען מיר אויך דעליווערט אונזער „קוואטא" צו דער ארמיי. 12 פון אונזערע בעסטע מעמבערס זיינען אוועק אין דער מלחמה. דער ברענטש האט פון דעם שטארק גלייטען. ס'איז געוואָרען א שטילשטאנד אין ברענטש. פון טעטיגקייט איז אפגערעדט. די מיטינגען זיינען געווען זעהר ווייניג באזוכט. אזוי איז געווען די גאנצע צייט פון מלחמה ביז די גליקליכע צייט איז געקומען און אלע אונזערע מעמבערס האבען זיך צוריקגעקעהרט אהיים, מיר האבען געהאט דאס גליק ניט צו פארלירען קיינע מעמבערס אויפ'ן שלאכטפעלד פאר „דעמאקראטי".

לאקאלער קראנקען בענעפיט

באלד ווי אונזערע מעמבערס האבען זיך צוריקגעקעהרט אין ברענטש, האבען מיר אייגנגעזעהן אז ביי די דאמאלסדיגע הויכע פרייזען זיינען די 6 דאלער קראנקען בענעפיט וואס מיר קריגען פון דזשענעראל אפיס צו ווייניג פאר אונזערע מעמבערס, און אין ווינטער פון יאנואר, 1920, האבען מיר באשלאסען צו צאהלען 4 דאלאר א וואך לאקאלען בענעפיט, און אזוי איז דאס געבליבען ביז היינטיגען טאג. וען דער דזשענעראל אפיס צאהלט שוין 8 דאלער א וואך קראנקען בענעפיט, צאהלען מיר נאך אלץ 4 דאלער לאקאלען בענעפיט, און אונזערע מעמבערס זיינען טאקע נאנץ צופריעדען פון די 12 דאלער א וואך פאר קראנקען בענעפיט.

אונזער לאגן פאנד

מיר האבען אויך איינגעזעהן די נויטוועניגקייט פון א לאגן פאנד פאר אונזער ברענטש. ווי נויטיג ס'איז פאר א ברענטש צו האבען א לאגן פאנד איז דא איבעריג צו ערקלעהרען. מיר ווייסען נאר אז ביי היינטיגען טאג קענען אונזערע

מעמבערס ניט פֿאַרשטיין ווי אַזוי מיר האָבען געקענט עקזיסטירען אָזא לאַנגע צייט אָהן אַ לאָאַן פּאָנד. עס איז פּשוט אַ פֿאַרגעניגען צו זעהן ווי אונזערע מעמבערשיפּ קומען צו די מיטינגען און געהען צו צום לאָאַן פּאָנד סעקרעטער ווי צום באַנק טעלֶער און העלפֿען זיך אַרוים מיט די עטליכע דאָלער וואָס דער לאָאַן פּאָנד קען זיי העלפֿען.

אונזערע מעמבערשיפּ קאַמפּיינס.

אַזוי גיך ווי אונזערע מעמבערס האָבען זיך צוריקגעקערט, האָבען מיר ווייטער אָנגעהויבען צו אַגיטירען פֿאַר נייע מעמבערס, אונזער ערשטער מעמבערשיפּ קאַמפּיין איז געווען אין יאָהר 1921, און פון דאַמאָלסט אָן מאַכען מיר יעדען יאָהר אַ דריוו פֿאַר נייע מעמבערס. און מיר קענען זאָגען מיט גרויס פּרייד אַז אַלע אונזערע מעמבערשיפּ קאַמפּיינס זיינען געווען אַ גרויסער סוקסעס. פֿאַר דער מלחמה האָבען מיר פֿאַרמאָגט אַרום 90 מעמבערס, היינטיגען טאָג וועלן די שורות וועלען געשריבען פֿאַרמאָגט דער ברענטש 185 מעמבערס. מיר גיבען אַוועק זָהער אַ סך צייט פֿאַר'ן מעמבערשיפּ קאַמפּיין, די גאַנצע צייט פון קאַמפּיין שיקען מיר אַרוים אויפרופען צו אונזערע מעמבערס, מיר בעשטימען אייגענע פּרעזענטען פֿאַר אַריינבריינגען צווויי אָדער מעהר מעמבערס, און איבערהויפּט שטרייננגען מיר זיך אָן אַז מיר זאָלען ניט פֿאַלירען פון די אַלטע מעמבערס. אוּן עס איז טאַקע זעלטען, זעהר זעלטען, אַז אַ מעמבער שטרייכט זיך ביי בר. 66. צום ביישפּיל, די 28 מעמבערס וואָס זיינען אַריינגעקומען אין ברענטש 66 פון דעם פּריערדיגען בר. 452 האָט זיך אפילו אַיינער פון זיי ניט געשטראָכען. אין דער צייט וואָס מיר האָבען אָנגעהויבען אונזערע מעמבערשיפּ קאַמפּיינס האָבען מיר בעזוכט אַ גרויסע רומעניש סאָסייעטי וועלכע האָט געטראָגען דעם נאָמען פון דעם גרויסען פיהרער פון דער רומענישער סאָציאָליסטישער בעוועגונג, דאָקטאָר גלעהרטער, און מיר האָבען פֿאַר זיי אַגיטירט דעם ארבייטער רינג. אין אַ שטיקל צייט אַרום האָבען זיי זיך אויפגעלייזט אלס סאָסייעטי און זיך אָנגעשלאָסען אָן דעם נייַ געגרינדעטען רומענישען ברענטש וועלכער האָט זיך צו יענער צייט געהאָט געגרינדעט אונער'ן נאָמען „יאַססי'ר ארבייטער רינג ברענטש 649". מיט דעם צוקומען פון דער דאָקטאָר גלעהרטער סאָסייעטי האָט דער ברענטש אָנגענומען דעם נאָמען: יאַססי'ר דאָקטאָר גלעהרטער ברענטש 649 ארבייטער רינג.

די גרויס רומעניען ארבייטער ליעג

אַזוי גיך ווי מ'האָט זיך געקענט דורכשרייבען מיט דער אַלטער היים האָבען מיר אָנגעהויבען צו קריגען טרויעריגע בריוף פון רומעניע. די ארבייטער בעוועגונג איז דאָרט געווען צובראָכען, און מיר האָבען אָנגעהויבען צו טראַכטען אויף וואָס פֿאַר אַ

אופן מיר קענען זיי ארויסהעלפען. צו יענער צייט איז אנגעקומען קיין אמעריקא דער פאַרשטאַרבענער מעדעם. אויף זיין איניציאַטיווע איז ערשינען ביי אונזערען א מיטינג א קאַמיטע פון „בונד" בעשטעהענד פון פרייַנד שאַצקין און פון פרייַנדין שעכטער פון בר. 278 און זיי האָבען אונז איינגעלאַדען צו א קאַנפערענץ, וואו פֿלעגער פאַר הילפֿע פאַר דער רומענישער בעוועגונג וועלכען אויסגעאַרבייט ווערען. דער קאַנפערענץ איז געווען ניט שלעכט בעזוכט. אַחוץ די 3 רומענישע ברענטשעס זיינען אויך געווען עטליכע פאַרטרעטער פון אונזערע „נייע" לאַנדסלייט די בוקאַווינער און בעסאַראַביער. די קאַנפערענץ איז אַדרעסירט געוואָרען פון מעדעם און פרייַנד בייַלין, רעדאַקטאָר פון „פרייַנד", און עס איז דאָרט געגרינדעט געוואָרען די „גרויס רומענישן ארבייטער ליגע".

די שפּאַלטונג אין דער היגער בעוועגונג וועלכע איז צו יענער צייט פאַרגעקומען האָט פיעל געשטערט דעם פאַרטשריט פון אונזער ארבייט. אָבער אויך דאָס מאַל האָט אונז דער „פאַרווערטס" א סך ארויסגעהאַלפען. מיר האָבען באַלד ארגאַנזשירט אן אונטערנעהמונג וועלכע איז אפילו ניט געווען קיין גרויסער פינאַנציעלער ערפאָלג, אָבער די ארגאַניזאַציע איז געבליבען. געמאַסט וועלכער, וועלכער איז ערוועהלט געוואָרען אלס דער טרעזשורער, האָט זעהר פיעל מיטגעהאַלפען אונזער ארבייט. ער האָט אונז ספּעציעל זעהר א סך ארויסגעהאַלפען שפּעטער וען די צוויי דעלעגאַטען פון רומעניען, דר. קיסמאַן און ה. גרעלישענסקי, זיינען שוין געווען דאָ אין לאַנד. ווי שוין געזאָגט, איז אונזער אונטערנעמונג ניט געווען קיין פינאַנציעלער סוקסעס, און אין דער קאַסע פון דער ליגע האָט זיך כמעט קיין געלד ניט געפונען. און אין אזא פרעהליכע צייט קריגט אונזער פרייַנד שאַצקין א קיבעל פון רומעניע, אז א דעלעגאַציע פון רומעניען באַשטעהענד פון די אויבענדערמאַנטע פרייַנד וועט אין עטליכע טעג אנקומען צו אונז. מען קען זיך פאָרשטעלען ווי מיר האָבען זיך געפילט וועו מיר האָבען געוואוסט אז מיר האָבען אפילו ניט אויף א טאָג עקספענסעס זיי צו געבען. דער ערשטער וועלכער האָט זיך אָפּגערופען אויף דעם רוף פון דער ליגע איז געווען ברענטש 66. אין דערזעלבער צייט האָבען אויך די אַנדערע צוויי רומענישע ברענטשעס געגעבען געווסע סומען געלד פאר דער ארבייט־פון־דער־ליגע. און וועו די דעלעגאַטען זיינען אָנגעקומען האָבען מיר געהאט אין דער קאַסע ביי א 150 דאלאר. די מעמבערס פון ברענטש 66 האָבען זעהר פיעל ארויסגעהאַלפען די דעלעגאַטען. זיי האָבען מיט זיי ארומגעגאַנגען צו ארגאַניזאַציעס פאר דער גאַנצער צייט וואָס די דעלעגאַטען זיינען דאָ געווען. דער ברענטש אלס א גאַנצער און די מעמבערס אלס אינדיווידועלע האָבען ביינעשטייערט צו דער ליגע אומגעפעהר 500 דאלאר. די אַנדערע צוויי ברענטשעס האָבען אומגעפעהר די זעלבע סומען בייגעשטייערט וואָס בר. 66.

עס פערשטעהט זיך, אז איך קען דאָ ניט בעשרייבען די געשיכטע פון דער לייגּ. איך האָב אָבער בעריהרט אויף אזוי פיעל די פראגע, אויף וויפיעל זי ריהרט אָן בר. 66. איך וויל נאָר דאָ צוגעבען אז ס'זיינען געווען צייטען וועו מען האָט קיין שום פאָרטשריט ניט געמאַכט, דאָן האָט בר. 66 אימער געשטופט דעם שווערען וואָגען וויייטער אוו וויייטער.

די אַרבייט פון די דעלעגאַטען איז געווען אָן אויסערגעווענהנלעכער ערפאָלג. די לייגּ האָט ביז זייער אַוועקפאָהרען אַריינגעקראָגען א סומע פון אַריבער 9,000 דאלאר, פון וועלכער סומע זיינען אַריבער 7000 דאלאר געשיקט געוואָרען פאר דער ארבייטער בעוועגונג אין רומעניען ווי אויך צו דער „מאָרגענרוט" אַרגאַניזאַציע פאר בילדען שולען אין גרויס רומעניען. ביי איינעם פון אונזערע ספּעציעלע מיטינגען ביי וועלכען די גענאָסען דר. קיסמאָן און ה. גילישענסקי זיינען אנוועזענד געווען האָבען מיר זיי ערקלעהרט פאר עהרען מעמבערס פון בר. 66 ארבייטער רינג.

* * *

אין אונזער 20 יעהריגער עקזיסטענץ האָבען מיר פיעלע שטערונגען באגעגענט, אבער די מעמבערס פון ברענטש 66 זיינען נעמאַכט געוואָרען פון אזא מאַטעריאל, וועלכע קיין זאך שרעקט זיי ניט אָפּ. מיר האָבען אימערצו געשטופט דאָם ראָד פאָרווערטס. ניט עקזיסטירט האָבען מיר די 20 יאָהר, נאָר געלעבט האָבען מיר די 20 יאָהר. יעדען יאָהר האָבען מיר אָנגעשריבען א נייע בלאַט פון ענערגישע ארבייט. גאָלדענע בלעטער זיינען דאָס. דער לעבען צווישען די מעמבערס פון ברענטש איז אָן אמת חבר'שער. מיר לעבען צווישען זיך ווי א שפהנע פאמיליע, און מיר פאר־געסען קיינמאָל ניט אָן די נויטען פון די פארשידענע אינסטיטוציעס פון דער אי־דישער גאס. איבערהויפט פארגעסען מיר ניט אָן אונזערען א פריינד וועו ער איז אין נויט. מיר ערציהען אונזערע מעמבערס פאר גוטע סאָציאַליסטען און מיר מאַכען זיי פאר גוטע יוניאָן לייט.

ברענטש 66 האָט כשר פארדינט זיין עקזיסטענץ בערעכטיגונג, און מיר זיינען שטאָלץ מיט זיין פערגאַנגענהייט. און נאָך דער פייערונג פון אונזער 20 יעהריגען יובילעאום וועלען מיר אויפמישען א נייע בלאַט און וועלען אָנפאַנגען שרייבען א נייע בלאַט פון שעהנער ארבייט, וועלכע וועט צוגעבען נייעם כבוד צו דעם שוין אזוי אויך שעהנעם נאָמען פון יונייטעד רומעניען בר. 66 ארבייטער רינג.

לאָנג לעבען זאל דער ארבייטער רינג! לאָנג לעבען זאל יונייטעד רומעניען ברענטש 66 ארבייטער רינג!

דר. י. א. מעריסאָן:

אַ געזונט לעבן

יבע פרויענט פון ברענטש 66:— מיט פאַרגניגן נעם איך אָן אייער איינלאַדונג זיך צו באַטייליגן אין אייער יום־טוב שריפט לכבוד דעם 20 יאָריגן יובילייאום פון אייער עקזיסטענץ. איך בין מיט אייך געווען פאַרבונדן גלייך אין אָנהויב ווי איר האָט זיך אָרגאַניזירט, און בין דאַנקבאַר פאַר די פילע פרויענט, וואָס איך האָב ערווָאַרבן צווישן אייך ביז אויף היינטיגן טאָג. איך שיק אייך מיין האַרציגע באַגריסונג צו דער געלעגנהייט פון אייער שמחה און וויל האָפן, אז די הויכע אידעאַלן פון „ליכט און וואַרהייט", וואָס האָבן אייך באַגייסטערט אין אייער יוגנט, ווילן שטענדיג פאַרבלייבן אייערע וועגווייזער ביז אין טיפן עלטער פון אייער פערזענליכן און אָרגאַניזאַציאָנס לעבן.

און איצט לאָזט מיר אייך זאָגן א פאָר ווערטער וועגן דער באַדייטונג פון א גענזונט לעבן.

די וויסנשאַפט פון היגיענע לערנט אונז ווי צו האַלטן אין אָרדענונג אונזערע אָרגאַנען, כדי זיי זאָלן קאָנען פונקציאָנירן אויף א נאָרמאַלן אופן. געזונטהייט איז אָהן צווייפל די בעסטע מזל ברכה. געזונטע שטאַרקע מוסקולן צו קאָנען טאָן ניצליכע ארבעט; א געזונטער מאָגן צו פאַרדייען די שפייז, מיט וועלכע מיר דערנערן אונזער קערפער; א געזונט האַרץ אָנצוטרייבן די צירקולאַציע פונם בלוט; געזונטע לונגען צו באַאָרגן דעם קערפער מיט דעם נויטיגן זויערשטאָף פון דער לופט; געזונטע נירן אויסצורייניגן דעם אָפפאַל פון קערפער; און ועל כולם א געזונטע נערוון־סיסטעם צו קאָנטראָלירן און רעגולירן די פונקציעס פון אַלע אָרגאַנען צוזאַמען — דאָס אַלעס שטעלט צונויף א געזונטן קערפער, א פולקאָמענעם אָרגאַניזם.

יעדער פאַרשטענדיגער מענש איז מחויב צו האַלטן זיין קערפער אין א געזונטן נאָרמאַלן צושטאַנד. צו זיין געזונט איז ניט נאָר א פאַרגעניגן, נאָר אויך א פליכט.

א פארשטענדיגער מענש דארף זיך אינטערעסירן מיט געזונטהייט פראגען; ער דארף זוכן צו לעזן און לערנען, אויף וויפיל זיינע פייאיגקייטן ערלויבן אים, אלץ וואס איז נוגע זיין געזונט אלס מענש, אלס ארבעטער, אלס פאמיליען פאטער און אלס מיטגליד פון דער געזעלשאפט. ווי שלעכט אונזער געזעלשאפט איז איינגעארדנט אין אירע עקאנאמישע פארהעלטנישן, איז זי דאך ציוויליזירט genug צו געבן פילע געלעגנהייטן דעם גרויסן עולם צו לערנען וועגן געזונט־פארהיטונג און צו באנוצן זיך מיט די מיטלען פון געזונט־פארבעסערונג. מען דארף נאר וועלן לערנען און באנוצן זיך מיט די דאזיגע געלעגנהייטן.

איינער פון די וויכטיגסטע מיטלען צו דערפילן די פליכט פון זיין געזונט איז די פערזענלישע געזונטהייט אונטערזוכונג, וואס הויבט איצט אן צו ווערן פאפולער צווישן די מער פארשטענדיגע. מענשן לעבן געווינלעך ווי עס מאכט זיך; זיי זינדיגן gegen די געבאט פון היגיענע בשוגג און במזיד. די נאטור איז געדולדיג, דער קערפער קען פיל פארטראגן, אבער געדולד פלעגט אמאל אפילו אייזן ווערט מיט דער צייט איבערגעראסט: ביי איינעם ווערט דער מאגן פארדארבן, ביי אן אנדערן ווערט דאס הארץ אפגעשוואכט, אדער די לונגען זיינען ניט מיט אלעמען, די נירן ארבעטן ניט ווי עס דארף צו זיין, און אזוי ווייטער און ווייטער. כאפט מען זיך אין צייט, קען מען דעם פעלער פארריכטן, לאזט מען עס גיין, קען עס ווערן ערגער און ערגער. וואס דארף א מענש מיט שבלי טאן? זוכן אויסצוגעפינען וואו ער האלט אין דער וועלט! אט דאס איז וואס מען מיינט מיט א פעריאדישער — לאמיר זאגן, איין מאל א יאר — אונטערזוכונג, און מען דארף עס נאר דערמאנען, כדי איינצוזען די וויכטיגקייט דערפון.

א געזונטער קערפער מיינט נאך אבער ניט א געזונט לעבן. ניט אלעמאל איז אין א געזונטן קערפער א געזונטער גייסט. כדי צו פירן א געזונט לעבן muß מען אויפפאסן ניט נאר אויף דער געזונטקייט פון קערפער, נאר אויך אויף דער געזונטקייט פון דעם גייסט. און וויסט איר, וואס א געזונטער גייסט מיינט? דאס מיינט א געזונטער, a menschlicher בליק אויפן לעבן! דאס מיינט, אין לעצטן סך־הכל, לעבן ניט פאר זיך אליין, נאר אויך פאר אנדערע.

עס איז ניט קיין פראגע, צי לעבן בכלל האט אדער דארף האבן א וועלכן עס איז אנדערן צוועק אחוץ דאס לעבן אליין. מיר דארפן דא זיך ניט ארייניאזן אין

די טיפע חקירות וועגן דעם צוועק אדער די צוועקן פון לעבן, אויב עס זיינען פאראנען אזעלכע. מיר דארפן נאר באטראכטן די פאקטן פון מענשליכן לעבן און מיר וועלן איינזען קלאר ווי דער טאג, אז די חשיבות פון א מענשליכן לעבן באשטייט אין דעם ערך אויף וויפיל ער לעבט פאר אנדערע, אויף וויפיל זיין לעבן איז באהילפיג אנדערע מענשנס לעבנס, קורץ, אויף וויפיל זיין לעבן איז געזעלשאפטלידך ניצליך.

דאס איז אלעמאל געווען, און ביי מיר איז קיין ספק ניט, אז דאס וועט אלע מאל זיין, די איינציגע מאס פון א געזונטן, פארנינפטיגן מענשליכן לעבן. די ווי־סנשאפט פון היגיענע, ריכטיג פארשטאנען, שליסט דעריבער אין די לערע ווי אפ־צוהיטן דאס געזונט אי פון קערפער, אי פון גייסט. זי לערנט אונז אויפצופאסן אויף די נארמאלע פונקציעס פון אונזערע ארגאנען, און ממילא אויך אויף דער גרונט־פונקציע פון אונזער לעבן, וואס קאן אנישגעדריקט ווערן אין די צוויי קורצע אבער זייער באדייטונגספולע ווערטער: „געזונטיגע הילף".

מינא ראָזמאן:

זכרונות פון איינער פון די אָרגאַנייזערס

וועז די פּרעס קאָמיטע פון ברענטש 66 איז אָרויפגעקומען ביי אונז אין הויז אויסצוארבייטען א פּראָגראַם ווי צו פּיי־ערן דעם צוואנציג יעהריגען יובילעאום פון אונזער ברענטש האָט אין מיינע אויערען געקומען קלינגען דער נומער „צוואנציג".

איז שוין ווירקליך דער ווייזער־צייט ארומגעלאָפען דעם זייגער פון לעבען צוואנ־ציג מאל? זאל שוין זיין צוואנציג יאָהר זייט מיר האָבען געוואָרפען די ער־שטע קערענדלעך פאַר אונזער ברענטש אין דעם גאָרטען וואָס רופט זיך ארבייטער רינג? גוואלד, ווי שנעל און אונבאמערקט דאָס קנייליכעל יאָהרען ווי־קעלט זיך אוים!...

אין מיין מוח האָ־בען זיך ווי וואָלקענס געקומען יאָגען, און די נרויע כמאַרעס פון לעבענס־טריבע טעג וואָס פּרעסען זיך איין אויפ'ן מענש־ליכען מאַרך האָבען לאַנגזאָם געקומען פאַנאַנדערגעהן. דאָס בלוט אין מיינע אָדערען האָט געקומען שלאָנען שטאַרקער; אין האַרצען איז געוואָרען וואַרעם; די שוועָרע שטייגער וועלכע דאָס לעבען האָט דאָרט אָנגעוואָרפען האָבען געקומען צוגעהן ווי צושמאָלצענער וואקס. א וואָ־רימער רעגען פון געדאַנקען האָט געקומען וועקען און פּרישען מיינע עראינערונגען. דער בוך פון מיין לעבען האָט זיך פאַר מיר געעפענט אוֹן די פאַרגאַנגענהייט האָט זיך גענומען מישען בלאָט פאַר בלאָט...

אָט זעה איך זיך אין דער אלטער היים: יונג, קוים צוואנציג יאָהר אלט, אין גאַנצען איינגעפלאָג־טערט אין רייכע פאַנטא־זיעס און שעהנע חלומות. פּרייוד ראָזמאן מאכט מיר א פּאַרשלאָג צו פּא־רען נאָך אמעריקא. איך כאַפּ זיך אָן אן זיין פאַר־שלאָג. מיר פאַרלאָזען אונזערע טייערסטע, אונ־זערע ליעבסטע, וועמענס אייניציגע זינד איז באַשטאַנען אין גיט זיין אויפאַרשטאַנען מיט אונזער רייזע. זייער וויינען און בעטען שטעלט אונז ניט אָפּ. דער גייסט פון דער אידישער ליטעראַטור וואָס טראָגט זיך אריבער צו אונז דורך די חברים פון דער פּרייער אמעריקא אין דער פערשקלאָפּטער רומ־ניען איז שטאַרקער פון זייערע טרערען.

מיר פארלאזן אונזער היים, הוי־בען זיך אויף אויף די פליגלען פון וואהרע האפנונגען. ניט ווי מידע וואנדערער, וואס זוכען ערגעץ א רוה־פלאץ אדער אוואנטיורים־טען וואס לאזען זיך שוועק אין געיעג נאך גאלדען־פלים. אונזער אידעאל איז: „ליכט און אויפקלערונג", אין דאס האפען מיר צו געפינען אין דער פרייער אמעריקא.

אין דער נייער היים

גלייך נאך די ערשטע איינדרוקע וואס מיר האבען געקראגען אין דער נייער היים האבען מיר בעשלאסען זיך אוועקצולאזען איבער דעם רומענישען פעראיינען, פראגרעסיווע ארגאניזאציע־פעראיינען, פראגרעסיווע ארגאניזאציע־אנען, און סתם א פלאץ פאר גייסטיגען נעמוס. און אט זיינען מיר שוין אין סאמע רעכטען רומענישען קווארטאל. דאס הארץ גיט א ציטער — א שילד מיט רומענישע בוכשטאבען: "La Intrunire Mesiriaselor," Carmen Silva" און נאך אזעלכע אויפשריפטען. מיט זשעדנע־קייט קוקען מיר אין די פענסטער זייענ־דיג זיכער, אז "La Intrunire Mesiri-aselor" איז געווים א מין רומענישער ליסעאום, וואו דער רומענישער ארבייי־טער רופט צום קאמף צו העלפען זיינע פארשקלאפטע בריידער דארט אין דער אלטער היים, און בעלייכטען און אויס־לייטערען די מחות פון די יעניגע וואס זיינען שוין דא. "Carmen Silva" — דא איז אזדאי א פלאץ וואו די רומענישע יוגענד גריבעלט זיך אין דער קונסט פון פאעזי. מיט גרויס דרך־ארץ האבען מיר אויפגעמאכט די טהיר... וואס פאר א ביטערע ענטוישונג!

דא געפינט זיך טאקע די רומענישע יוגענד (?) אונטער א וואלקען פון רויך פון ציגארען: וואר ביי קארטען, וואר ביי וויין, און וואר — ביי ביידען... די אטמאספערע א פארפעסטעטע האט אונז געזומען שטיקען די הארץ, בלוטען פון טויזענדער וואונדען, זעהענדיג מיט וואס די רומענישע יוגענד פארברייגט איהרע טעג און נעכט אין דער נייער היים פון דער פרייער אמעריקא. עם האט זיך אבער ניט געוואלט גלויבען אז אין גאנצען רומענישען קווארטאל זאל זיך ניט געפינען קיין פלאץ וואו דער מידער מוח זאל זיך קענען אבפרישען. אין הארצען האט אן אינערליכע שטימע ארויסגעשריען: ניין! דא איז ניט אמעריקא, דאס איז דאס פינסטערע רומע־ניען; דאס איז ירושה פון דעם עמלק־לאנד אריבערגעטראגען אויף דעם באדען פון אמעריקא.

מיר האבען פארלאזען דעם רומע־נישען קווארטאל און בראדושענדיג אי־בער די ברודנע גאסען פון דער איסט סייד האבען מיר זיך אבגעשטעלט אויף איסט בראדווי און דארט האט זיך פאר אונז ענטפלעקט „דאס", נאך וועל־כען מיר האבען געדורשט און געגארט אין דער אלטער היים.

אונזערע חלומות האבען אנגעהויבען מקוים צו ווערען. דארטען האבען מיר געטראפען פיעלע ליטעראריש קלאב רומס, וואו די ארגאניזירטע אידיש־רוסישע עמיגראנטען פלעגען זיך פארזאמלען רופענדיג זייערע ברידער צום קאמף פאר פרייהייט און מענשען־רעכטע דורך פארלעזונגען, לעקטשורס, אויפקלערונגס ארבייט. און וואס מעהר בילדונג און אויפקלערונגס ארבייט מיר האבען געטראפען צווישען דעם אידיש־רוסישען עמיגראנט, אלץ מעהר האט געווען־הטאגט דאס הארץ אויף דער פינ־כטערניש פונ׳ם רומענישען עמיגראנט אין רומענישען קוואַרטאל. און באַ־שלאסען האבען מיר, אז א ליכט, א פאַ־קעל מוז און זאל אנגעצונדען ווערען אין דעם רומענישען קוואַרטאל. און דיזער פאקעל איז אנגעצונדען געוואָרען דורך דער גרינדונג פון דער גרופע „ליכט און וואהרהייט"...

אבער באלד ווערען מיר געווואהר אז עס עקזיסטירט אן ארבייטער רינג מיט ברענטשעס — א גרויסע פעלד, וועלכע איז נאך ניט גענוג קולטיווירט. אונז געפעלט סתם דאס וואָרט „ברענטש" וויל עס שמעקט מיט בליהען און וואקסען, און דאס איז דאך אונזער מאטא.

און אט זיינען מיר א ברענטש פון ארבייטער רינג מיט א גינסטיגע צאהל מעמבערס. אבער דאס איז פאר אונז נאך ניט גענוג. מיט סתם „מעמ־בערס" שטעלען מיר זיך ניט צופרידען. וואס מיר ווילען איז בעוואוסטזיניגע מעמבערס; פארטגעשריטענע, אינטעלי־גענטע וויל „ליכט און וואהרהייט" האבען מיר ארויסגעטראגען אין אונזער ברענטש אלס סימבאל פון בילדונג און אויפקלע־רונג.

אט נעהמען מיר זיך צו אונזער אונערמידליכער ארבייט: גאנצע נעכט פארברייננגען מיר אין שרייבען פאסטאל קארדס און אויסארבייטען בראשורען, ליפלעטס — מען דארף דאך רופען מי־טינגען, פערזאמלונגען: עס איז דאך פארען אזוי פיעל פאראנטוואָרטליכקייט. ווי אימער פארזאמלען זיך ביי אונז אין הויז אייניגע פון אונזערע אינטימסטע פרייַנד אום אויסצוארבייטען פלענער ווי אומצוגעהן מיט דער ארבייט אום צו מאכען אונזער ברענטש דעם צענטער פון דעם רומענישען קוואַרטאל.

א פריינד מאכט א פארשלאג: א „פארלעזונג" וואלט געווען אם פלאץ; א „לעקטשור" באמערקט א צווייטער; א „פרייַע דעבאטע", זאגט א דריטער. „פריינדע — רופט אויס פריינד ראזמאן שוין אביסל נערווועז, — איהר דארפט ניט פארגעסען אז ס׳איז ניט אזא ליכטע ארבייט ארויסצונארען די „חברה" פון די ווייַן־קעלערס. זיי זיצען זיך דארט ביי דער עבודה — דאס קארטען־טישל, און דערביי א גלעזל רויטען ווין מיט הייסע קארנאצלעך. מען דארף צוערשט עפעס לייכטעס, ווארימעס, אויסצוניכ־טערען זייערע מוחות".

„הייסע טהיי!" — באמערק איך אין שפּאס, דערלאַנגענדיג יעדען א גלאַז טהיי, און גלייכצייטיג פּלאַצען אלע אַרוים אין א הילכיגען געלעכטער.

„מיר האבען עם!" — רופט אויס איינער. „מאַדאם ראזמאן האט געלייזט דאם פּראבלעם", — לאַכט א צווייטער. „א טהי־פּארטי געהען מיר האבען מיט א פּארלעזונג", — כאפּט אונטער פּריינד ראזמאן.

עם איז פּריטאָג אוועג. דרויסען איז א ביטערער פראסט. די קעלט שניידט און דער ווינד ברעכט דורך די ביינער. איך טראָג זיך צוגעטרויעט צו מיין האר־צען מיין יונגען מלאך'ל, מיין קליין שהן אינגעלע, און פּריינד ראזמאן — א הייסען טשאַיניק טהיי, פון וועלכען די פּאַרע שניידט דורך די קאַלטע לופט, און אזוי מארשירען מיר צו 26 דעלענסי סטריט. אריינקומענדיג אין האָל האבען מיר שוין געטראפען אלע אונזערע מעמ־בערס און אויך פיעלע נייע געזיכטער, וועלכע דער רוף פון א ליפלעט פּאר אונ־זער טהי־פּארטי און פּארלעזונג האט צוזאמענגעברענגט.

איך וועל קיינמאל ניט פּארגעסען דעם יומאָר פון אונזער ערשטער טהי־פּארטי. פּריינד ראזמאן האט איבער־געגעבען דעם טשאַיניק געקאכטע טהיי צו דער קאמיטע, וועמעס ארבייט עס איז געווען צו באזארגען גלעזער מיט לעפּעלעך, אז זיי זאלען סערווירען די טהיי.

„חמורים!" — האט איינער פון דער קאמיטע זיך געכאפּט פּאר'ן מויל שטיקענדיג זיך מיט איינגעהאלטענעם געלעכטער. — „אויב איהר גיט זיי יעצט די טהיי, זיינען מיר פּארלאָרען, מיר וועלען בלייבען אהן א אדיענס פּאר דער פּארלעזונג".

דא האבען מיר זיך שוין אלע פּאר־לאָרען, און אויסגעשאַסען א געלעכטער ווי חדר־אינגלעך, וועלן דער רבי פּאר־קוקט זיך.

פּריינד ראזמאן'ס ערנסטער בליק האט אונז ווידער צו זינען געבראכט: אז מיט לאכען וועט מען ניט שאפען די געווינשטע אטמאספערע, ווי מיר האבען זיך פּארגענומען.

מיר האבען פּארנומען אונזערע פּלע־צער און זיך אליין געצוואונגען צו האלטען זיך ערנסט ביז נאָך דער פּאר־לעזונג. און דא פּאנגט זיך ערשט אן די קאמישע זייט פון דער טהי־פּארטי. דער טיש איז געדעקט מיט א וויים־רויט געקעסטעלטען טישטוך, וואס איך האב נאָך געבראכט פון רומענין. די גלעזער מיט לעפּעלעך שטעהען אויס־געשטעלט, נאָר די טהיי איז שוין קאלט. מיר ווערען ערנסט — עס זיינען דאָך פּאראן פּרעמדע מענשען (?). פּריינד ראזמאן דערשפּירט די פּארלעגענהייט. ער נעהמט ווידער די פּלאַטפּאָרם, אנאנ־סירט א „פּרייע דעבאַטע", אום אויפ־צוהאלטען דעם עולם, און איך אפּוינטע דערווייל א קאמיטע צו ברייננען מיין געזעלשאפט. אבער די קאמעדיע איז

נאָך ניט געענדיגט. חברה שטיפערס קומען צוריק מיט'ן געזאוועון אָהן דער פּאָיפּ. עס נעהמט זיך שוין טראָגען א קלאנג איבער'ן האָל, אז היינט וועט שוין קיין טהי־פּארטי ניט זיין. אָבער באלד דערגרייכען צו די אויערען די ווייספערס פון אונזער אלעמענם בעליעבטען פרייַנד קלמן נאדלער, וועמעם ווארעמע האַרץ איז אימער וויליג צו העלפען יעדען איינעם מיט וואָם איהם איז נאָר מעגליך.

אין א פּאָר מינוט ארום איז ער שוין געשטאנען פאר אונז מיט א שווערער פארזשאוועדטער געזיכט־פּאָיפּ אויף זיין אקסעל, און ווי א גוטער מלאך האָט ער אונז געהאָלפען מאכען אונזער ערשטע טהי־פּארטי ערפאָלגרייך.

און יעצט, דערלאנגענדיג טהיי צו דער פּרעס־קאָמיטע פונ'ם זשורנאל לכבוד דעם צוואנציג יעהריגען יובילעי־אום פון אונזער ברענטש, לעב איך וויעדער איבער יענע שעהנע מיר היי־ליגע פארגאנגענהייט. אלם איינע פון די ארגאניזערס, וואָם האָט געהאָלפען וואַרפען די ערשטע קערענדלעך פאר'ן ברענטש, באגרים איך אלע מעמבערם און ווינש, אז אונזער ברענטש זאל אימער וואקסען און געדייען, און אז דאָם „ליבט און וואַרהייט", מיט וועל־כען מיר האָבען אונזער ברענטש צו־זאמענגעשמאלצען, זאל בלייבען א נר תמיד אין טעמפּעל פון ארבייטער רינג.

בעגריסונג פון „אלגעמיינעם יודישען ארבייטער־בונד פון רומעניע

אין ניו יאָרקער ברענטש פון אַרבעטער רינג 66

געערטע פרײַנד!

דערוויסנדיק זיך, פון אייער איינלאָדונג, אז דעם פינפטן אַפּריל קומט פאָר אין נויאָרק דער יובילעום־פייער פון אייער ברענטש 66, האָט דער צענטראַל קאָמיטעט פון אַלגעמיינעם אידישן ארבייטער בונד אין רומעניען באַשלאָסן אייך שיקן זיין חברשע באַגריסונג צו אייער פּראָלעטאַרישן יום־טוב.

מיר, אַלס ארבייטער פּאַרטיי וויסן וואָס הייסט פאַר א פּראָלעטאַריישער אָרגאַניזאַציע צו שטעהן אין קאַמף צוואַנציג יאָר און קומען צו איר יובילעום מיט פּאַרפעסטיקטע רייהען.

באַזונדער באַגריסט אייך האַרצליך דער רומענישער יידישער ארבייטער בונד, וועלכער געדענקט נאָך זעהר גוט ווי חבר'יש און פרײַנדליך אייער ברענטש 66 האָט באַגעגנט אונזער דעלעגאַציע און ווי איבערגעגעבן איר האָט זיי מיטגעהאָלפן אין זייער שטאַרק ניצליכער אַקציע.

מיר ווינטשן אייך פּאַרטזעצן אייער שיינע ארבעט און אייערע מיטגלידער זאָלן שטעהן אין די רייהען פון דער גרויסער ארבעטער משפּחה און מיט געמיינזאַמע כוחות זאָלן מיר קומען צו אונזער ענדע ציל —צום סאָציאַליזמוס.

פאַר דעם אַלגעמיינעם יידישן ארבעטער בונד אין רומעניע.

פאָרזיצער: דר. פיסטינער

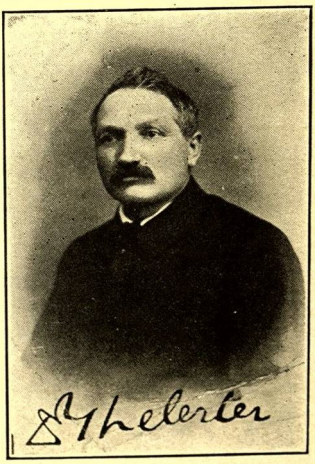
סעקרעטאַר: ה. גילישענסקי

טשערנאָוויץ, 28. יענער 1924.

אַ בעגריסונג פון דר. גאָלערטער

אויף דער נעקסטער פּיידזש וועט דער לעזער געפינען אַ רייד־יאָגראַם, וואָס מיר האָבען ערהאַלטען פון בוקאַרעסט (רומעניען) פון אונזער אַלע־מענס בעליעבטען דר. גאָלערטער, דער וועטעראַן און פּיהרער פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין רומעניען.

צו דער רעדאַקציאָן פון דיזען זשורנאַל שרייבט דר. גאָלערטער, אַז „עס האָט זיך איהם ניט גענאָגט רוהיג בליבען אין בוקאַרעסט ניט אַנטהייל צו נעהמען אין דער גרויסער שמחה פון דעם צוואַנציג יעהריגען יובילעאום פון בר. 66, דעם פּיאָנער פון רומענישען קוואַרטאַל אין ניו יאָרק, וואָלכער האָט מיט צוואַנציג יאָהר צוריק אויפגעהויבען דעם פּאָקאָל פון „ליכט און וואַרהייט“ צוויישען די ערשטע אידיש־רומענישע עמיגראַנטען אין אַמעריקא“.

דר. גאָלערטער ווינשט אונז אין זיין רייד־יאָגראַם, וואָלכע די רומענישע רעגירונג האָט צענזורירט און דאָך דורכגעלאָזט די וועלט וואָלכע מיר איבערזעצען אין אידיש: „לאַנג לעבען זאָל ברענטש 66 אַרבייטער רינג!“

די אָרימע פינסטערע צענזור האָט נעביך ניט דערשמעקט די בעדייטונג פון גאָלדענע וועלט: לאַנג לעבען זאָל ברענטש 66 אַרבייטער רינג. וואָלט זי פּאַרשטאַנען די בעדייטונג וואָלט זי געוואוסט, אז לעבען פּאַר בר. 66 מיינט טויט פּאַר אַלעס וואָס איז פינסטער און רעאַקציאָנער, פּאַר אַלעס וואָס איז אַלט און פּאַרשימעלט. מיר זיינען כמעט ווי זיכער אז זי וואָלט דאָן ניט דורכגעלאָזט דיזע רייד־יאָגראַם. זאָל עס אונז הערפּאַר וואויל בעקומען. — די רעדאַקציאָן.

RADIOGRAM

WORLD WIDE WIRELESS

CONTINENT TO CONTINENT — SHORE TO SHIP — SHIP TO SHIP

"Via RCA" RADIO CORPORATION OF AMERICA "Via RCA"

FORM NO 112

RECEIVED AT 64 BROAD STREET, NEW YORK, AT 1030a M. DATE MAR 3 1924

UFTRGA 63

BUCARESTI 12

SOL ROSMAN 126

FIXTH AVENUE NYK

TRAIASCA SECTZIUNEA 66

ARBEITERRING

DOCTOR GHELESTER

FOR MESSENGER
CALL WATKINS 7953 7954 7955
6 WEST 10th ST.
NEAR 5th Ave.

TELEPHONE: BROAD 5100

To secure prompt action on inquiries, this original RADIOGRAM should be presented at the office of the Radio Corporation. In telephone inquiries quote the number preceding the place of origin

באַגריסונג צו ברענטש 66 פון דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיווע פון אַרבייטער רינג

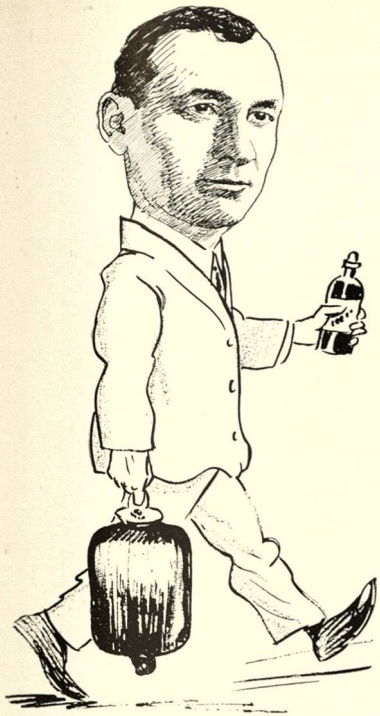
ון טיפסטען האַרצען באַגריסען מיר אייך, צום 20 יאָהריגען יובילעום פון ברענטש 66.

מיר וויסען וואָס דער 20 יאָהריגער עקזיסטענץ מיינט פאַר אַ אַרבייטער רינג ברענטש און וויפיעל עס פאַדערט זיך מיה, ענערגיע און פרייע צייט צו האַלטען אָן אָרגאַניזאַציע אין אַ בליהענדען צושטאַנד.

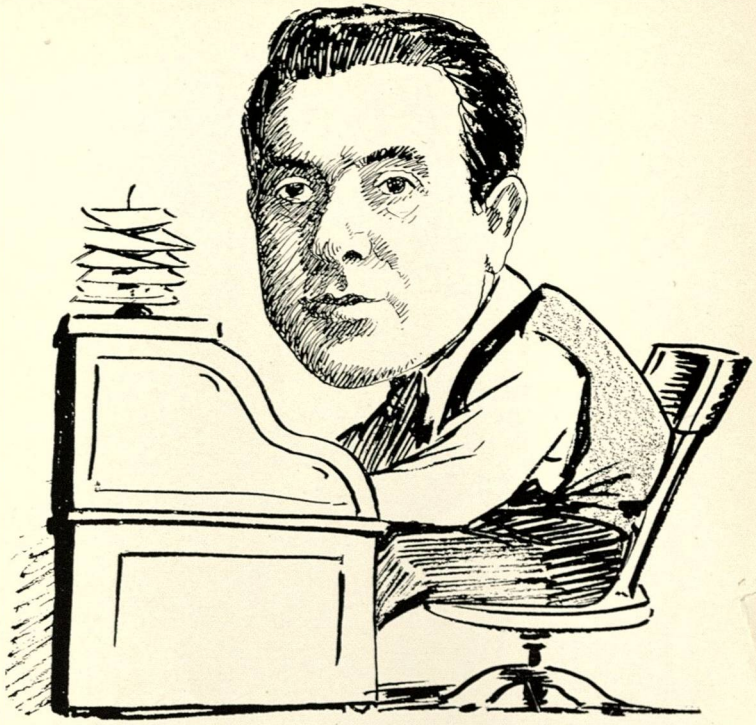
אין דעם לעבען פון יעדער אָרגאַניזאַציע, אַזוי גוט ווי אין דעם לעבען פון איינציגע פערזאָנען, קומט אָפטמאָל אויס אָנצושטויסען זיך אויף פראָבלעמען, וועלכע עס איז שווער צו לעזען, אָנצושטויסען זיך אויף שוועריגקייטען, וועלכע בריינגען מאַנכעם מאָל צו פאַרצווייפלונג. בלויז א שטאַרקער ווילען און טיפע, ערנסטע איבערגעבענהייט פאַר דער זאַך וואָס איז טייער, צוזאַמענגעפאָכטען מיט באַגייסטערונג פאַר דער אַרבייט פון העלפען מאַכען דאָס לעבען שענער און אָנציהענדער, קענען פאַרטרייבען יעדען שאָטען פון ענטמוטיגונג. ברענטש 66 האָט ניט ווייניג שטערונגען געהאַט אין פאַרלויף פון די 20 יאָר פון זיין עקזיסטענץ. ס׳איז אים מאַנכעם מאָל אָנגעקומען ניט לייכט דורכצובערעכען דאָס אייז וואָס איז אים געשטאַנען אין וועג, אום צוצוקומען צום ברעג וואו ער געפינט זיך יעצט. ער האָט אָבער שטענדיג געהאַלטען הויך די פאָן איבער דער פראַכטפאָלער געבוידע וואָס ער האָט אויפגעבויט.

מיר גלויבען, אז ביי אייער יעצטיגען יום־טוב מעגט איר מיט שטאָלץ דערמאָנען דעם פאַקט וואָס איר זייט געווען די ערשטע צווישען די פראָגרעסיווע רומענישע לאַנדסלייט אויפצוזוכען די וויכטיגקייט פון ווערען א טייל פון אונזער גרויסער אַרבייטער רינג משפחה. מיט אייער אריינטרעטען אין אונזערע רייען האָט איר אויך באַאייגנפלוסט אַנדערע פראָגרעסיווע עלעמענטען צווישען אייערע לאַנדסלייט נאָכצופאָלגען אייער ביישפיל.

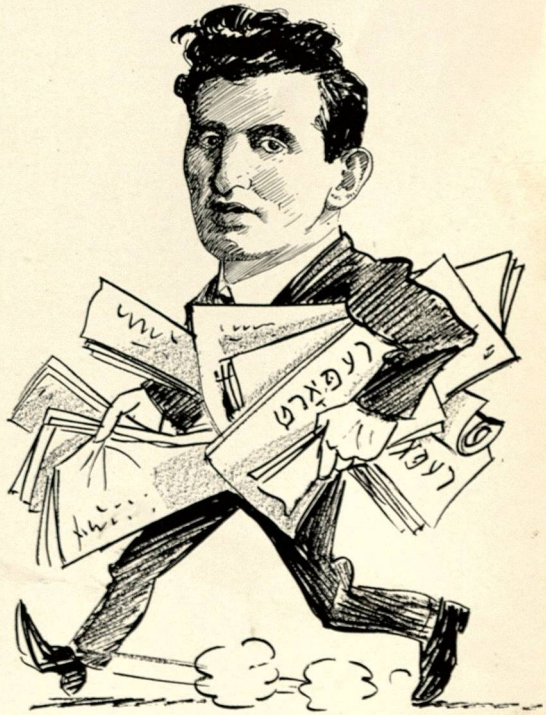
דאָ מעג אויך דערמאָנט ווערען, אז ברענטש 66 האָט שטענדיג מיט א פולער האַנט געשטיצט זיינע אויגענע מעמבערס אין דער צייט פון נויט און ער האָט אַלעמאָל זיך וואַרים אָפּגערופען אויף יעדער הילפס געשריי אין דער אידישער ארבייטער גאַס און איז שטענדיג געווען איינער פון די ברענטשעס וואָס האָט מיט זיינע האַנדלונגען געשאַפען כבוד דעם אַרבייטער רינג.

אונזער נוירס

און אז שוין יא א רעדאקטאר קומט מיר שוין גאר קיין פּלאץ
צום שרייבען ?!

איך האב נאך א ביסעל צייט — גיט מיר נאך ארבייט

פּליז, נעהמט ביי מיר צו דעם העריגע און
גיט מיר א ביסעל קארנאצלעך

מיר האָפען, אז אין דער צוקונפט וועט איר פֿאַרפילפֿאָבען אייער איינפלום אויפֿן בריייטען פעלד פון ארבייטער רינג טעטיגקייט, אזוי גוט ווי אויף דעם אלגעמיינעם קולטורעלען און געזעלשאפטליכען געביט.

מיר דריקען הערצליך די הענט אייך און אלע די, וועלכע האָבען געארבייט מיט אייך צוזאמען צו שאפען און אנצוהאלטען דעם ברענטש.

לאנג זאל לעבען דער ארבייטער רינג!

לאנג זאל לעבען דער רומעניישער ברענטש 166!

נאצ. עקזעקוטיוו קאמיטע א. ר.

פ. גליבטער, עקזעקוטיוו סעקרעטער.

באגריסונג פון אידישען סאציאליסטישען פערבאנד צו ברענטש 66 ארבייטער רינג

ווערטהע גענאסען פון ברענטש 66 א. ר.:

אונזער באגריסונג צו אייך איז ניט קיין צופעליגע. זי ווערט געשריבען ניט צוליעב דעם, וויל מיר ווילען אז אונזערע בעגריסונגען זאלען געלעזען ווערען אין די „פייפערם". די באגריסונג גהט פון אונזער טיפען האַרצען צו א שוועסטער ארגאניאציע, ווילכע איז אלע מאל געשטאנען אין נאהענטער פארבינדונג מיט דער אידישער סאציאליסטישער באוועגונג פון אמעריקא פאר דער גאנצער צייט פון אייער עקזיסטענץ. און אין דעם קריטישען מאמענט פון דער סאציאליסטישער באוועגונג דא אין לאנד, ווען דורך די אינערליכע צווישטיגקייטען האט די סאציאליסטישע פארטיי ענעם קאמף, ווילכער איז אריינגעטראגען געווארען אין אונזערע אייגענע רייען. איר האט אלעמאל געציינט אייער לאיאליטעט, אייער טרייהייט און איבערגעבענהייט צו ענע שהנע, מענשליכע אידעאלען, פאר ווילכע די סאציאליסטישע באוועגונג פון דער גאנצער וועלט איז אלע מאל געווועזען די פאהן־טרעגערין. איהר האט אלע מאל פארשטאנען, אז דורך פאראייניגטע ארבייטער כחות קען מען צו יענער שהנערער און בעסערער וועלט קומען. און טאקע פאר דעם אלעמען שיקען מיר אייך אונזער באגריסונג צו אייער צוואנציג־יעהריגען יובילעום, און מיר ווינשען אייך, אז אייער קומענדער יובילעום זאל געפייערט ווערען אין א וועלט פון יושר און נערעכטיגקייט.

מיט סאציאליסטישען גרוס,

נ. חאנין, סעקרעטער

אידישער סאציאליסטישער פארבאנד

דעם 6טען מארטש, 1924.

מר. סאָל ראָזמאן,
ברענטש 66, ארבייטער רינג,
126 פינפטע עוועניו,
ניו יאָרק סיטי.

ווערטער פריינט פון בר. 66 ארבייטער רינג:

איך דאַנק אייך זעהר פאַר אייער איינלאַדונג אַנטיילצו נעמען אין דעם יום־טוב פון אייער צוואַנציג יעריגען יובילעום. גאָר לעצטענס בין איך געקומען אין באַרירונג מיט די רומענישע פריינט דורך דער „גרויס רומענישע ארבייטער ליג", פון וועלכען איך בין געווען טרעזשורער, און איך בין געווען אַנגענאַם איבעראַשט צו געפינען אַזויפיל ענטוזיאַזם און ארבייטס ווילינקייט צווישען אונזערע רומענישע פריינט.

וועַן דער ארבייטער רינג איז געגרינדעט געוואָרען, האָט ער געזאָלט זיין נאָר א סאָרט רויטער קרייז, אַן ארגאַניזאַציע, וועמעס אויפגאַבע ס'זאָל זיין נאָר צו שטיצען נויט באַדערפטיגע אין דער צייט פון קראַנקהייט אָדער טויט. מיט דער צייט איז אָט דער רויטער קרייז געוואָרען אַן אמת'ע ארמיי וואָס נעמט אַנטיילאין אַלע שלאַכטען פון דער באַוועגונג, ווי א פולבאַרעכטיגטער טייל פון דער באַוועגונג. און זעהר אָפט קומט אויס דעם ארבייטער רינג צו זיין דער אַוואַנגאַרד, און צו דיענען די ראָליע פון א פעסטונג קעגען אַלע אטאַקעס וואָס ווערען לעצטענס געצילט קעגען אונז. דער ארבייטער רינג ווערט שוין פון קיינעם מעהר ניט בעטראַכט נאָר אַלס א הילף אָר־גאַניזאַציע. דער ארבייטער רינג פאַרנעהמט מיט רעכט די פאָדערשטע רייהען, און עס איז אַן עהרע צו איהם צו בעלאַנגען און פאַר איהם צו ארבייטען.

איך באַגרים די פריינט פון ברענטש 66 צו זייער צוואַנציג יעהריגען יובילעום, און איך ווינש זיי נאָך פילע, פילע יאָהרען פון קאַמף און ערפאָלג, צוזאַמען מיט אַלע איבעריגע טהיילען פון דער אידישער ארבייטער באַוועגונג אין דער נייער וועלט.

מיט גרוס,

ב. וולאַדעק

פּופּציג־איינס

י. שאצקין:

אַ באַגריסונג פון דעם אַמעריקאַנעם פערטרעטער צו דעם אַלגעמיינעם אידישען „בונד" פון רומעניען

איך פיהל זיך אלס א פֿאַרטנער צו אייער שמיחה. איך בין געקומען אין נאָהענטע באַריהרונג מיט דעם רומענישען ארבייטער קוואַרטאל אין נויאָרק צולויט די אינטערעסען פון דער אידישער ארבייטער באוועגונג אין רומעניען. איך האָב פאר א יאָהר און א האלב מיטגעארבייט מיט די גרויס־רומענישן ארבעטער ליגע און ניט ווילענדיג האָב איך זיך צוגעוואוינט צו טראַכטען און פיהלען רומעניש.

אייער יום טוב איז מיר טהייער דערפאר, ווייל אין אייך האָב איך געפונען א סאָלידע ארבייטער אָרגאַניזאַציע, וועלכע באַלעהרענט צו זיין ערנסט צו איהרע אויפגאבען אָהן דעם צומיש פון קליינע פערזענליכע קלייזעל אינטערעסען.

אין נאָמען פון אלגעמיינעם אידישען ארבייטער „בונד" פון רומעניען, די אָרגאַניזאַציע וואָס אָרגאַניזירט און פיהרט דעם אידיש־רומענישען ארבייטער־קלאס אין זיין קאמף צו פארניכטען די פאלשע און ביטערע סיסטעם, וואָס הערשט יעצט אין דעם שווארצען רומעניע, באַגריס איך און דאנק אייך פאר דער הילף, וועלכע איהר האָט געגעבען דורך אייער ארבייט די גרויס־רומענישן ארבייטער ליגע פאר דער אידישער ארבייטער באוועגונג אין רומעניען. איך ווינש אייך לאַנגע יאָהרען פון פרוכטבאַרער ארבייט אין אייער וויטערער אונטערנעהמונג אונטער דעם פאקעל פון ברענטש 66 ארבייטער רינג.

באַגריסונג פון דער אַראַנדזשעמענט קאָמיטע צו דעם צוזאַנציג יעהריגען יובילָאום פון אונזער ברענטש 66

אין דעם אָבענד פון דעם 5טען אַפּריל, 1924, וועלן די נשמה פון ברענטש 66 וועט זיך אָפּשפּיגלען אין דעם הערליכען יום־טוב, דאָס וועט אונזער טעטיגקייט אלס אַראַנדזשמענט קאָמיטע זיין פאַרענדיגט.

אין אונזער באַגריסונג צו אייך, מעמבערס פון ברענטש 66, און צו אייערע פאַמיליען, ווילען מיר זאָגען, אז אין דער פאַרבאַרייטונג פון דיעזער שווערער אַרבייט וואָס איז געשטאַנען פאַר אונז, האָבען מיר געהאַט איין ציעל, נעמליך: צו מאַכען אונזער אלעמענס יום־טוב א קוואל פון זיסע עראינערונגען אין די הערצער פון די איינטהיילנעמער אין דעם היינטיגען אָבענד.

מיר ווינשען אז די האַרמאָניע פון אייניקייט וואָס האָט אַרומגענומען די חברים פון דער אַראַנדזשעמענט קאָמיטע און אונזער אַרבייט זאָל זיך אָפּשפּיגלען אין די ווייטערדיגע קאָמיטעען פון ברענטש 66.

די אַראַנדזשעמענט קאָמיטע.

וו. בערקאָוויטש:

מערקווירדיג איז די פסיכאָלאָגיע פון מענשען

ב עלאנגענדיג 16 יאָהר צום ברענטש, איז מיר קיינמאָהל ניט אַרויפגעקומען די פראגע, ווי קומט עס, דאָס איך, א „געבראָטענער ליטוואק", זאָל ווערען א מעמבער אין א רומענישען ברענטש, און יעצט ווען דער ברענטש געהט פייערן זיין 20 יעהריגען יובילעאום, און דער רעדאקטאָר פון זשורנאל האָט מיך אויפגעפאָדערט צו שרייבען מיינע עראינערונגען פון דער גאנצער צייט, שטעלט זיך מיר די פראגע: ווי קומט דאָס פאָרט, אז איך זאָל פארפאָהרען קיין רומעניע?

דערפאָר, ווערטער רעדאקטאָר, פאָרלאנג איך פון אייך, דאָס איהר מוזט מיר ערלויבען פלאץ פאר די עראינערונג פון מיין פארגאנגענהייט אין דער ארבייטער באוועגונג אום איך זאָל קענען שרייבען ווענען ברענטש, ווייל דאָס איז אין זעמענהאנג ווי אזוי איך, א ליטוואק, וואָס קומט פון ווילנע גופא, זאָל זיך געפינען צווישען רומענישע.

פאָהרענדיג אין אמעריקע אין יענע יאָהרען, ווען יעדער האָט געדענקט דאָס מען שארט דאָ גאָלד און וואו מען קען ווערען א מיליאָנער איבער נאכט, האָב איך אויסגעפונען, דאָס אויב מען ווייל עסען דריי מאָל א טאָג און האָבען וואו צו שלאָפען, מוז מען ארבייטען. האָב איך אוועקגעוואָרפען מיינע חלומות פון ווערען א מיליאָנער און זיך אויסגעלערנט פאר א פענטס-מאכער.

זיצענדיג ביי דער מאשין, האָב איך אָנגעהויבען צו פיהלען, דאָס די ארבייט ווערט שווערער; וואָס מעהר ארבייט אלץ וויניגער פארדין איך. קיין יוניאָנס זיינען נאָך דאן ניט געווען, די באָסעס האָבען דאן געהאט די פולע מאכט צו טאָהן וואָס זיי האָבען נאָר געוואָלט; מיר האָבען געארבייט פון שטיק, איז וואָס מעהרער מיר האָבען געמאכט אלץ שנעלער האָבען די באָסעס ארונטערגענומען פון די פרייזען.

און דאָס האָט מיר גענומען טרייבען צו דענקען ווענען ארגאניזירען א יוניאָן און איך האָב זיך צוזאמענגערעדט מיט אייניגע פון מיין טרייד און דעם 5טען אקטאָבער, 1889, זיינען זיך צוזאמענגעקומען 12 יונגעלייט צו א מיטינג, און שטעלט זיך פאָר, אז פון די 12 זיינען געווען 11 רומענישע און איך איינער א ליטוואק, און ביי דעם מיטינג האָבען מיר בעשלאָסען צו רופען א מאסען-פערזאמלונג און ווען איך בין געקומען צום נעקסטען מיטינג, אין 22 העסטער סטריט, האָב איך

געפונען א פובליקום פון 3 ביז 4 הונדערט מענשען. צוהערענדיג זיך צו די גע־שפרעכען, ערשט מען רעדט פון בוקארעסט, יאסי, גאלאץ, און פון וואס איהר ווילט הערען און געדיינקען פון רומעניע, און ניט א וואָרט פון וויליע אדער ליטע. דער איינציגער גליק מיינער איז געווען, דאס די רעדנער זיינען נ־ט געווען קיין רומע־נישע: ב. וויינשטיין, אן אדעסער, און איך — א ליטוואק. וועו מ׳האט אנגעפאנגען ריכטיג צו ארגאניזירען און ערוועהלען בעאמטע — שטעלט זיך פאר, אלע ערוועהלטע בעאמטע רומענישע — דאן האט זיך אין מיר צושפילט מיין ליטווישער פאטריא־טיזם וען איך האב מיך גענומען פיהלען עלענד; ס׳האט מיר שוין אנגעהויבען באנג טהאן — צו וואס האב איך עס בעדארפט? נאר חברה האבען מיר לאנג ניט געלאזען טראכטען. באלד נאכ׳ן מיטינג האבען זיי מיר מיטגענומען אין „קרעטשמע", מיך אנעהויבען לערנען ווי אזוי איך קאן אין א קורצע צייט ווערען א גוטער רומע־נער: מען האט מיך געלערענט ווי צו טרינקען רויטען וויין, עסען קארנאצלעך, מאסלינעס, פעפערלעך. די ארבייט, אין דער יוניאן, און פון דער יוניאן אין וויין־קעלער. איך האב זיך אנגעהויבען צו פיהלען היימיש, און אט אזוי בין איך געווא־רען א רומענישער. און וועו פרייַנד גוטמאן איז געקומען צו מיר מיט דעם פערלאנג, אז איך זאל ווערען א מעמבער אין ברענטש 66, איז מיין ענטפער געווען: „וואס הייסט? געגוג וואס דו ביזט פארקראכען צו די רומענישע, ווילסטו אויך מיך אהין פארשלעפען?"

דאן איז מיר ארויף די עראינערונג פון מיינע פריהערדיגע יאהרען, וועלכע איך האב פארבראכט מיט די רומענישע צוזאמען אין דער טרייד־יוניאניסטישער און סאציאליסטישער באווועגונג און ענדליך איז גוטמאן ארויס דער זיגער: איך האב זיך פארגעשלאָען פאר א מעמבער. נור איין זאך האט געמאטערט דער געדאנק: ברענטש 66 האט געהאט א נאמען אלס אנארכיסטישער ברענטש און איך, אלס סא־ציאל־דעמאקראט, דאס איז נאך ערגער וויי א ליטוואק צווישען רומענישע.

דער טשערמאן, פרייַנד גאלדבערג, רופט מיך צו און ערקלעהרט מיר אלס א מעמבער פון ברענטש 66 און איך הויב זיך אן צו פיהלען היימיש.

ביים צווייטען מיטינג בין איך שוין געווען אביסל מעהרער אויסגעגרינט און איך האב שוין גענומען פאדערען רעכנונג, וואו זיינען די רומענישע און וואָרום טרייט מען ניט טהאן עטוואס אום ארויינצוקריגען זיי אין ברענטש? און לאזט מיר אייך זאגען, עס האט גענומען וואקסען. און דא פאנגט זיך ערשט אן א נייע טעטיג־קייט. קורץ, איך מיט פרייַנד ראזמאן און גאלדבערג נעהמען אן זעהר א שארפע וועגדונג אויינער געגען דעם אנדערען, אבער דאס איז אימער געווען איבער פרינ־ציפיעלע פראגען און האט קיינמאל ניט געשטערט די ארבייט, ווי אויך אנצוהאלטען

אונזערע פערזענלעכע פריינדשאפט ביז היינט צו טאג, און דאן פאגנען מיר אן צו רופען פערזאמלונגען. מיר ווערען ביזי: פרייוד ראזמאן שרייבט אן א ווארימען אויפרוף, פרייוד ראדמאן און אדלער צוטראגען די הענדבילדער אין די ווינקעלערם פון דעם רומענישען קווארטאל.

דער 10טער יהרליכער קאנוועגשאן וואס איז צו יענער צייט אבגעהאלטען געווארען אין נויארק, און פאר וועלכער מיר האבען צוזאמען מיט די אנדערע נויארקער ברענטשעס זיך גענומען פארבערייטען צו דעם גרויסען פאראד לכבוד דער קאנוועגשאן און אזוי ווי די נאציאנאלע עקזעקוטיוו האט אויפגעפאדערט אלע ברענטשעס צו מארטשען מיט זייערע פלעגם, און אזוי ווי די קאסע פון ברענטש 66 איז געווען, ניט פאר אייך געזאגט געווארען, א...? אבער ווי זאגט דארט א אידיש גלייכווערטל: — „גאט שיקט די רפואה פאר דער מכה" — דארף זיך גראד מאכען, אז אונזער פארשטארבענער פריינד, ל. פישער, זאל קראנק ווערען און אוועקגעבען זיינע געזעצלעכע קראנקען בענעפיטס פאר קויפען א פלעג און מען איז געגאנגען אין געשלאסענע רייהען, מיט א שהנעם פלעג, צו דער קאנוועגשאן אונטער די קלינגענדע טענער פון דער מארסעלייעזע.

די יאהרען פון 1912 ביז ענדע 1913 הויבט מען אן ביי אונז צו ריידען דאס מיר זאלען זיך פאראייניגען מיט די „יוניייטער רומעניע". דורך לאנגע אונטער־האנדלונגען זיינען מיר געקומען צו א פאראייניגונג, און דעם אבענד ווען מיר האבען געהאט דעם באנקעט צוליעב דעם צוועק, דענק איך, אז דאס ווען בליבען א היסטארישער אבענד פאר אונזער ברענטש, און פאר די פרייוד און גוטע טוהער פון יוניייטער רומעניען, וואס מיר האבען צוגעקראגען און וואס ארבייטען אונער־מידליך פאר'ן ברענטש, ווי די פרייוד: שוצמאן, טייטלער, דזש. בערקאוויטש און נאך אייניגע, ביז היינטיגען טאג.

און יעצט, ווען מיר געהען פייערען אונזער צוואנציג יעהריגען יובילעאום, וואלט זיך געווען זעהן א פאראייניגונג פון אלע דריי (3) רומענישע ברענטשעס אין רומענישען קווארטאל, אום מיר זאלען קענען בעסער דורכפיהרען די שווערע ארבייט, און ווען מיר וועלען דערלעבען ביז דעם 25 יעהריגען יובילעאום, זאלען מיר קאנען קומען מיט אן ארמיי פון 500 טרייע און איבערגעגעבענע מעמבערם פון ברענטש 66 ארבייטער רינג.

סעם גוטמאן:

א האַרציגע בעגריסונג

עם 6טען דזשולאי, 1901, בין איך אריבערגעקומען אין דער גאָלדערנער לאַנד. קומענדיג אהער האָב איך געהאט פאר זיך צוויי פראָבלעמען. די ערשטע פראָבלעם מיינע איז געווען צו באזאָרגען דעם גוף. די צווייטע פראָבלעם, וועלכע איז אין געוויסע הינזיכטען געווען נאָך וויכטיגער ווי די ערשטע, איז געווען צו באזאָרגען די נשמה. ניט זייענדיג קיין פאכמאן פון דערהיים, האָט מיר געמוען א שטיקעל צייט איידער איך האָב זיך צוגעפאסט צו די אומשטענדען. פאָלגלעך, האָב איך ניט געקענט זוכען באלד קיין באפרידיגונג פאר מיין נשמה וועלכע האָט געבוינקט נאָך טעטיגקייט, ווייל די ערשטע פראָגע „מה נאכל" לאָזט זיך פיהלען גאנץ שטארק יעדען טאָג, צי איהר ווילט עס צי ניט.

קומענדיג פון א שטאָדט ווו די ארבייטער בעוועגונג איז געווען גאנץ שטארק, האָב איך נאטירלעך געדורשט אויך דא נאָך דיזער טעטיגקייט, וועלכע האָט ניט געקענט צופרידענגעשטעלט ווערען צוליעב די קלייניכע מאטעריעלע באדירפנישען. ענדליך איז דיזע שטערונג באזייטיגט געוואָרען, און איך האָב שטארק געמוען פיהלען דעם הונגער פאר גייסטיגע שפייז. זייענדיג ניט לאנג אין לאנד בין איך ניט געווען באקאנט מיט די אומשטענדען. די ארבייטער בעוועגונג ווי אויך דער ארבייטער רינג זיינען נאָך געווען דאן אין די ערשטע יאָהרען פון ענטוויקלונג. דאן האָט מיר א פריינד אריינגענומען אין א פראָגרעסיווע סאָסייעטי, צוזאָגענדיג מיר צו געפינען דאָרט א בעפרידיגונג פאר מיין נשמה. עס האָט מיר ניט לאנג גענומען אויסצוגעפינען אז דאָרטען איז ניט מיין פלאץ.

דערווייל האָב איך זיך באקאנט מיט דער ארבייטער בעוועגונג און מיט'ן ארבייטער רינג. און ווען א געוויסער פריינד ראָטמאן האָט פאָרגעלייגט אריינצוגעהן אין ארבייטער רינג האָב איך ניט לאנג געקלעהרט און זיך געלאָזט פארשלאָגען אין ברענטש 5 א. ר. בעלאָנגענדיג דאָרט אייניגע קוואַרטאָלען האָב איך אלץ ניט געפונען יענע בעפרידיגונג, נאָך וועלכע מיין נשמה האָט אזוי פיעל געגאָרט. עס האָט זיך אַרויסגעצייגט אז כאָטש בר. 5 האָט געהאט א גרויסען רעוואָלוציאָנערען נאָמען, איז ער אָבער דאן געווען טויט אין דעם זינן פון טעטיגקייט.

וועו מיין פארשלעגער האָט זיך טראנספערירט אין ברענטש 66 האָב איך איהם נאכגעפאָלגט און אויך זיך טרענספערירט אין ברענטש 66, וועלכער האָט דאן גענומיטעט אין 26 דעלענסי סטריט.

בייוואָהנענדיג דעם ערשטען מיטינג, אויף וועלכען איך בין אויפגענומען געוואָרען אלס מעמבער, און זעהענדיג די ערנסטע האַנדלונג מיט וואָס פאר א איבערגעבענהייט די מעמבערס זיינען פאראינטערעסירט אין ליכט און אויפקלעהרונג פאר אונזערע רומענישע פריינד, האָב איך גלייך איינגעזעהן, אז דאָ וועל איך האָבען א פלאץ פאר טעטיגקייט. ביי יענעם מיטינג בין איך גלייך בעפריינדעט געוואָרען מיט די גרינדער פון ברענטש. כאָטש זיי זיינען געווען קליין אין צאָהל, אָבער די פריינדליכקייט וואָס זיי האָבען מיר ארויסגעצייגט באלד ביים אריינקומען אין ברענטש האָט מיר געגעבען מוט אין לעבען. איך האָב זיך באלד איבערגעגעבען מיט מיין גאַנצע ענערגיע און מיט מיין גאַנצע נשמה צו העלפען בויען ברענטש 66.

וועז איך דערמאָן זיך יעצט אָן די ערשטע יאָהרען וועז איך בין אריין אין ברענטש, מיט וואָס פאר א בעגייסטערונג און איבערגעבענהייט די מעמבערס פון ברענטש 66 האָבען געאַרבייט אין רומענישען קוואַרטאל, און מיט וואָס פאר א שווערידקייט עס איז געווען צוצוקומען צו אונזערע רומענישע לאַנדסלייט, בין איך שטאָלץ וואָס איך בין א מעמבער פון ברענטש 66. אָבוואָהל איך האָב ניט געהאַט די עהרע צו זיין איינער פון די גרינדער, האָב איך אָבער איבערגעלעבט מיט'ן ברענטש גאַנצע נייצעהן יאָהר. איך האָב זיך צוזאַמען געפרעהט מיט די גרינדער אויף די שמחות פון אונזער ברענטש און אויך צוזאַמען דורכגעלעבט די שלעכטיידען.

איך בין דאַנקבאר דעם ברענטש פאר די עהרע וואָס ער האָט מיר צוגעטהיילט צו זיין א בעאַמטער פאר די לעצטע 18 יאָהר. און איך האָב די בעפריידיגונג, וואָס איך האָב שטענדיג געזוכט דורך ענערגיע צו פארדינען דעם צוטרויען פון די מעמבערס.

עס וועלען זיך געפינען קריטיקער וועלכע וועלען פרעגען: וואָס האָט בר. 66 אויפגעטהאָן אין דער צייט פון זיין עקזיסטענץ? א קלייניגקייט, 20 יאָהר — עס איז דאָך א האלבער לעבען!

זייענדיג אָבער מיט'ן ברענטש די גאַנצע צייט און וויסענדיג אונטער וואָס פאר א שווערידקייטען די אקטיוויטעט מעמבערס האָבען דאָן געארבייט, דורכמאַכענדיג אלערלי שווערע צייטען, וועז די עקזיסטענץ פון ברענטש איז פישוט געשטאַנען אין געפאַהר, מעגען מיר זיין שטאָלץ אויף אונזער ברענטש.

ביי דער געלעגענהייט פון אונזער 20-יעריגען יובילאַאום וויל איך אויסדריקען מיין האַרציגע גראַטולאַציאָן צו אלע מעמבערס פון ברענטש 66 פאר דעם ערפאָלג וואָס מיר האָבען געמאַכט ביז יעצט, און איך ווינש אונזער ברענטש ווייטערען ערפאָלג אין דער צוקונפט.

אזיאם גאלדבערג:

בעגריסונג פון כמעט א גרינדער פון ברענטש 66

חברים פון דער אראנדזשמענט קאמיטע:

צו דער גרויסער שמחה פון אונזער צוואנציג יאהריגען יובילעאום וואלט איך געוואלט ניט שרייבען א באגריסונג, נאר דערצעהלען פון די שוועדע און ביטערע צייטען וואס איז אויסגעקומען די גאר ערשטע חברים מיינע צו ארבייטען אין די ערשטע יאהרען ווען ברענטש 66 איז געבוירען געוואָרען.

זייענדיג אליין א מעמבער כמעט די גאנצע צוואנציג יאהר וואס ברענטש 66 עקזיסטירט (ארויז בין איך אין ברענטש א פאר חדשים נאכדעם ווי דער ברענטש איז געגרינדעט געוואָרען) און זייענדיג אן אינטימער חבר מיט די גרינדער פון ברענטש, איז פאר מיר ניט שוועד זיך צו דערמאנען אן די פיעלע שטורעמדיגע טעג וואס עס איז אונז אלעמען אויסגעקומען דורכצולעבען אין דער נייער היים.

און היינט, נאך צוואנציג יאהר ארבייט, ווען מיר פייערען אונזער גרויסען יום־טוב, פיהל איך אין זיך דעם בטחון אז סוף־כל־סוף וועט קומען די צייט ווען די קערענדלעך פון „ליכט און וואהרהייט" פון דעם רומענישען קוואַרטאל אזוי גוט ווי פון אלע קוואַרטאלען וועט ארויסשפראצען און פארווירקליכען די אידעאלען צו וועלכע עס האבען געשטרעבט די גרינדער פון ברענטש 66.

ה. קאטץ:

בעגריסונג פון דעם ערשטען פינאנס סעקרעטער פון ברענטש 66

ליעבע פריינדע פון דער אראנדזשעמענט קאמיטע:

איך וואלט געהן אננעהמען אייער איינלאדונג עפעס אנצושרייבען אין זשורנאל, וואס איהר גיט ארויס צו דער געלעגענהייט פון צוואנציג יעהריגען יובילעום פון אונזער ברענטש, איז ערשטענס ווי וואלט געזאגט שלום עליכם, דאדף מען קענען שרייבען, און צווייטענס, בין איך יעצט אנגאשירט ביי א ביזנעס וואס נעמט אוועק מיין גאנצע צייט; איך האב אפילו ניט די געהעריגע צייט אביסעל אריינצוטראכטען זיך אין יענע שעהנע יאהרען, וועלכע דער ארבייטער רינג שטעהט, דער צוועק פון אונזער לעבען.

גלויבט מיר, פריינדע פון דער אראנדזשמענט קאמיטע, דאס איך בין אייך מקנא מיט אייער ארבייט. איך וויים גאנץ גוט ווי שווער די ארבייט איז; איך וויים אז איהר מוזט אפפערען ניט נאר אייער אייגענע פרייע צייט, נאר אויך די צייט וואס איהר זאלט פארברייננגען מיט אייערע פאמיליען און אפילו צייט פון דער ארבייט אדער ביזנעס. איך וויים אבער אויך ווי גערן איהר טוט עס, און וויפיעל פארגעניגען די ארבייט פארשאפט אייך, און אין מיין פארדרוס, וואס איך קען ניט צוזאמען מיט אייך אויך טהאן מיין חלק ארבייט, טרייסט איך זיך, אז די ארבייט ליגט אין גוטע הענט, און דער ברענטש קען זיך אויף אייך פארלאזען.

עס איז געווען מיט צוואנציג יאהר צוריק, וועלן די אידישע יוגענד האט אין מאסען אהער אימיגרירט פון רומעניען, זיינען פיעלע אהער געקומען מיט הויכע אידעאלען און עהרליכע שטרעבונגען. אבער נאך מעהרער האבען זייענדיג דא פארביטען פרייהייט אויף הפקרות... עס האט גענומען פיעל מיהע און א סך אפפערוויליגקייט פון די ערשטע אויפצוקלעהרען די לעצטע. און אין דעם האט אונזער ברענטש געהאט א גרויסען חלק. דאדום, יעצט וועלן דער ברענטש פייערט זיין צוואנציג יאהריגען יובילעאום, האט ער פארדינט מיר זאלן איהם גראטולירען. און מיר מעגען זיך פרעהען מיט דער פרוכט, וואס די ארבייט האט שוין געבראכט און וועט נאך ברענגען. אייך, פריינדע און גרינדער פון בר. 66, קומט דער שעהנסטער דאנק פאר די אלע יאהרען ארבייט; און אונז אלעמען וועל איך ווינשען א פרעהליכען יובילעאום־אבענד.

יוסף הײמאָוויטץ :

בעגריסונג

פאר די לעצטע פינף יאָהר, וואָס איך באַלאַנג צו ברענטש 66, ווארפט זיך מיר אין די אויגען אײַן זאַך, נעמלעך, די אייניקייט, די אינטימע פרײַנדשאַפט, די ברידערלעכע באַציהונגען פון איין מעמבער צום צווייטען. דאָס האָב איך איבעראַל געזוכט און עס ענדלעך געפונען בײַ אונזער ברענטש 66.

ווען איך קוק זיך צו און זעה מיט וואָס פאר א מוטערלעכע האנד דער ברענטש שטיצט זיינע מעמבערס אין צייט פון נויט און די ארט און ווייזע וואָס ווערט אָנגעוועדעט, ווי אַזוי דאָס נויטיגע זאָל דערגרייכען דאָרט, וואו עס נויטיגט זיך, ערווארטט זיך אין מיין האַרץ אַן אומגעהויערע ליעבע און אכטונג צו דער גרויסער פאמיליע פון מיין ברענטש.

און יעצט, צו דער געלעגנהייט פון אונזער צוואַנציג יעהריגען יובילָאום, באַגריס איך אַלע מיינע טייערע פרײַנד און מעמבערס פון ברענטש 66 און ווינש זיי ערפאָלג אין זייער גוטער ארבייט, און זאָל אונזער ברענטש קענען ערפילען אַלע אויפגאבען, וועלכע ער וועט אויף זיין וויטערדיגען וועג באַגעגענען.

בעגריסונג

טהייערע פרײַנד פון ברענטש 66 ארבייטער רינג!

איך בין אייער פינאנס סעקרעטער כמעט די גאנצע צייט זייט ברענטש 66 איז געגרינדעט געוואָרען. איך האָב מיט אייך דורכגעמאכט אַלע אייערע ליידען און פרייַדען — און יעצט, ווען דער ברענטש פייערט זיין צוואַנציג יעהריגען יובילָאום, שטעלט זיך פאר מיר פאָר א פּראכטפאָלעס בילד, — עס שטעהט פאר מיר דער ברענטש ווי א שעהנער צוואַוואקסענער בוים. פיעל שוועדע ארבייט האָט זיך פארלאנגט ביז מיר האָבען דערגרייכט צו דער היינטיגער שטופע. אונזערע טהעטיגע מעמבערס פון אמאל, ווי אויך די פון יעצט, האָבען אָבער קיינמאל ניט געוואוסט וואָס עס הייסט שווערע ארבייט וועו עס האָט זיך געפאָדערט וועגען אונזער אָרגאניזאציע. עס איז פאר מיר א גרויסער כבוד צו זיין אייערער א בעאמטער. איך דאנק אייך פאר דעם צוטרויען וואָס איהר האָט מיר געשענקט פאר די לעצטע 19 יאָהר.

מיט ארבייטער רינג גרוס,

אייערער י. מארקוס, פינאנס סעקרעטער

משה שוצמאן:

בעגריסונג צום צוואנציג יעהריגען יובילעאום פון ברענטש 66

ווי דער געלעגענהייט פון דיעזען יום טוב ווייל איך אויסדריקען מיין גרויסע אכטונג צו די אלע טוערס, וואס האבען פאר דער גאנצער צייט פון דער עקזיסטענץ פון יונייטעד רומעניען ברענטש 66 געארבייט אז דער ברענטש זאל פארנעהמען א שעהנעם פלאץ צווישען די רומענישע אידען און אין דער ארבייטער רינג פאמיליע. דער יובילעאום פון ברענטש 66 דארף אויפגענומען ווערען מיט פרייד צווישען די רומענישע ראדיקאלען, ווייל ברענטש 66 איז געווען דער פיאנער צווישען די רומענישע ארבייטער רינג ברענטשעס.

ברענטש 66 האט פיעל געהאלפען, אז מיר זאלען היינט האבען דריי רומענישע ארבייטער רינג ברענטשעס, וועלכע טוען אלע צוזאמען גוטע ארבייט צווישען די רומענישע אידען. אונזער ברענטש איז געווען דער ערשטער, וועלכער האט אנגיטירט צווישען די רומענישע אידען, אז זיי זאלען אריין אין ארבייטער רינג, און אז זיי זאלען אריין אין די יוניאנס.

ברענטש 66 האט זיך שטענדיג זעהר וואַרעם אפגערופען, און אויך אנטהייל גענומען אין אלע אונטערנעהמונגען, וואס זיינען ארגאנזירט געוואָרען פאר שטיצע פאר די רומענישע אידען אין דער אלטער היים. יעדע וואלטעטיגע ארגאניזאציע וואס האט זיך געוועגדעט צו אונזער ברענטש נאך שטיצע, איז געשטיצט געוואָרען מיט א ברייטער האנט. אויף דעם געביט פון הילף, ווי אויך שטיצע אין צייט פון סטרייק, האט דער ברענטש זעהר פיעל אויפגענטהאן. ברענטש 66 האט א רעקארד פון צוואנציג יאהר גוטע און ניצליכע ארבייט. איך בענרים די טוערס און אלע מעמבערס פון ברענטש צו זייער היינטיגען גרויסען יום־טוב.

צו יוניטער רומעניען ברענטש 66
אַרבייטער רינג

מיר באַגריסען אייך, דעם עלטסטען רומענישען ברענטש פון אַרבייטער רינג, צו אַייער צוואַנציג יאָהריגען יובילעום. איהר זייט געווען די ערשטע אַריינצוברענגען ליכטיגקייט צווישען די רומענישע אַרבייטער מאַסען אין נויאָרק, און אייך האָבען מיר פיעל צו פאַרדאַנקען וואָס מיר זיינען יעצט אַ ברענטש פון גרויסען אַרבייטער אָרדען, דעם אַרבייטער רינג. מיר ווינשען אייך עראָלג אין אייער וויטערדיגער אַרבייט.

ערשטער יאַסער דאָקטאָר געלערטער
ברענטש 649 אַרבייטער רינג

Progressive Roumanian Br. 278 W. C.

פּראָגרעסיוו רומעניען ברענטש 278 אַרבייטער רינג

בעגריסט אייך, יונייטעד רומעניען ברענטש 66 ארבייטער רינג, צו אייער 20־יעה־ריגען יובילעאום און מיר ווינשען אייך אז די 20 יאָהר שוועדע ארבייט, וועלכע איהר האָט אריינגעלייגט אין רומענישען קוואַרטאל, זאל זיין דער פונדאַמענט פאַר א בריייטערער און שהנערער צוקונפט פאַר'ן ארבייטער קלאַס.

מיר ווייסען, אז מיט 20 יאָהר צוריק איז ניט געווען אזוי לייכט פאַר אייך צו גרינדען א רומענישען ברענטש פון ארבייטער רינג. אָבער ס'איז געפאַלען אויף אייך דער גורל, און שפּעטער אויף אונז, צו זיין דער פּאַרקעמפער פון נייע אידעאַלען אויף דער אידישער גאַס פון רומענישען קוואַרטאל.

און יעצט וען איהר פייערט אייער 20 יעהריגען עקזיסטענץ ווינשען מיר אייך, אז איהר זאלט ניט זיין בלויז די פיאָנערען פון 20 יאָהר צוריק, נאָר איהר זאלט אויך זיין די פּאַרטזעצער און בויער פון היינט און געטרייע סאָלדאַטען פאַר'ן צוקונפטיגען מאָרגען.

פּראָגרעסיוו רומעניען בר. 278 א. ר.

זעכציג־פיער

וועט איהר טרינקען א גלעזעלע טהיי ?

צו דער יוניאן : איהר ווילט מיך ; צום א. ר. :
איהר ווילט מיך — געה איד אין ערגיץ ניט

ס'איז נארנים, ס'איז בלאטע

נעהמט ביי מיר צו מיין אויטאמאביל און כמאליעס
מיר אַרויף אויף דער אראנדזשמענט קאמ. פיקטשור

על אלה אני בוכיה

פון סאל ראזמאן

וועז העל אין דיין ציטער עם פינקעלט
דער לעבעז אין טוויזענדער פארבעז,
אוז ס'שאלען די יובעלס געזאנגעז
פון מענשליכע הערצער די קלאנגעז —

דאז דענק פון נשמות פון צארטע.
וואס פארשניטען האט די צייט
אין דער בליאונג פון זייער לעבעז,
אין דעם קאמף אין מיטען שטרייט...

אוז שרייב מיט דעם בקוט פונ'ם הארצעז
א ליעד — אויף די פרישע קרבנות
וואס האבעז אויפ'ז מזבח פון ...בעז
פארצערט זייערע יונגע נשמות...

נאמען	עלטער	וועז געשטארבעז
נייטען פינקעלסטיין	24	1905
א. ראזענפעלד	30	1906
פעפי פישער	25	1910
ראוז בערנשטיין	35	1911
יעקב קליין	40	1912
מעי וויסמאן	32	1912
לינא לעוויט	30	1918
סאפיע ראוויטז	29	1919
ראוז גרינבערג	29	1920
לעאן פישער	44	1922
סאפיע ראזען	32	1922
חיים ליטצדאן	45	1922
דושא ראזען	37	1923

ה. מייקעלזאן:

דער נייער מעמבער

עס האָט מיך פּאָרגעשלאָגען אלס א מעמבער אין יונייטעד רומענישן ברענטש 66, און איך פּאָהר יעצט דאָון־טאָון צום מיטינג צו ווערען איינגעפיהרט.

איך שטעל זיך פּאָר דאָס פּאָרגעניגען, וואָס איך וועל האָבען צו ווערען א מיטגליעד אין א רומענישען פּעראיין. זיך אויף אין מאָהל צו געפינען צוויישען 150 רומענישע לאָנדסלייט, עפּעס א קלייניגקייט, עס קען זיין אז די מיטינגס ווערען גאָר געפיהרט אין דער רומענישער שפּראָך, איז דאָס אודאי א פּאָרגעניגען.

איך זעץ זיך אַוועק אין בעסטען פלאץ אין דער טריין, און פּאָרקלער זיך וועגען אונזער וואָנדערבאָרען רומענישען ברענטש.

קומענדיג צוגעהן אין האלל, געפין איך א יונגען מאן דאָרט זיצען. מיר גריסען איינער דעם צווייטען, און איך פרעג גלייך, א רומענישער? ניין, א רוסישער, ענטפערט ער. ענטשולדיגט מיר, זאָך איך, און לאָז זיך אַוועקגעהן. א צווייטער מאן קומט מיר אנטקעגען ביי דער טהיר, א רומענישער? כאָפּט זיך ביי מיר אַרוים די פּראָגע. ניין, א גאליציאנער, זאָגט ער. וועמען זוכט איהר? פּרעגט ער מיך. איך זוך דעם מיטינג האלל פון ברענטש 66, זאָג איך. נו, זעצט אייך, ענטפערט ער פּרייונדליך. דאָס איז דער האלל, און מיר זיינען דאָ מעמבערס.

איך זעץ זיך אַוועק, נור די זאָך איז מיר גאָר ניט קלאָר: וואָס הייסט דאָס, זיי האָבען דאָך אלייז געזאָגט אז זיי זיינען קיינע רומענישע.

נו, דענק איך, איך וועל וואַרטען און זעהן וואָס ווייטער וועט זיין.

נאָך איין מאן קומט אריין, און איך הער אז דאָס איז דער סעקרעטער, איך גיי גלייך צו און געפין אוים אז ער איז א רומענישער. איך פיעל זיך אביסל בעסער, א צווייטער סעקרעטער קומט אָן, און אויך א לאָנדסמאן! נאָך אפּאָר לייטע קומען, עס זיינען שוין דאָ 7 מעמבערס אין האלל, און פון דיעזע 7 זיינען 4 ניט רומענישע.

גאָר ניט גוט, דענק איך. איך קען שוין זעהן אז א מאיאריטעט מעמבערס זיינען פ ר ע מ ד ע. נור איך טרייסט זיך דערמיט וואָס די בעאמטע זיינען איינגענע. זיי וועלען שוין אויספּאסען אז מיר רומענישע זאָלען בלייבען פון אויבען.

אט זיינען שוין דאָ צוואַמען ביי 20 מענשען, און איך דענק אז דער מיטינג וועט זיך באלד עפענען.

ענדליך רופט מען מיך אויף, און איך וועל איינגעפיהרט.

צום וואהל און בעסטען, רופט אויס דער טשערמאן.

איך שפּרינג אויף שנעל און שריי אויס: מר. טשערמאן, איך מאך א פּאָרשלאג אז דער ברענטש זאל שטרייכען פון די ביכער אלע מעמבערס, וועלכע זיינען קיינע רומענישע.

עס ווערט א געלעכטער אין האלל, און איך ווער מהר אויפגעדרעגט. דאָס לאכען געווינט די פרעמדע. זאלען זיי לאכען, מיר וועלען זהן, ווער עס וועט לאכען שפעטער. ווען עס איז אביסעל שטיללער געוואָרען, זאגט דער טשערמאן צו מיר: מיסטער, אין נאמען פון ברענטש, דאנק איך אייך, פאר אייער פיינעם וויטץ. וויטץ? שריי איך, איך פּאדער פון אייך מיין פּאָרשלאג אויפצונעמען.

מיין ליעבער מאן, רעדט ער צו מיר וויך, איך קען אייער פּאָרשלאג ניט אויפנעהמען, קיינער וועט אזא פּאָרשלאג ניט אונטערשטיצען.

איך פּאַרלאנג פון קיינעם קיין טובות, שריי איך. איך קען מיין פּאָרשלאג אליין אונטערשטיצען.

עס ווערט וויעדער א געלעכטער און א געוודער. איך הער שרייען אַרדער, אויסער אַרדער. דער טשערמאן קלאפט מיט'ן האמער און שרייט צו מיר: מיסטער לעבען לאזט אונז וויטער אנגעהן מיט אונזער ארבייט. איך וועל אייך ניט לאזען, ענטפער איך, ביז איהר וועט ניט מיין פּאָרשלאג דורכפיהרען.

אויב אזוי, זאגט ער, וועט איהר מוזען דעם מיטינג פאַרלאזען.

איך פאַרלאז ניט קיין מיטינג, שריי איך אויף א קול, איך בין א מעמבער גלייך וי אלע אנדערע, איך זיץ אין מיין טשער און ריהר זיך ניט.

פאַרלאזט דעם האלל, הער איך שרייען פון אלע זייטען, נור איך האלט זיך פעסט.

דער טשערמאן קומט צו, און נעהמט מיך אן ביי דעם ראק און שרייט: פאַרלאזט דעם האלל, מיסטער, פאַרלאזט דעם האלל.

איך עפען מיינע אויגען, און פאר מיר שטעהט דער קאנדוקטאר פון דער טריין און שרייט, סיטי האלל, מיסטער, סיטי האלל.

ז. שוצמאן:

באַגריסונג

איך באַגריס דעם ברענטש 66 צו זיין 20 יעהריגען יובילֿעאום!

דער ברענטש 66 איז איינער פון די ערשטע באַדייטענדע רומענישע אַרגאַניזאַציעס אין נויאָרק, וועלכער האָט געטהאָן גוטע ארבייט אויף דעם מאָראַלען און קולטורעלען געביט פאַר די רומענישע ארבייטער, וואָס בעלאַנגען צו ברענטש 66 ארבייטער רינג. דער ברענטש 66 האָט געטהאָן גוטע ארבייט, וויל זיינע אויפבויער, איך מיין די גרינדער פון ברענטש 66 ארבייטער רינג, זיינען געווען מענשען מיט א שטאַרקען און גוטען כאראקטער און מיט א ווייטען בליק אין דער צוקונפט. זיי האָבען אַוועקגעשטעלט דעם ברענטש אויף א פעסטען פונדאַמענט, כדי די צוקונפטיגע מעמבערס פון ברענטש 66 זאָלען געהן אין זייערע טריט און טהאָן גוטע ארבייט פאַר די רומענישע אידען בכלל און פאַר די רומענישע ארבייטער בפרט אויך אין דער צוקונפט. איך דענק, דאָס די גרינדערס פון ברענטש 66, וועלן זיי זאָלען היינט זיין אלע מיט אונז, וואָלטען זיי געזעהן, אז זיי האָבען זיך ניט גענארט מיט זייערע צוקונפטיגע פרייַנד פון ברענטש 66.

איך באַגריס האַרציג ברענטש 66 צו זיין צוואַנציג יאָהריגען יובילֿעאום, און איך ווינש, דאָס מיר אלע מעמבערס פון ברענטש וואָס מיר פייערען אונזער יום טוב, זאָלען מיר דערלעבען צו פייערען דעם 25טען יובילֿעאום פון ברענטש 66 ארבייטער רינג.

פ. שמולעוויטין:

בעגריסונג

מיט זיעבעצהן יאָהר צוריק בין איך געוואָרען א מעמבער פון „יוניטעד רר־מעניען בענעוואָלענט סאָסייעטי", וועלכע איז דאָמאָלסט געווען איינע פון די טע־טיגסטע ארגאַניזא־ציעס אין רומעניען קוואַרטאַל. דערפאַר אָבער איז זי געווען איינע פון די קאָנסער־וואַטיווסטע ארגאַני־זאַציעס אין קוואַרטאַל און ווען איך דערמאָן זיך וויפיעל צייט איך ה א ב אַוועקגעגעבען פאַר יענער ארגאַניזא־ציע, ב ע נ ק ט זיך שטאַרק נאָך די פאַר־לאָרענע טעג און נעכט וועלכע איך ה א ב אַוועקגעקעבען פאַר אַן ארגאַניזאַציע וועלכע האָט ניט מעהר קיין צוועק אין לעבען. און ווי גליקליך איך פיעל זיך יעצט בין שרייבען דיעזע שורות, דערמאָנענדיג זיך אז כאָטש איך האָב פאַרלאָרען אזוי פיעל צייט, אָהן א פאַרוואָס און א פאַרוועס — איז דער־מאָנענדיג זיך אז אט יענע סאָסייעטי, איז יעצט א טהייל פון דעם שעהנעם ברענטש 66 ארבייטער רינג, וועלכער פייערט איצט איהר צוואַנציג יאָהריגען יובילעאום; דיעזער ברענטש, מיט אזא רייכער פערגאַנגענהייט, וועלכער האָט פאַר די לעצטע צוואַנציג יאָהר אזוי אונערמידליך געאַר־בייט צוויישען די רור־מענישע לאַנדסלייט; זיי געהופען אין אר־בייטער רינג, זיי גע־שיקט אין די יוניאָנס, און זיי אויפגעקלערט, אז זייער פלאַץ איז אין דער סאָציאַלים־טישער פּארטיי. און ווען איך קען זאָגען אז פאַר די לעצטע 9 יאָהר זייט איך בין געוואָרען א מעמבער פון ברענטש 66, צו־זאַמען מיט די אַנדע־רע פרייַנד פון יוניי־טעד רומעניען בר. 452, האָב איך אויך בייגעשטייערט א קלייניגם טהייל צו דעם ערפאָלג פון אונ־זער לעבע ארגאַניזאַציע, פיעל איך זיך הויַנט אין א יום־טוב'דינג שטימונג.

איך בין זיי מוחל אָט די קאָנסערוא־טיווע ארגאַניזאַציעס מיין צייט וואָס איך האָב פאַר זיי אָבגעגעבען; איך בין

זיי מוחל זייערע פּרעזידענטן עמטער מיט אלע זייערע קלײַפּערלעך. און דאָס אַליין וואָס איך בין אַ מעמבער פון אַרבייטער רינג פּאַר די לעצטע עלף יאָר שטעלט מיך צופרידן. זייט יונייטעד רומעניען איז מיט עלף יאָר צוריק געוואָרען אַ ברענטש פון אַרבייטער רינג זיינען פיעלע פון אונזערע לאַנדס־לייט פּאַראיינען צופאַלען געוואָרען. אַ גרויסע טהייל פון זיי זיינען געוואָרען אַרבייטער רינג מעמבערס. און עס איז אינטערעסאַנט צו זעהן ווי זייערע שטי־מונגען ווערען געביטען אַזוי שנעל ווי זיי ווערען אונזערע מעמבערס. ניט אומ־זיסט הערט מען זיך אַזוי צו צום וואָרט פון ברענטש 66 אין רומענישען קוואַר־טאל! ער האָט מיט זיינע טהאַטען בע־וויזען, וואָס עס הייסט אַן אמת שׂהנע ראַדיקאַלע אַרגאַניזאַציע! פרייַנדע פון ברענטש 66, מיר מאַגען זיין שטאָלץ מיט אונזער יונייטעד רומעניען ברענטש 66 אַרבייטער רינג.

סעם גאָלדבערג:

אַ באַגריסונג פון אַ פרייַנד

ערלויבט מיר אויסצודרוקען מיין דאַנקבאַרקייט צו אונזערע בעלויעטע און ווינטיגסטע פרייַנד פון ברענטש 66 ארבייטער רינג.

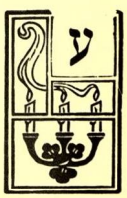
די ברידער שוצמאַן, אונזער אלטער פרייַנד וו. בערקאָוויטש, אונזער בעלויעב־טער פרייַנד גוטמאַן, און אונזער אַרענטליכער, גוט־הערציגער פינאַנס סעקרעטער, פרייַנד י. מארקוס, זיינען די זייַלען פון אונזער ברענטש 66 ארבייטער רינג.

זיי גיבען אריין ליכט, זיי ברענגען אריין לעבען, זיי זיינען אַ טייל פון אונזער ברענטש, און דער ברענטש איז אַ טייל פון זייער לעבען!

צו דעם צוואנציג יאָהריגען יובילאַאום פון אונזער ברענטש 66 ארבייטער רינג, ווינש איך די פרייַנד צו זיין אויף לאַנגע יאָהר, ווייל דער ברענטש נויטיגט זיך אין אזעלכע געטרייע איבערגעבענע פרייַנד.

נייטען ריעדעל:

עראינערונגען

ס איז געווען אין 1905טען יאָהר, אין יאַסי, רומעניען, וועו אַ גרופּע פון דער שטודירענדער אינטעליגענץ איז געקומען צו דער ברייטער ארבייטער מאסע, און זיי גערופען צו קעמפען פאר אַ שענערען און בעסערען לעבען. איך זייענדיג נאָך גאָר יונג, האָב זייער רוף דערהערט און זיך באַלד אין קאמף אריינגעוואָרפען.

ווער געדענקט ניט דעם פּראָפּאַגאנדע סוירקעל? און ווער געדענקט ניט די אַקטיוויטעט פון יענע געגנאסען פון דעם סוירקעל?

קאָן מען דען פערגעסען די איבערגעבענהייט פון יענע יונגע גענאסען, וועלכע זענען פון שיקזאַל פעראורטיילט געוואָרען פון זייער פריהער יוגענד צו ארבייטען? נאָך אַ טאָג פון שווערער ארבייט האָבען זיי פאר די לעצטע פּאָר סענט (באן) בראָשורען געקויפט און זיי אַלע קאָפּעהייזער צווישען די ברייטע מאסען צעטיילט. און מיט צעטיילען ליטעראַטור האָבען זיך אונזערע גענאָסען נישט באַנוגענט. אום דער יאָסער ארבייטער זאָל אונז בעסער פאַרשטעהן האָבען מיר אָוועגד־שולען אייננעריכטעט. יעדען טאָג פלעגען ארבייטער פון פערשידענע פאכען אין אונזערע קלאָב־רומס קומען און זיך לערנען לעזען און שרייבען. די רומענישע רעגירונג, זעהענדיג, אז אונזער בעוועגונג פערשפּרייט זיך, איז געוואָרען ווילד, און אַ האַלסיל ארעסט איז געמאכט געוואָרען.

און מיט ארעסטירען אליין האָט זיך די רומענישע רעגירונג נישט צופרידענגעשטעלט. זי האָט אָנגעהויבען ארויסצושיקען פון לאַנד יעדען, וועמען זי האָט נור פערדעכטיגט. זייענדיג איינער פון יענע, וועלכע זענען געווען אקטיוו, בין איך געווען געצוואונגען צו עמיגרירען; און אין 1907 קום איך קיין אמעריקא.

איך ווער געוואָהר, אז עם עקזיסטירט ביים ארבייטער רינג אַ רומענישער ברענטש און אז דער דאָזיגער ברענטש 66 פיהרט אָן אן אויפקלעהרונגס ארבייט צווישען דער רומענישער ארבייטער בעפעלקערונג. איך האָב גלייך באשלאָסען צו בעקענען זיך מיט יענע מענשען, וועלכע זענען בעזעלט מיט מוט און בעגייסטערונג אָט די ארבייט (צו יענער צייט) אָנצופיהרען.

עם איז געווען א ווינטער אָוונד, ווען אונזער פּאַרשטאָרבענער געגאָסע ל. ראָזענצווייג האָט געלעקטשורט, און דער טשערמאן פון יענעם אָבענד האָט ערקלעהרט די אויפגאבען פון ברענטש 66. יעדער האָט געמוזט פיהלען, אז מען האָט דאָ צו טהאָן מיט א גרופּע אמת עהרליכע גענאָסען, וועמענס איבערגעבענהייט איז נישט צו באַצאָהלען.

פערלאָזענדיג יענעם אָבענד דעם האַלל, האָב איך געפיהלט אז א נייע וועגדונג נעהמט אָן דער רומענישער קוואַרטאל אין ניו יאָרק. שפּעטער־צו האָט זיך געגרינדעט דער ברענטש 278, און דערנאָך האָבען זיך די יוניטעד רומענין און די טעוועגער לאָנדסלייט זיך אָרגאַניזירט אלס ברענטש פון א. ר.

און היינט צו טאָג געפינען מיר אין יעדער יוניאָן און אין יעדען ברענטש פון דער סאָציאָליסטישער פּאַרטי אקטיווע טהוערס פון רומענישע לאָנדסלייט.

און איהר גענאָסען פון ברענטש 66 קאָנט זיין שטאָלץ אויף אייער פערגאַנגענהייט און אויף דער גענגענווארט מיט אייער גוטער סאָציאָליסטישער ארבייט.

איך בעגרים אייך, איהר פּיאָנערען, צום 20 יעהריגען יובילָעאום פון אייער ברענטש און ווינש, אז איהר זאָלט דערלעבען צו פייערען אייערע יובילָעאומס אין א סאָציאָליסטישער אָרדנונג.

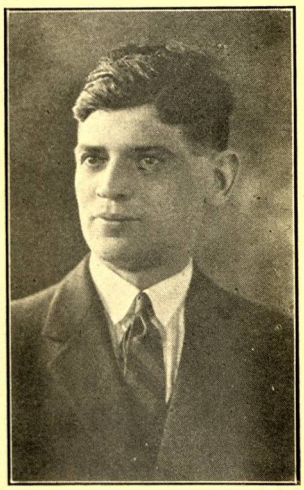
באַגרִיסונג פון די בריידער קאָהן

א הארציגע באַגרִיסונג אונזערע שוועסטער און בריידער צום צוואַנציג יאָהריגען יובילָעאום פון אונזער ברענטש 66 ארבייטער רינג.

צוואַנציג לאַנגע יאָהרען זיינען אַוועק פון אונערמידליכע ארבייט פאר אונזערע אקטיוועס מעמבערס פון ברענטש. עס איז אבער געווען א דאַנקבארע ארבייט, און די גרינדער און טעטיגע מעמבערס פון אונזער ברענטש האבען ניט אַרויסגעלאָזט דעם רודער פון זייערע הענט און געפיהרט איהם אין דער גוטער ריכטונג.

וועו אונזער ברענטש איז יונג און קליין געווען, איז די ארבייט פאר אונזערע אקטיוועס מעמבערס אויך געווען קלענער און ווייניגער פּראַנטוואַרטליך. אבער פון א קליינער מעמבערשיפּ ארויפצוארבייטען צו א מעמבערשיפּ ווי מיר האבען יעצט, האָט זיך געפּאָדערט שווערע אונערמידליכע ארבייט. דאַרום באַגרִיסען מיר און דאנקען די נאָך אמאָליגע גרינדער און יעצטיגע פיהרער פון ברענטש 66 און מיר ווינשען אלעמען צו דערלעבען און זיהן ווי אונזער ברענטש ווען אויסשפרייטען זיינע צוויגען און אויסוואקסען א גרויסער בוים אין גאַרטען פון ארבייטער רינג.

בעגריסונג

איך בעגריס יונייטעד רומעניען ברענטש 66 אר־ בייטער רינג צו דעם צוואנציג יעהריגען יובילע־ אום פון זיין עקזעסטענץ, און ביי דיעזער געלעגנע־ הייט וויל איך זאגען א פאר ווערטער יוגען דעם „לאאן פאנד".

א דאנק דער בעמיהונג פון די עלטערע מעמ־ בערס איז עס געלונגען מיט צוויי יאהר צוריק צו גרינדען א „לאאן פאנד", וועלכער ווערט אויס־ געהאלטען פון אן פאר די מעמבערס פון ברענטש.

ווי יעדע נייע בעווענונג, האט אויך דער „לאאן פאנד" דורכגעמאכט זיינע ערשטע קריזיסען, גרע־ סערע און קלענערע. ער איז אבער בייגעקומען אלע שוועריגקייטען און יעצט, א דאנק דער אונ־ ערמידליכער טעטיגקייט פון דער „לאאן פאנד" קאמיטע, שטעהט ער אויף א פעסטען באדען.

עס איז נאך ניט געקומען די צייט אויסצורעכענען זיינע פארדינסטען פאר די צוויי יאהר פון זיין עקזסטענץ. דאך קענען מיר זאגען, דאס לויט די אפרופען פון פילע מעמבערס וואס האבען זיך בענוצט מיט „לאאן פאנד", איז די גרינדונג פון דיזער אינסטיטוציע אין אונזער ברענטש א קוואל פון אפטער ברכה פאר אונזערע מיטגלידער.

לאמיר האפען דאס ביי דעם קומענדען 25 יאהריגען יובילעאום פון אונזער ברענטש וועלען די אלע מאטעריעלע איבלען פון דער יעצטיגער סיסטעם פארשווינדען און דאס דער עקזיסטענץ פון אזא פאנד וועט מעהר ניט זיין נויטיג.

מיט גרוס,

היימי שוואַרץ, סעק. לאאן פאנד.

א. טייטלער:

איך בעגרים דיך

עס ווערט יעצט 20 יאָהר זייט מיר האָבען צוגעטשעפּעט אונזער 66טע „רינגל" צו דער „קייט" פון גרויסען ארבייטער „רינג". מיט א קלייַנער גרופּע פון די יוניי־טער רומעניען האָב איך געשטרעבט, אַן זייַענדיג איינער פון די גרינדער איז אונז דאָס געלונגען זיך צו פאַראייניגען מיט ברענטש 66 וועלכער איז היינט אונזער שטאָלץ און אונזער קראפט. איך באגרים דיך מיין טייערער ברענטש. איך וויל דיך דערלעבען צו זעהן נאָך גרעסער און גרעסער און ווייטער צו ארבייטען „פאר דער זאך".

דזשאָ בערקאָוויץ

אַ בעגריסונג פון אַ „יונגען" מעמבער

איך בין איינער פון די איינגערע מעמבערס פון ברענטש 66. איך בין צו אייך געקומען צוזאמען מיט אַלע איבעריגע יונגע מעמבערס פון יונייטער רומעניען בר. 452 ארבייטער רינג, און זייט איך בין געווארען א מעמבער אין ברענטש 66, בין איך פאררעכענט פון די טעטיגע מעמבערס, און דערפאר וויים איך טאקע ווי גרויס אייער אויפטהו אין רומענישען קוואַרטאל איז געווען.

כיר טהעטיגע מעמבערס פון ברענטש, וועלכע האָבען דורכגעמאַכט אַלע שטור־מען פון אונזער ברענטש, וויסען ווי כשר אונזער ברענטש האָט פאַרדינט זיין היינטיגען יום טוב.

איך באגרים אייך, פריינדע, פון טיעפסטען האַרצען, צום 20 יאָהריגען יובי־לעאום פון אונזער ברענטש.

ב. שומאן:

בעגריסונג

אין מיין בעגריסונג צו דעם צוואנציג יאָהריגען יובילָאום פון אונזער ליעבען בוענטש 66 וויל איך זאָגען א פּאָר וועָרטער וואָס זיינען שוין לאַנג רייף געוואָרען אין מיין געדאַנק, און צו דער זעלבער צייט פּרעהט מיך אויך וואָס איך קאָן ביי דיעזער געלעגענהייט אויסשפּרעכען מיין האַרציגען דאַנק צו דער אַראַנדזשמענט קאָמיטע און צו די מעמבערס פון ברענטש 66 אין אַלגעמיין.

ברענטש 66 איז אַלע מאָל געווען פּאַר מיר א קוואָל פון בעגייסטערונג, און די לאַנגע 17 יאָהר וואָס איך בין א מעמבער פון ברענטש האָבען ניט אויסגעלאָשען דעם הייליגען גלויבען וואָס האָט פאַרבונדען מיין אידעאָל מיט די אידעאָלען וואָס ברענטש 66 האָט געפּרעדיגט צוויישען די רומענישע איינוואַנדערער.

קיין אָרגאַניזאַציאָן, קיין פּאַראיין, האָט מיר ניט געגעבען דעם גייסטיגען געגנום וואָס איך האָב אַלע מאָל געפּונען, סיי ביי די מיטינגען פון ברענטש 66, און סיי צווישען די פּיעלע פּריינדע וואָס איך האָב זיך ערוואָרבען אין מיין ליעבען ברענטש.

עס איז פּאַר מיר אויך א בעזונדערער פּאַרגעניגען וואָס ביי דיעזער געלעגענהייט פון אונזער גרויסער שמחה קאָן איך אויסדריקען מיין דאַנקבאַרקייט צו די מעמבערס פון ברענטש 66 פּאַר דעם כבוד וואָס זיי האָבען מיר צוגעטהיילט, און מיר אָנפּערטרויט דעם אמת אַלס פינאַנץ־סעקרעטער פּאַר א קורצער צייט פון צוויי (2) יאָהר, און אויך פּאַר דעם גייסטיגען פּערגניגען וואָס דער ברענטש האָט מיר פּאַרשאַפּט, וועָן ער האָט מיר ערוועהלט אַלס דעלעגאַט צו פּאַרטרעטען מיין ליעבען ברענטש צו איינע פון די קאָנווענשאָנס פון ארבייטער רינג.

און יעצט מיינע ליעבע פּריינדע, וועָן מיר פּייערען אונזער צוואַנציג יאָהריגען יובילָאום, דערמאָן איך זיך אָן די פּיעלע גליקליכע מאָמענטען וואָס ברענטש 66 האָט מיר פּאַרשאַפּט, און איך וויינש אז מיר זאָלען דערלעבען צו פּייערען דעם זילבערנעם יובילָאום און א סך יובילָאומס אין ברענטש 66.

אב. בארש:

באַגריסונג

ביז איך בין געוואָרען א מעמבער אין יוניײטעד רומעניען ברענטש 66, האָב איך באלאַנגט צו פֿאַרשיעדענע אָרגאַניזאַציעס, און זייענדיג א מעמבער פון ברענטש זייט די לעצטע פינף יאָהר, באגרייף איך ערשט, וואָס פֿאר א שהנע אָרגאַניזאַציע אונזער ברענטש איז. די אָפּיסערס און טהוערס פון ברענטש 66 האָבען, פֿאר אונז יונגערע מעמבערס, א פֿראכטפֿאלע אָרגאַניזאַציע אויפגעבויט, און איך פיהל זיך גליקלעך, אז יעצט, וען מיר פייערן אונזער צוואַנציג יאָהריגען יובילעאום, קען איך זאָגען, אז איך האָב, כאָטש אין א קלײנער כאָפּ, צוגעטראָגען צו דער שעהנקייט פון יוניײטעד רומעניען ברענטש 66 ארבייטער רינג. איך באגריס אייך, פרײנדע, צו אונזער היינטיגען גרויסען יום טוב.

קלאַרא שעכטער

א באַגריסונג פון אַ פרײנד

ליעבע פרײנד, פון יוניײטעד רומעניען ברענטש 66 ארבייטער רינג. עס פֿאר־שאפט מיר ווירקליך גרויס פֿאַרגעניגען אייך צו בעגריסען צו אייער צוואַנציג יאָה־ריגען יובילעום.

זייענדיג טהעטיג אין ברענטש 278, איז מיר פיעלע מאל אויסגעקומען צו אר־בייטען צוזאמען מיט אייך.

איך דערמאָן זיך ספּעציעל אָן יענע צייטען, וואָן אין רומענישען קוואַרטאל זיינען די ברענטשעס 66 און 278 געווען די אייניציגע אָרגאַניזאַציאָנען, וועלכע האָבען טראָץ אלע שטערונגען, געבראכט ליכט אין קוואַרטאל. איהר זייט געווען די ערשטע, וועלכע האָט זיך אונטערגענומען די שווערע אויפקלעהרונגס ארבייט אין רומענישען קוואַרטאל. איהר האָט אָפּגעשאפט געוויסערמאסען די דערנער וועלכע זיינען אונז געלעגען אין וועג אום צוצוקומען צו דער רומענישער יוגענד. אייער ארבייט איז געווען א שווערע, איהר האָט אבער ניט געוואלט וויסען פון קיין שווערינקייטען. איהר זייט בייגעקומען די פערגאַנגענהייט, און די צוקונפט בעלאַנגט צו אייך!

יוניטעד רומעניען ברענטש 66 אַרבייטער רינג

געגרינדעט דעם 5טען אפריל, 1904

אונזער מיטגלידערשיפ ביז דעם 1טען יאנואר, 1924, באשטייט פון 185

פאר די 20 יאָהר פון אונזער עקזיסטענץ האָבען מיר אויסגעצאָהלט פאלגענדע סומען:

קראנקען בענעפיט — דורך דעם דזשענעראל אפיס	$16,000.00
קראנקען בענעפיט — עקסטרא דורך דעם ברענטש	2,500.00
פינאנציעל שטיצע צו מיטגלידער	4,000.00
אויטסייד שטיצע צו פערשידענע ארגאניזאציאנען, אריינגערעכענט פאר דעם האספיטאל אין סאוויעט רוסלאנד	3,500.00
מלחמה קרבנות	3,000.00
צוזאמען	$29,000.00

פארמעגען פון ברענטש ביז דעם 1טען יאנואר, 1924 . . . $1,500.00

אונזער אלבום

„וואס זיי פעהלט"

סאל ראזמאן — וואס אפטער א זשורנאל, צום רעדאקטירען.
הערי שוצמאן — א רומענישע דעלעגאציע.
וואלף בערקאוויץ — די קאנוועגשאנס פון ארביטער רינג.
סעם גוטמאן — א ברענטש אהן חולאים.
קלמן נאדלער — א טשערמאן איהם צופרידענשטעלען מיט'ן וואָרט.
א. גאלדבערג — די אמאליגע עקסקורשאנס פון דער „פרייע ארבייטער שטימע".
משה שוצמאן — מעמבערס פאר דער „האנאר ראל" פיידזש קאמפיין.
הערי קאץ — צייט און געדולד צו שרייבען א בעגריסונג.
הייטי שוואַרץ — וויידזשעס פאר'ן לאון פאנד.
ל. ניומאן — ליטעראריש קרעפטע, וואס דארפען א פאנטעין פען.
טער לייבאוויץ — פייפער צו פראטאקאלירען די קאָרעקשאנס פון פראטאקאל.
איזי טייטלער — א פרעזידענט שטוהל.
סעם קאהן — א קיבעצארניע.
וו. שוצמאן — זיין נאמען אויף די סטיישאנערי פון ברענטש 66.
דזש. מארקום — צייט פאר ארויסצייגען זיין רעדנער טאלאנט.
שומאן — א מיטינג רום אין דער ריטז־קארלטאן.
דזש. ראטמאן — נאטירליך, אפטערע „שטרייך־אבענדען".
דזש. בערקאוויץ — א געלעגענהייט צו מענערזשען א בענד מיוזיק.
ה. מייקעלסאן — 15 סענט צום לאון פאנד.
מיני ראזמאן — די טהיי פארטיס.
ד. אדלער — צייט צו אטענדען די מיטינגען פון ברענטש.
יודעל האפענהערץ — דער אמאליגער אנארכיסטישער גייסט.
מאשקאוויץ — א ברענטש אהן אויסנאבען.
פרענק שמולאוויץ — א טעמא צו ריידען אויף באנקעטען.
זיידמאן — מזל צו די מוזיקאלישע מבינים.
ראוזי סטיין — א בן יחיד פאר דער בת יחידה.

Compliments of Our Members

J. Rottman
S. Cohn
S. Mandelbaum
L. Weisberg
L. Solomon
B. Marcus
Y. Idelowitz
M. Regenstreich
W. Shutzman
J. Goldstein
D. Feinerman
J. Moskowitz
S. Leibowitz
J. Weisbrod
N. Michelson
M. Seigal
H. Alter

H. Woliner
S. Mendelovitz
B. Seidman
M. Mandel
M. Feitler
H. Lerner
M. Friedman
S. Bandel
B. Yankowitz
B. Mintzer
D. Serkowsky
C. Horowitz
M. Smulowitz
J. Schiender
S. Goodman
D. Brownstein
E. Ferester

זיעבעצינניין

Schvartz, H.
Schvartz, L.
Schvartz, N.
Shloss, H.
Streitt, A.
Segal, B.
Segal, J.
Segal, M.
Segal, A.
Sircus, J.
Stein, R.
Schneider, J.
Shatzberg, I.
Suchoff, S.
Sonnenklar, J.

T.

Teitler, I.
Teitler, M.
Tanenbaum, B.

U.

Ungar, R.
Unterman, B.

W.

Wolfson, L.
Wolfson, S.
Weiss, M.
Weiss, N.
Weissbrot, J.
Waltzer, S.
Winkler, R.
Waserman, N.
Woliner, H.
Weidman, W.
Wexler, M.
Weisberg, N.
Weinish, M.

Y.

Yankowitz, B.
Yankowitz, R.

Z.

Zusman, S.
Zusman, L.
Zusman, T.
Zummer, I.

M.

Marcus, J.
Marcus, B.
Mendelowitz, S.
Michaelson, H.
Mintzer, B.
Moskowitz, I.
Moskowitz, J.
Moskowitz, S.
Mendelmaum, S.
Mandel, M.
Mahler, B.
Morgenstein, M.

N.

Nadler, K.
Nadler, E.
Nadler, P.
Newman, L.
Neek, J.

O.

Ofenhertz, J.
Ofenhertz, P.
Ofenhertz, H.

P.

Peltz, H.
Perkofsky, D.

R.

Rosman, M.
Rosman, S.
Rosenberg, A.
Rosenberg, B.
Rothman, J.
Rothman, Y.
Rothman, S. No. 1
Rothman, S. No. 2
Rothman, M.
Rosenfeld, J.
Rubin, I.
Rosenblatt, J.
Rendler, A.
Rosen, M.
Rosen, H.
Rosenheck, J.
Rosenthal, J.
Regenstreich, M.

S.

Shulman, B.
Schutzman, H.
Schutzman, M.
Schutzman, W.
Smulowitz, F.
Smilowitz, M.
Spielger, R.
Soilsow, A.
Solomon, H.
Solomon, M.
Seidman, B.
Senger, S.

Friedman, M.
Feller, H.
Felsher, O.
Ferester, L.
Ferester, S.

G.

Goodman, S.
Goodman, I.
Goodman, L.
Goldberg, O.
Goldberg, R.
Goldstein, J.
Goldstein, S.
Greenberg, J.
Greenberg, B.
Goldberg, M.
Goldberg, S.
Gross, P.
Gurowitz, I.
Greenstein, S.
Gang, J.
Germansky, I.
Ginsberg, M.
Ginsburg, L.
Ginsburg, S.

H.

Hershkowitz, H.
Hershkowitz, A.
Hershkowitz, J.
Hornstein, C.
Hornstein, M.
Horowitz, P.
Horowitz, D.
Haimowitz, A.
Haimowitz, J.
Hecker, A.
Horowitz, M.

I.

Itzkowitz, N.

J.

Jacobs, V.
Jacolowitz, H.

K

Katz, H.
Katz, E.

L.

Litzdon, A.
Leibowitz, S. No. 1
Leibowitz, S. No. 2
Leibowitz, N.
Lerner H.
Lewitt, J.
Laxer, K.
Lesser, J.
Lesser, L.
Lash, B.
Lazarus, J.

OUR MEMBERSHIP

A.

Adler, D.
Adler, J.
Adler, M.
Alter, H.
Arginton, L.
Abramowitz, A.
Abramowitz, H.
Abramowitz, I.

B.

Bookbinder, M.
Bandel, S.
Bloomenfeld, R.
Barnett, N.
Barris, J.
Birnbaum, S.
Berkowitz, J.
Berkowitz, W.
Berkowitz, A.
Bilker, E.
Barash, A.
Braunstein, D.
Bertis, D.
Barber, A.
Bogin, A. S.
Brill, L.
Benjamin, M.

C.

Cohen, M.
Cohen, C.
Cohen, A.
Cohen, N.
Cohen, Ch.
Cohen, S. No. 1
Cohen, S. No. 2
Cohen, S. No. 3
Cohen, M.
Cohen, L.
Cohen, H.
Cohen, M.

D.

Davidsohn, H.
Davidsohn, F.
Drexler, H.
Daniel, L.
Dunst, H.

E.

Ettlinger, I.

F.

Fisher, D.
Feuer, J.
Fein, H.
Feinman, D.

Greetings from

HENRY MICHAELSON

A member of the Branch and

A Furniture Expert

Ask him before buying

443 EAST 173rd STREET
Bronx, N. Y.

For Good Furniture

Go to

PANKEN'S

3867 Third Avenue

Near 172nd St. Bronx, N. Y.

GUS STUDIO

156 Rivington Street

New York, N. Y.

PH. FLAKOWITZ

Fancy Bakery and Cakes

893 Intervale Avenue

New York, N. Y.

Phone Williamsburg 1944

POSNER & WALKER

Sanitary

PLUMBING AND HEATING
CONTRACTORS

Jobbing Promptly Attended To

639 Marcy Avenue

BROOKLYN, N. Y.

Phone Canal 4806

ATLANTIC PLATE & WINDOW GLASS CO.

Plain and Beveled Mirrors
Glass Tops for Furniture

Glazing of All Kinds
Wind Shields for Automobiles

294 WEST BROADWAY
New York, N. Y.

Phone Stagg 5233

Dr. Julius H. Edelstein

Surgeon Dentist

349 RODNEY STREET

Cor. Grand Street Ext.

Brooklyn, N. Y.

Phone Dry Dock 0715

E. ORENSTEIN

Paper Hanger

ROMONO NEW YORK

Phone Dry Dock 7899

Weisser & Anzelowitz

Roumanian Restaurant

כשר

164 Allen Street

New York, N. Y.

Phone Canal 8528

Rosenfeld Lumber Co., Inc.

Lumber and Mouldings

153 BAXTER STREET

New York, N. Y.

Phone Worth 6607-3798

Compliments of

J. R. MANDELBAUM

Counselor at Law

305 BROADWAY

New York, N. Y.

Meet me at the
Musicians Tea Parlor

STEINFELD'S

כשר

Restaurant

179 ELDRIDGE STREET

New York, N. Y.

Compliments of

MOINESTI ROUMANIAN PROGRESSIVE LADIES AID SOCIETY

of America

CLARA SCHACHTER, *Organizer*

M. WELINSKY

High Grade Clothing

89 Canal Street New York

Phone Orchard 5197

J. Perlitz

Roumanian Confectionery

Ice Cream Parlor and Fancy Cake Bakery

139 FORSYTH STREET

Near Delancey St. New York

M. Weissman

Diamonds, Watches and Jewelry Novelties

9 Avenue B Near 2nd St.

Compliments of

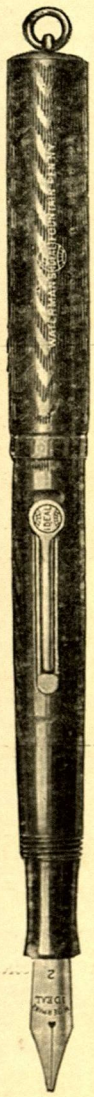
Mr. and Mrs. J. Moskowitz

249 SOUTH SECOND STREET

Brooklyn, N. Y.

MEMBER OF BR. 66 W. C.

Telephone Dry Dock 9956 NEWMAN & KATZ, Props.

COLUMBIA
PEN & NOVELTY CO.

1 SECOND AVENUE

New York, N. Y.

צו אַלע ברענטשעס פון אַרבייטער רינג

זעהר וועניג אָרגאַניזאַציעס פאַרמאָגען אַזוי פיעל פריי־ווילִיגע מענשען, וואָס זאָלען אַזוי גערן אָפּגעבען זייער גאַנצע פרייע צייט צו זייערע אָרגאַניזאַציעס, ווי אין אַרבייטער רינג. זייער איינציגע בעלוינונג איז: דער פאַרגעניגען וואָס די אַרבייט פאַרשאַפט זיי.

נאָר פון צייט צו צייט דריקען די ברענטשעס אוים זייער אַנערקענונג צו אַזעלכע טעטיגע מעמבערס, דורך א שענקען פּרעזענט, און אַזא פּרעזענט וואָס זאָל זיין אי שהן אי נוצלִיך, און דערצו פּאַסענד פּאַר אינטעלִיגענטע מענשען. וועלן איהר ווילט קויפען וועגדעט זיך צו אונז צוערשט.

מיר האָבען אַ פולען אַסאָרטמענט פון פאונטעין פּענס, פּענסילס, סעטס, ווי וואָטער־מאַן'ס, פּאַרקער'ס, עווערשאַרפּ'ס, שעפּער'ס און דאָן'ס, אויך קאַדאַקס, און אַנדערע פּאַסענדע אַרטיקלען.

אונזער באַהאַנדלונג איז אַבסאָלוט עהרליך, אַלעס איז גאַראַנטירט, אונזערע פּרייזען זיינען מעסיג. אַלע ענגרייווינגס ווערען געמאַכט אויף פּלאַץ אין 5 מינוט צייט.

ספּעשעל רעדאָקשאָנס צו אַרבייטער רינג ברענטשעס.

קאָלאָמביא פּען און נאָווועלטי קאָ.
סעקאָנד עוועניו קאָרנער האוסטאָן סטריט

ל. ניומאַן ה. קאַטץ

Tel. Williamsburg 1794 L. GOLDSTEIN

QUICK SERVICE
Roofing and Skylight Works

Tin and Tar Roofs
Skylights, Cornices, Leaders and Gutters
Put Up and Repaired

Estimates Cheerfully Given

835 BEDFORD AVENUE
Brooklyn, N. Y.

Phone Decatur 9200

BEDFORD AUTO ACCESSORY CO.
W. FLAM M. SCHWARTZ

We are carrying a full line of
Auto Accessories

1031 BEDFORD AVENUE
Near Clifton Place

Brooklyn, N. Y.

Tel. Dry Dock 8034 A. KOHN, Prop.

The
STERLING SILVER SHOP

Manufacturers and Jobbers in
STERLING, ROGERS and SHEFFIELDS
Silverware

38 CLINTON STREET
New York, N. Y.

Phone Plaza 6406

The
Goldman Construction Co.

1056 Second Avenue

NEW YORK, N. Y.

Phone Orchard 2940

MORRIS PACKER

REAL ESTATE - INSURANCE

42 Rivington Street

NEW YORK, N. Y.

Notary Public, N. Y. County

M. WECSLER

Dealer in

ALL KINDS OF COFFEES
Teas, Cocoas, Chocolates and Spices
All orders promptly delivered at residence

143 FORSYTH STREET
Near Delancey Street

New York, N. Y.

Compliments of

JACOB AXEL

Furrier

57 E. 97th Street

New York, N. Y.

GOLDSTEIN BROS.

Appetizing Store

70 EAST 112th STREET

Near Park Ave. New York

M. BENJAMIN, Inc.

General Woodwork

Factory & Office	Br. Off. & Wareh'se
6-14 Sanford St.	**1431 DeKalb Ave.**
Brooklyn, N. Y.	**Brooklyn, N. Y.**
W'msb'g 4358-0316	Evergreen 9011

Compliments of

WOLF WEIDMAN

MEMBER OF BR. 66

Phone Stagg 2566-2680

JOSEPH SIRCUS

Cabinet Maker - Furniture Polisher

Of All Kinds of Furniture

Phonographs Repaired Also

391 HOOPER STREET

Brooklyn, N. Y.

Phone Dry Dock 1623

J. KOVAL

UP-TO-DATE

Men's, Young Men's and Children's

CLOTHING

61 Hester Street

Cor. Ludlow Street

New York, N. Y.

Compliments of Members of Branch 66 W. C.

Mr. and Mrs. Abe Siegel

882 Trinity Ave. - Bronx, N. Y.

S. MOSKOWITZ

56 Stanton Street

New York

N. LEIBOWITZ

538 E. 139th Street - New York

Mr. and Mrs. Hecker

and Family

301 Hooper St. Brooklyn, N.Y.

ROSE STEIN

442 Lorimer St. - Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. Morgenstern

393 So. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. Joseph Keen

2861 W. 33rd St., Coney Isl., N. Y.

Mr. and Mrs. Solomon

and Family

301 Hooper Street, Brooklyn, N. Y.

Compliments of Members of Branch 66 W. C.

Mr. and Mrs. Sam Cooper

334 E. 5th Street - New York

B. LASH

189 Rose Street, Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. Samuel Cohen

57 E. 97th Street - New York

Mr. and Mrs. Rosenblatt

357 So. 3rd Street - Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. Shatzberg

957 Myrtle Ave. - Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. B. Tanenbaum

28 Meserole St. - Brooklyn, N. Y.

Roumanian and Russian Tea House

כשר

PRIVATE RESTAURANT

N. Apatteker & S. Jacobson, Props.

171 Eldridge St. New York

Fresh Cut Flowers Daily

B. Spitz, Florist

23 AVENUE B

Phone Dry Dock 7966 Bet. 2d & 3d Sts.

Tel. Orchard 4194

***The* PARISIAN**
Artificial Decorator
A. ANCELOVITZ, Prop.

FLAGS
of all Nations rented for all occasions
Also Decorator for Weddings, Parties, Banquets, Halls, Block Parties, etc.
CABARETS A SPECIALTY

177 ELDRIDGE STREET
New York, N. Y.

Office Phone University 5193 | Res. Phone Cathedral 9035

West End Decorating Co.
GENERAL CONTRACTORS
Interior and Exterior Decorating

63 LENOX AVENUE

New York, N. Y.

ABRAHAM RENDLER
PAINTER - PAPER HANGER
Decorator and Plasterer

185 AVENUE C
Room 24

Bet. 11th & 12th Sts. New York

Phone Williamsburg 1770

MEYER SPIEGLER
BLOW PIPE WORKS
Smoke Stacks and Boiler Breeching
Heating and Ventilating
GASOLINE and WATER TANKS
A SPECIALTY
Galvanized Bilge Pumps, etc.

625 PARK AVENUE

Brooklyn, N. Y.

Phone Orchard 7371

LICHTMAN & WAGNER
LADIES' AND GENT'S
Furnishing
Also Children's and Infants' Wear

93-95 E. HOUSTON STREET
Cor. Bowery New York, N. Y.

Phone Orchard 8924

Roumanian Dining Room
Finkelstein & Greif

כשר

Roumanian Broilings a Specialty
Special Attention Given to Banquets and Parties

180 ELDRIDGE STREET

Near Rivington St. **New York**

Phone Stagg 4217-J

Weiss-Shour Lumber Corp.

Lumber

Hardwoods *Softwoods*

987-991 METROPOLITAN AVE.

Bet. Morgan Ave. & Catherine St.

Brooklyn, N. Y.

SAM GOLDBERG

Carpenter and Cabinet Maker

Store Fronts a Specialty

437 BARBEY STREET

Brooklyn, N. Y.

Phone Orchard 8924

Roumanian Dining Room

Finkelstein & Greif

כשר

Roumanian Broilings a Specialty

Special Attention Given to Banquets and Parties

180 ELDRIDGE STREET

Near Rivington Street

New York, N. Y.

R. BERKOWITZ M. LAX

WORKINGMEN'S COFFEE HOUSE

159 FORSYTH STREET

New York, N. Y.

Phone Dry Dock 8677

KNOWLEDGE IS POWER AND THE KEY TO IT IS

***The* BOOK OF KNOWLEDGE**

Headquarters for Knowledge and Education

20 VOLUMES 10,000 ILLUSTRATIONS
6,500 PAGES
Easy Monthly Payments

Write to us and information will be given free

Book of Knowledge Agency
175 EAST BROADWAY, NEW YORK
Forward Building

Name .....
Street .....
City .....
When at home.....

Phone Orchard 2179

B. LIPSCHUTZ

STUDIO, Inc.

93 AVENUE B

Cor. 6th Street New York

50 סענט א וואך וועט אויסצאהלען
א סעט גרויסע שרייבמאשינען
אין 15 בענדער, פון

גיו דע מאָפאסאן

נאך אינפארמיישאן שרייבט:

SHATZKIN VERLAG
175 East Broadway, Forward Building,
New York

נאם — — — — — — — — — —
שטאדט — — — — — — — — —
נאמען — — — — — — — — —
ווען אין דער היים — — — — — —

Phone Dry Dock 8597

Carmen Sylvia Restaurant

כשר

Roumanian Broilings a Specialty

Special attention given to Banquets and Parties

62 RIVINGTON STREET

New York, N. Y.

Regular Dinner Served
Week Days from 12 to 8 P. M.

SILBERMAN BROS.

Fancy Groceries

1599 Bathgate Avenue

Bronx, N. Y.

Compliments of

Mr. & Mrs. Abe Itzkovitz

535 EAST 148th STREET

Bronx, N. Y.

Phone Bryant 3072

Compliments of

MORRIS GISNET

Counselor at Law

1482 BROADWAY New York

Compliments of

Mr. & Mrs. David Adler

MEMBER OF BR. 66

604 WEST 148th STREET

New York, N. Y.

A. W. Friedlander, Ph. G.

Prescription Specialist

1677 NOSTRAND AVENUE

Cor. Beverly Rd. Brooklyn, N. Y.

Compliments of

NEW MAJESTIC HALL

106 FORSYTH STREET

New York, N. Y.

Tel. Orchard 5663
Dry Dock 8293

ELIA GABAY & CO.

GABILA RESTAURANT

כשר

Only Manufacturers of

BRAGA-TURKISH BOZA

Broilings a Specialty

Orders taken for Restaurants and Private Houses

153 FORSYTH STREET - New York

Tel. Lackawanna 9476

The

BELLE EMBROIDERY CO.

M. GUTMACHER, Prop.

Manufacturers of All Kinds of

Hand Embroidery

Beaded and Spangle Work a Specialty

303-305 SEVENTH AVENUE

New York, N. Y.

M. GARTENBERG

Meat and Poultry Market

3780 Third Avenue

Bronx, N. Y.

L. MOSKOWITZ

Fruits and Vegetables

3780 Third Avenue

Bronx, N. Y.

THE BATHGATE

Appetizing Store

כשר

WHOLESALE AND RETAIL

1607 BATHGATE AVENUE

Bronx, N. Y.

Tel. Bingham 0430

M. GUSHIAK

כשר

Restaurant, Dairy & Lunch Room

513 E. 174th Street

Bronx, N. Y.

Compliments of

Mr. and Mrs.

Harry Greenberg

286 BROOME STREET

NEW YORK, N. Y.

Beethoven Hall

Elegant Ball Rooms for Balls

Weddings and Banquets

210 EAST 5th STREET **New York, N. Y.**

Under the Management of William Rosenberg

Charles S. Rosenberg

Manufacturers of

Fine Furs

104 WEST 29th STREET

New York, N. Y.

B. NADLER

Druggist

630 Nostrand Avenue

Brooklyn, N. Y.

PATRONIZE

One of Our Old Members

I have a full line of Cigarettes, Cigars, Candies and Soda

S. ROTTMAN

39 KENMARE STREET

New York, N. Y.

Phone Melrose 2338

Compliments of

Haimowitz Bros.

Importers and Jobbers of

SILKS, WOOLENS AND DRESS GOODS

871 PROSPECT AVENUE

New York, N. Y.

Branch Store

1376 Fifth Avenue - Phone Harlem 4621

TELEPHONE STAGG 6287

G. GOLDSTEIN

North Side Furniture Co., Inc.

MAKERS OF

High Grade Furniture

BUY DIRECT FROM FACTORY

694-702 Metropolitan Avenue **Brooklyn, N. Y.**

Phone Dry Dock 7899

Joe Feldstein's

בשר *Restaurant*

164 ALLEN STREET **New York, N. Y.**

Compliments of

L. & D. Marcus

53 WEST 37th STREET

New York, N. Y.

Phone Lafayette 7433

MAX WEISS CIGAR CO.

Dealer in

Stationery, Cigars, Toys, Novelties,

Newspapers and Magazines

642 GATES AVENUE

Cor. Sumner Ave. **Brooklyn, N. Y.**

Phone Orchard 2069-8971

Greenbaum Fixture Co.

SHOW ROOMS, STORE FIXTURES

ARCHITECTURAL WOODWORK

STORE FRONTS

811-817 East 9th Street

New York, N. Y.

Phone Dry Dock 3698

HAIMOWITZ'S

Oriental

Roumanian Restaurant

כשר

301 BROOME STREET

Between Forsyth and Eldridge Streets

New York, N. Y.

Phone Pennsylvania 4379

Regenstreich & Salomon

MANUFACTURING FURRIERS

107 West 29th Street

New York, N. Y.

Phone Applegate 7015

N. ITZKOWITZ
MEMBER OF BR. 66

Republic Furniture Co., Inc.

MANUFACTURERS OF

High Grade Furniture

321 CLEVELAND STREET **Brooklyn, N. Y.**

Phone Lackawanna 3008

F. Smilowitz & Co.

Manufacturing Furriers

MEMBER OF BR. 66

177 WEST 26th STREET **New York, N. Y.**

Phone Wadsworth 9017

L. WOLFSOHN

Practical

TINSMITH AND ROOFING

Roofs Repaired and Painted

Orders by mail promptly attended to

2382 AMSTERDAM AVENUE

New York, N. Y.

Phone Dry Dock 9682

BADER & GOODMAN

Manufacturers of

High Grade Furs

Wholesale and Retail

REMODELING AND REPAIRING

114 EAST BROADWAY

Bet. Market and Pike Streets

New York, N. Y.

WE ARE THE ORIGINATORS

——*Therefore We Know How*——

We do your Wet Wash and Flat Work RIGHT

Through our long experience we can give you satisfactory work

Ever-Ready Flat & Wet Wash Laundry Co., Inc.

1463 CROTONA PLACE

Bronx, N. Y.

Phones: Jerome 5087-5088-5089

For Quality and Service

Go To

B. JOSEPHSON

1600 Bathgate Avenue

Bronx, N. Y.

Schutzman & Hofherr

LUNCH ROOM AND

DELICATESSEN

107 West 29th Street

New York, N. Y.

Phone Orchard 2683

***Estate of* S. COOPER**

Wholesale Jobber in

CROCKERY AND GREENWOOD

HOTEL CHINA

WHITE AND DECORATED

263 BOWERY New York

Near Houston Street

Phone Dry Dock 8357

Glickman & Friedman

High Grade

Sample Clothing

42 DELANCEY STREET

Bet. Eldridge & Forsyth Streets

New York, N. Y.

Phone University 5193

K. NADLER

Practical

TINSMITH AND ROOFER

Orders by mail promptly attended to

161 ST. NICHOLAS AVENUE

Cor. 118*th Street* New York

Residence

994 Freeman Street, Bronx

Night Phone Intervale 7215

Compliments of

BENJ. HARRIS CO., Inc.

Manufacturers and Patentees

of

BADGES AND SOUVENIRS

For Workmen's Circle a Specialty

229 BOWERY

Phone Dry Dock 8072 New York

Compliments of

H. Rosenthal

PIANO TEACHER

14 E. 106th St. New York

Compliments of

Mr. & Mrs. J. Greenberg

383 Grand St. Brooklyn, N.Y.

Compliments of

Mr. & Mrs. Joe Greenberg

325 Grand St. Brooklyn, N.Y.

אַנשטאָט אַ באַגרישונג...

ניט קיין באַגרישונג געהּ איך דאָ שרי׳בען, איהר האָט עס דאָ געטוּ. הונדערט און פּינף פּיידושעס מיט לויב־געזאַנג פּאַר הונדערט און פּינף און אַכציג מעמבערס איז — פּלענטי.

איך וועל זיך אָבער באַנוצען מיט דעם פּלאַץ וואָס דער מענעדזשער האָט מיר אָפּגענעבען — ניט אומזיסט, חלילה — צו נעהמען אויף זיך אַלע חטאים און עבירות, וואָס איהר וואָלט זאָנסט וועלען אויף עמיצען אַנדערש אַרויפוואַרפען.

חטאתי, עויתי, פּשעתי!... איך האָב געזינדיגט, ווי דר. מערישאַן זאָגט, בשוגג ובמזיד. איך האָב געזינדיגט מיט דעם וואָס דאָ איז פּאַראַן צופיעל פּיידושעס; איך האָב געזינדיגט מיט דער אַרטאַגראַפּיע; וואָס זי איז אַזוי ניט אויסגעהאַלטען; איך האָב אויך געזינדיגט מיט די טעות׳ן, וואָס איהר וועט דאָ געפינען און וואָס איהר וועט ניט געפינען...

נאָר דאָ זאָגט פּר. גוטמאַן: „געזונ, מעהר קומט אייך קיין פּלאַץ ניט!" דערפּאַר, אז מיר וועלען דערלעבען איה"ש צו אייער גאָלדענעם יובילעאום, וועל איך עס פּאַרבעסערען.

פּרויזנדליכסט אייערער,

יחזקאל ליפּשיץ,

דער אייבזיגער שעיר לעזאזל, פּרינטער בלע"ז

Reserve this date for the

YASSIER BALL

Saturday Evening
December 20, 1924

71st Regiment Armory

34th St. and Park Ave.

YOU ARE ALL INVITED

The Yassier Dr. Gelerter Br. 649 W. C.